

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA 2016 ROK

Kielce, czerwiec 2017 rok

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	4
II.	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	5
III.	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	17
	1. Zadania OPS oraz MOPS i MOPR	45
	2. Zadania PCPR oraz MOPR	53
IV.	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	68
V.	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	79
VI.	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	101
VII.	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	109
VIII.	Aktywność projektowo – konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	114
IX.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	124
X.	Wnioski	127
XI.	Rekomendacje	132
XII.	Spis:	
	Map	134
	Tabel	136
	Wykresów	138

I. WSTĘP

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego wypełniając zapisy ustawy o *pomocy społecznej* dokonał oceny zasobów pomocy społecznej województwa świętokrzyskiego za rok 2016.

Niniejszy raport przedstawia analizę wybranych danych statystycznych obrazujących obszar pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim i jego otoczenie na tle sytuacji społecznej i demograficznej regionu. Ocena zasobów pomocy społecznej obejmuje dane dotyczące m.in.: sytuacji społeczno - demograficznej osób korzystających z pomocy społecznej, infrastrukturę społeczną, kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej, aktywności projektowej w obszarze pomocy i integracji społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

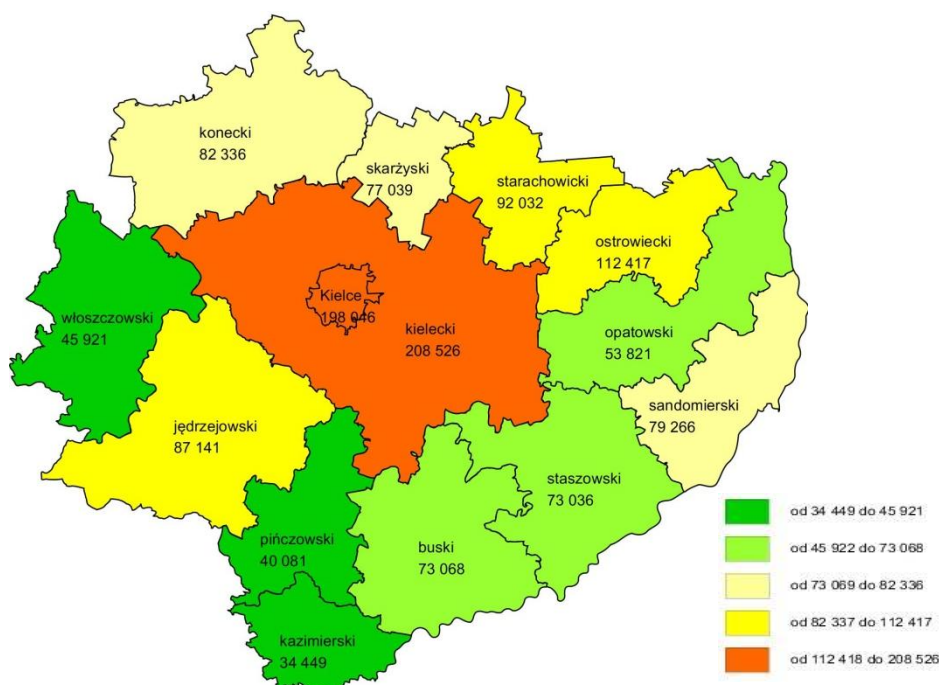
Ocena zasobów pomocy społecznej opracowywana na szczeblu regionu oparta jest na częściowych sprawozdaniach poszczególnych samorządów gminnych oraz powiatowych z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z przyjętej strategii. Ocena zasobów pomocy społecznej stanowi podstawowe narzędzie w zakresie monitorowania Strategii Polityki Społecznej oraz regionalnych programów z obszaru polityki społecznej.

Na podstawie analiz danych zawartych w ocenie opracowane zostały rekomendacje zmian w prowadzonych działaniach oraz zostaną przedstawione propozycje nowych działań. Ocena zasobów pomocy społecznej to merytoryczny dokument niezbędny do kreowania polityki społecznej w regionie na wszystkich szczeblach samorządu.

II. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Województwo świętokrzyskie zajmuje powierzchnię **11 711 km²**, stanowiąc tym samym **3,7%** powierzchni Polski. Region świętokrzyski podzielony jest na **102 gminy** i **14 powiatów**, w tym **1 – miasto na prawach powiatu - Kielce**. Województwo świętokrzyskie w 2016 roku zamieszkiwało **1 257 179** osób (wg danych Urzędu Statystycznego w Kielcach stan na 31.12.2016 roku). Najbardziej zaludnionymi powiatami w województwie świętokrzyskim są: **kielecki, ostrowiecki, starachowicki, jędrzejowski** oraz **miasto Kielce**. Szczegółowy wykaz liczby ludności w podziale na powiaty prezentuje mapa 1.

Mapa 1. Liczba mieszkańców regionu świętokrzyskiego wg powiatów w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku odnotowany został spadek ludności zamieszkującej region świętokrzyski o **5 997 mieszkańców** w stosunku do 2015 roku. W roku 2016 największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w powiecie ostrowieckim (**-1 261**) oraz w mieście Kielce (**-811**). Najmniejszy odpływ ludności odnotowano w powiatach: włoszczowskim (**-225**), kazimierskim (**-240**), pińczowskim (**-269**), staszowskim (**-284**) oraz buskim (**-382**). Powiat kielecki jako jedyny w województwie świętokrzyskim odnotowuje dodatni wzrost ludności o **460** mieszkańców w 2016 roku.

Tabela 1. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w latach 2013-2016.

Lp.	Powiat/ miasto	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	Zmiana 2016-2015
1	buski	73 591	73 591	73 450	73 068	-382
2	jędrzejowski	87 987	87 987	87 635	87 141	-494
3	kazimierski	34 943	34 943	34 689	34 449	-240
4	kielecki	207 588	207 588	208 066	208 526	+460
5	konecki	83 392	83 392	82 925	82 336	-589
6	opatowski	54 656	54 656	54 248	53 821	-427
7	ostrowiecki	114 418	114 418	113 678	112 417	-1 261
8	pińczowski	40 611	40 611	40 350	40 081	-269
9	sandomierski	80 069	80 069	79 625	79 266	-359
10	skarżyski	78 072	78 072	77 647	77 039	-608
11	starachowicki	93 216	93 406	92 540	92 032	-508
12	staszowski	73 505	73 505	73 320	73 036	-284
13	włoszczowski	46 321	46 321	46 146	45 921	-225
14	m. Kielce	199 870	199 870	198 857	198 046	-811
	województwo świętokrzyskie	1 268 239	1 267 815	1 263 176	1 257 179	-5 997

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku podobnie jak w latach ubiegłych, na terenie województwa świętokrzyskiego zamieszkiwało więcej kobiet (**51,23%**) niż mężczyzn (**48,78%**): liczba kobiet **643 962**, liczba mężczyzn **613 217**. Analizując populację województwa świętokrzyskiego według struktury wiekowej oraz płci obserwujemy przewagę mężczyzn wśród mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (**0-17 lat**), oraz przewagę mężczyzn w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym (kobiety **18-59**, mężczyźni **18-64**). Zdecydowana przewaga liczby kobiet występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Struktura populacji kobiet w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.

Ekonomiczne grupy wieku	%
0-17	8,2
18-59	28,69
60 i więcej	14,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

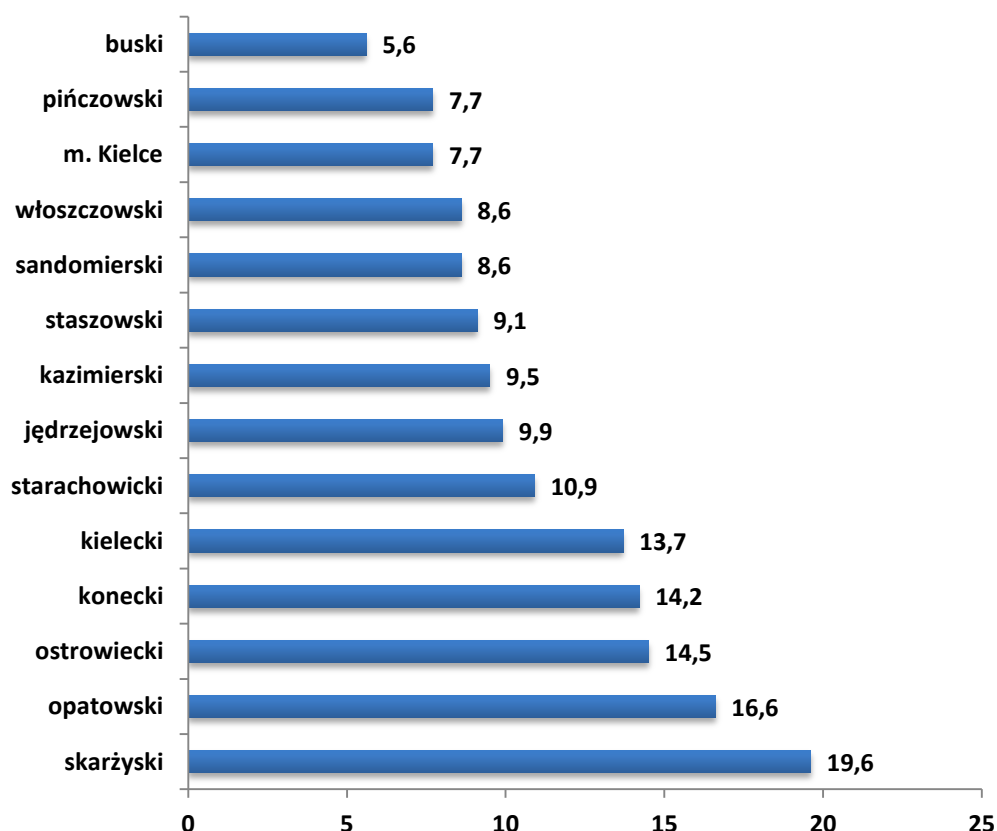
Tabela 3. Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.

Ekonomiczne grupy wieku	%
0-17	8,65
18-64	33,43
65 i więcej	6,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Rynek pracy

Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na koniec grudnia 2016 roku ukształtowała się na poziomie **10,8%** i była wyższa o **2,5%** od stopy bezrobocia odnotowanej w tym okresie w Polsce (**8,3%**). W odniesieniu do grudnia 2015 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2016 roku była niższa o **1,4%**. W regionie utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia stopy bezrobocia.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego na XII 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Urzędu Statystycznego w Kielcach.

Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

- skarżyskim – **19,6%**,
- opatowskim – **16,6%**,
- ostrowieckim – **14,5%**,
- koneckim – **14,2%**,
- kieleckim – **13,7%**,
- starachowickim – **10,9%**.

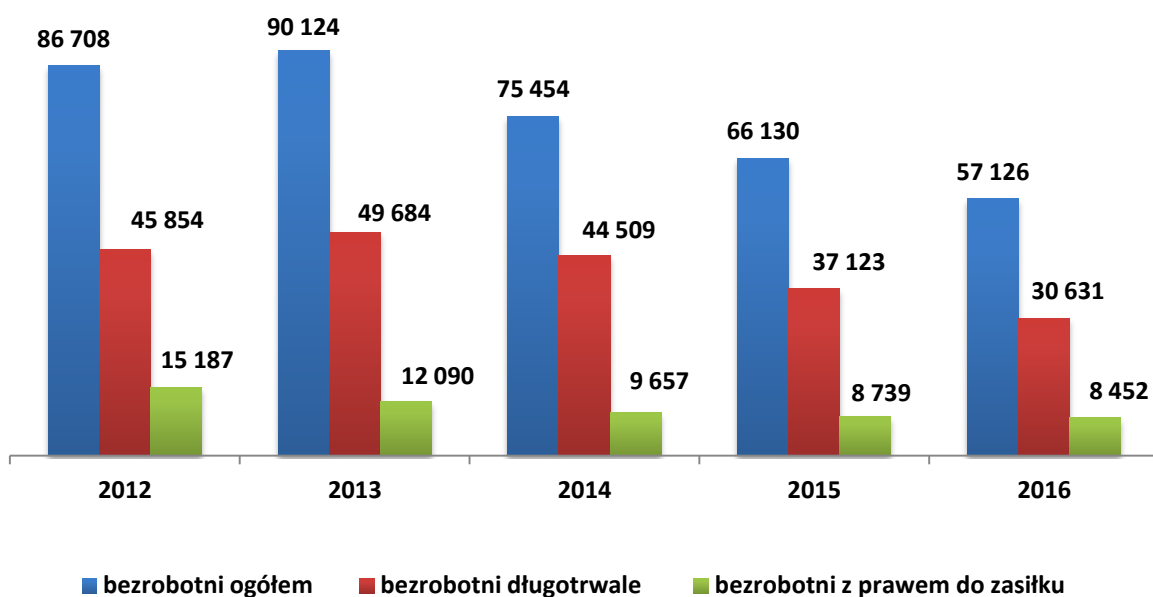
Natomiast najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach:

- buskim – **5,6%**,
- pińczowskim – **7,7%**,
- m. Kielce – **7,7%**,
- sandomierskim – **8,6%**,
- włoszczowskim – **8,6%**,
- staszowskim – **9,1%**,
- kazimierskim – **9,5%**,
- jędrzejowskim – **9,1%**.

Liczba bezrobotnych niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy w województwie świętokrzyskim według stanu na dzień 31.12.2016 roku wyniosła **57 126** osób, w tym:

- **30 631** osób długotrwale bezrobotnych ogółem, czyli pozostających bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy,
- **8 452** osoby bezrobotne z prawem do zasiłku (osób zarejestrowanych w urzędzie pracy, dla których nie ma propozycji pracy czy stażu).

W 2016 roku w województwie świętokrzyskim nastąpił spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Dynamikę zmian na przestrzeni lat 2012 - 2016 prezentuje wykres 4.

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w latach 2012-2016.

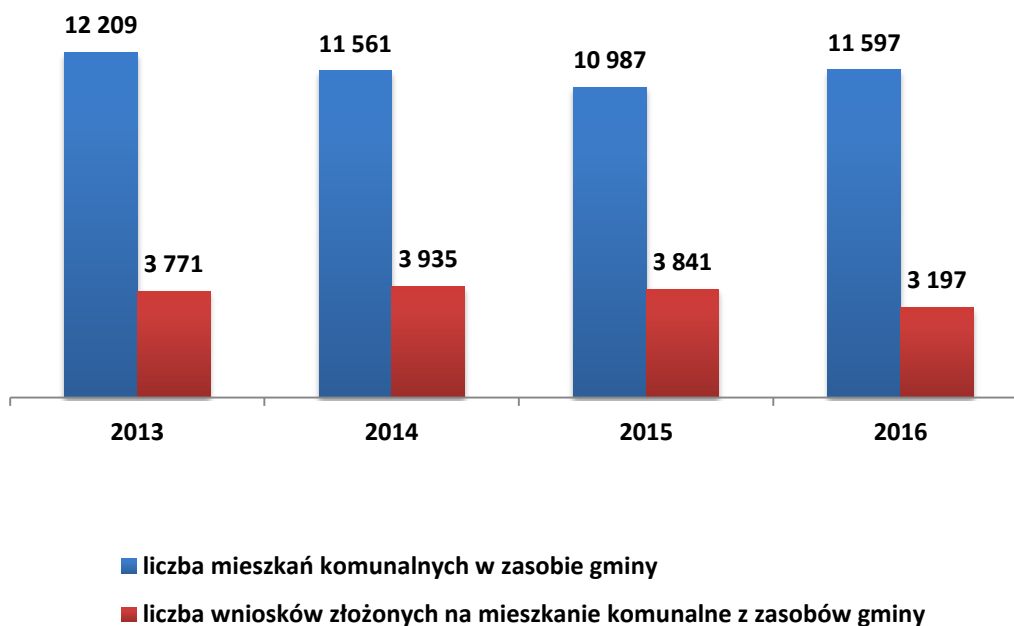
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Infrastruktura społeczna

Dane dotyczące infrastruktury społecznej zbierane na potrzeby oceny zasobów pomocy społecznej obejmują m.in. liczbę: mieszkań komunalnych, mieszkań/lokalii socjalnych, żłobków, przedszkoli, świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży, liczbę świetlic i klubów dla seniorów oraz liczbę hospicjów.

Mieszkania komunalne

W 2016 roku liczba wszystkich mieszkań w województwie świętokrzyskim stanowiących własność gminy albo gminnych osób prawnych bądź spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystwa budownictwa społecznego wyniosła **11 597** mieszkań. Są to mieszkania znajdujące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz mieszkania będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, a także mieszkania stanowiące własność Skarbu Państwa, ale zarządzane przez gminę.

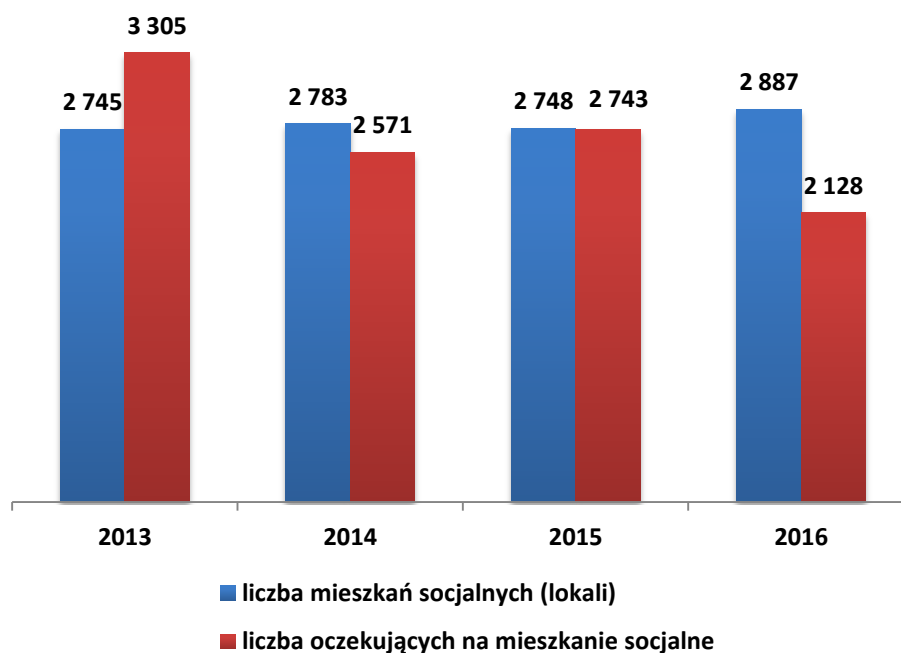
Wykres 3. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w zasobie gminy na przestrzeni lat 2013-2016 w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin województwa świętokrzyskiego wzrosła o 5% w odniesieniu do 2015 roku. Obserwowany jest spadek o 17% liczby wniosków złożonych o przyznanie mieszkania komunalnego (z 3 841 w roku 2015 do 3 197 w roku oceny).

Mieszkania socjalne

Liczba mieszkań socjalnych, które gminy wynajmują, bądź mogą wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego w 2016 roku wyniosła 2 887. W 2016 roku odnotowano wzrost o 5% w stosunku do 2015 roku gdzie liczba mieszkań wynosiła 2 748. Natomiast liczba osób, które w skali całego regionu oczekują na najem mieszkania socjalnego według stanu na 31 grudnia 2016 roku wyniosła 2 128 mniej o 23% niż w 2015 roku gdzie liczba osób oczekujących wyniosła 2 743 osoby.

Wykres 4. Liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2013-2016 w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

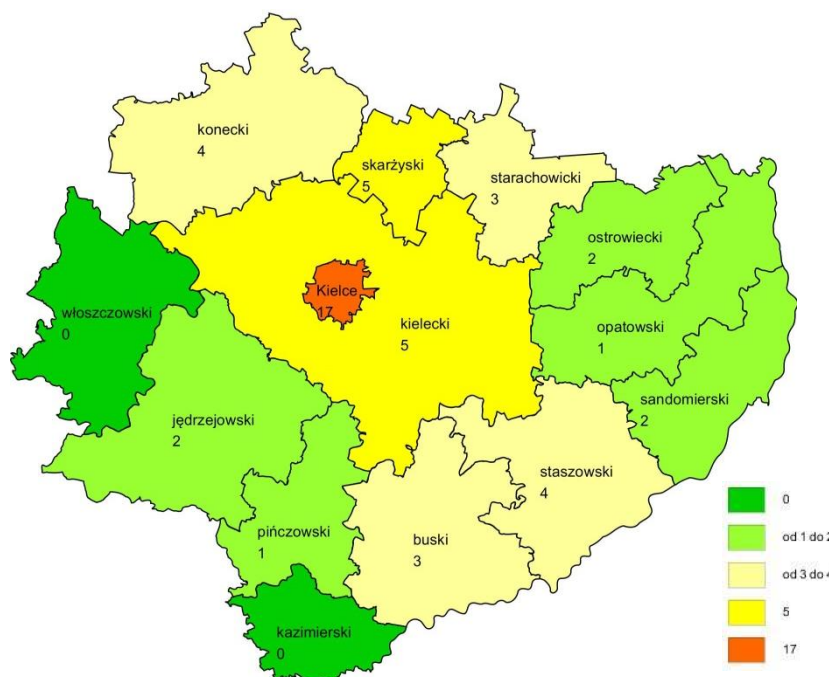
W 2016 roku odnotowano **168** wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego tj. mniej o **20%** w stosunku do 2015 roku.

Żłobki i oddziały żłobkowe

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało **49** (publiczne i niepubliczne) żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce. Jest to o **6** placówek więcej niż w 2015 roku. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się systematyczny wzrost liczby żłobków i oddziałów żłobkowych w województwie świętokrzyskim. W 2012 roku ich liczba wyniosła **14** placówek, a w 2016 roku liczba ta wzrosła ponad trzykrotnie i ukształtowała się na poziomie **49** placówek. W 2016 roku największa liczba żłobków zlokalizowana była na terenie miasta Kielce, gdzie znajdowało się **17** żłobków, następnie na terenie powiatów: kieleckiego i skarżyskiego (po **5** placówek), staszowskiego i koneckiego (po **4** placówki) oraz starachowickiego i buskiego (po **3** placówki). Najmniejszą liczbę żłobków w roku oceny odnotowano w powiatach: pińczowskim i opatowskim (po **1** placówce), jędrzejowskim (**2** placówki), ostrowieckim (**2** placówki), sandomierskim (**2** placówki). Na terenie powiatów: kazimierskiego i włoszczowskiego nie odnotowano funkcjonowania żłobków.

Mapa 2.

Żłobki i oddziały żłobkowe wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

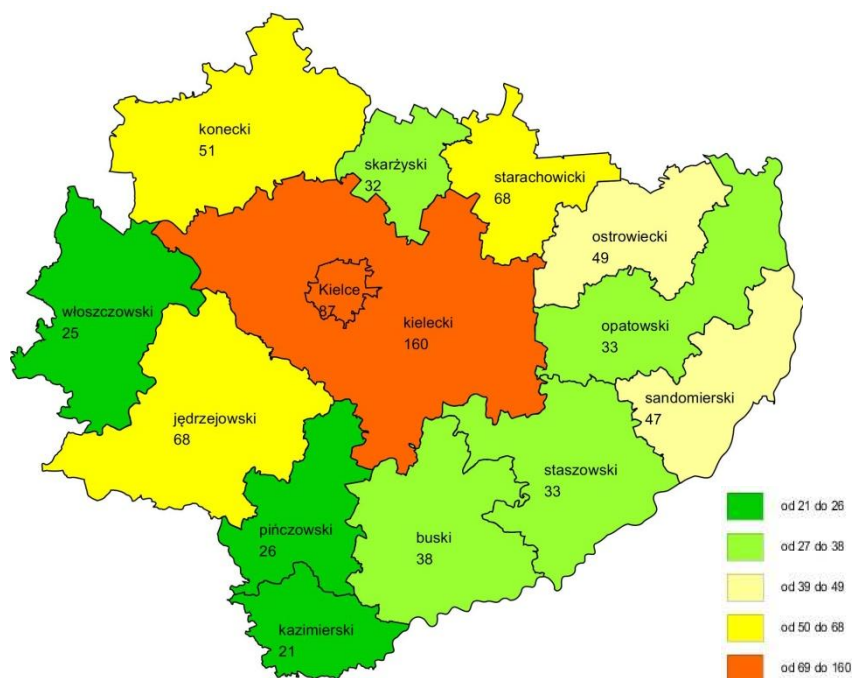
Odnotowano wzrost liczby żłobków i oddziałów żłobkowych, a tym samym wzrost liczby miejsc w placówkach. W roku 2016 liczba ta wyniosła **1 799** miejsc i zwiększyła się o **14,39%** w porównaniu do roku 2015 (oferowanych było **1 540** miejsc). Pomimo wzrostu liczby żłobków nadal obserwowany jest deficyt liczby miejsc w placówkach w stosunku do zapotrzebowania. W roku oceny liczba dzieci którym nie przyznano miejsca w placówce wyniosła **329** dzieci o **17,63%** więcej niż w 2015 roku.

Przedszkola, oddziały przyszkolne, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego

Liczba publicznych i niepublicznych przedszkoli wraz z liczbą oddziałów przyszkolnych przy szkołach podstawowych, punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie gmin bądź miasta na prawach powiatu na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku wyniosła **738** w porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost liczby przedszkoli o **61** placówek. W 2016 roku publiczne i niepubliczne przedszkola w województwie świętokrzyskim dysponowały łączną liczbą miejsc wynoszącą **35 998** więcej o **7,69%** niż w 2015 roku, gdzie oferowanych było **33 229** miejsc. Na przestrzeni lat 2014-2016 obserwujemy, iż liczba dzieci którym nie przyznano miejsc w przedszkolu maleje. Odnotowano spadek o **34%** liczby dzieci, którym

nie przyznano miejsc w placówkach. W 2016 roku miejsca w placówce nie otrzymało **294** dzieci w wieku przedszkolnym.

Mapa 3. Liczba przedszkoli wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

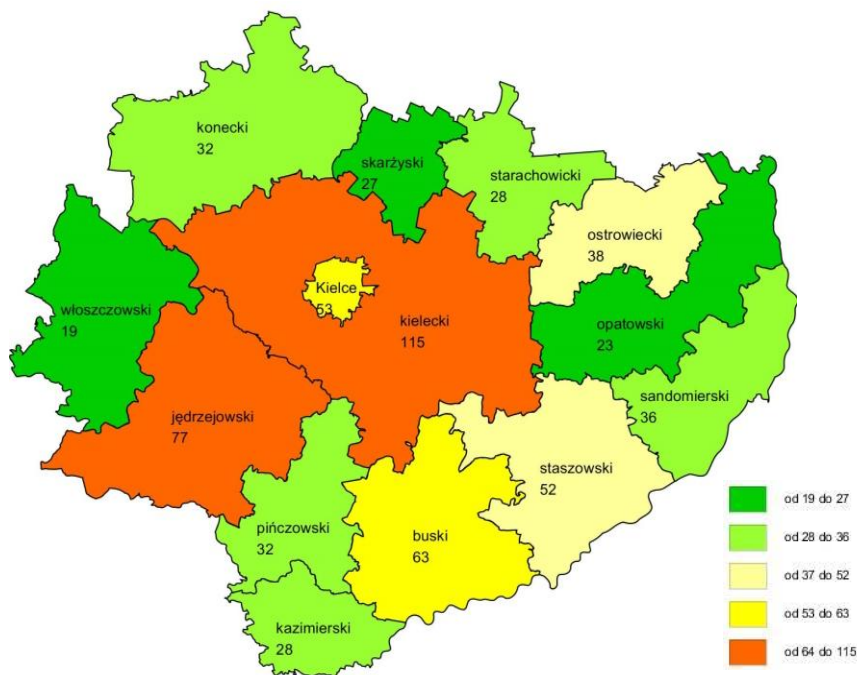
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych jest na terenie powiatu kieleckiego (**160**), jędrzejowskiego, starachowickiego (po **68**), koneckiego (**51**) oraz na terenie miasta Kielce (**87**). Następnie w powiatach: sandomierskim (**47**), ostrowieckim (**49**), buskim (**38**), staszowskim (**33**), opatowskim (**33**) i skarżyskim (**32**). Najmniejsza liczba przedszkoli znajduje się w powiatach: kazimierskim (**21**), włoszczowskim (**25**) oraz pińczowskim (**26**).

Świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży

Do tego typu placówek zalicza się placówki posiadające co najmniej jedno pomieszczenie, niezbędny sprzęt i obejmujące swym zasięgiem działania małe grupy środowiskowe, a działalność prowadzona jest zasadniczo przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy. W grupie tych podmiotów mieszczą się świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe jako placówki pozaszkolne. W 2016 roku liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży na terenie województwa świętokrzyskiego wyniosła **623**, z czego **55,22%** stanowią świetlice przyszkolne a **44,78%** pozaszkolne. Liczba placówek tego typu wzrosła o **2,24%** w stosunku do roku 2015.

Mapa 4. Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży ogółem wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

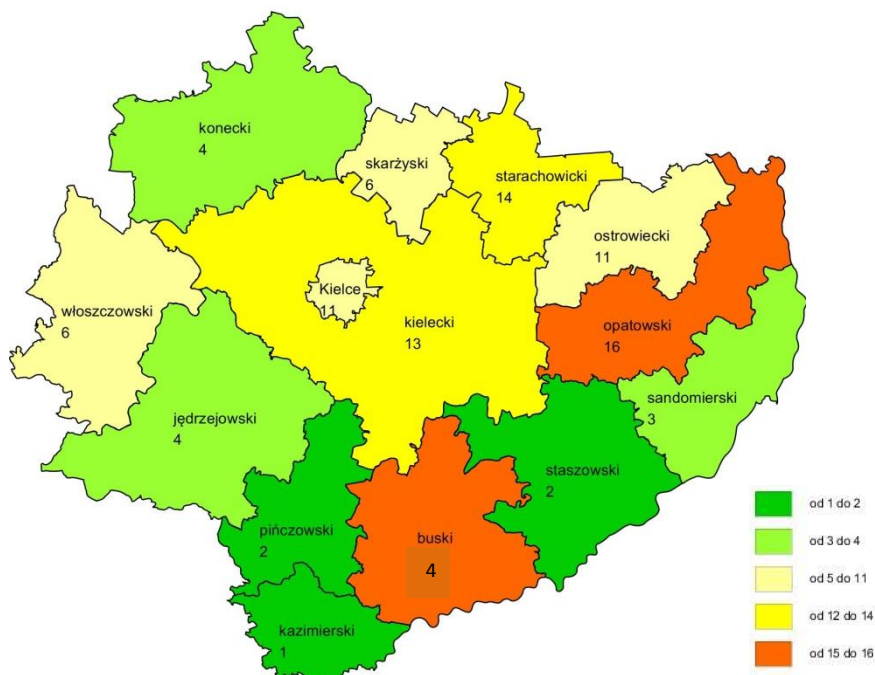
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży zlokalizowanych jest na terenie powiatu kieleckiego (**115**), jędrzejowskiego (**77**) oraz na terenie miasta Kielce (**53**). Następnie w powiatach: buskim (**63**) staszowskim (**52**), ostrowieckim (**38**) i sandomierskim (**36**). Najmniejsza liczba placówek znajduje się w powiatach: włoszczowskim (**19**), opatowskim (**23**) oraz skarżyskim (**27**).

Kluby seniora

W 2016 roku łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gminy, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych wyniosła **108** placówek i jest to **o 4** placówki **więcej** w porównaniu do roku 2015. Prognozowany jest wzrost liczby tego typu placówek.

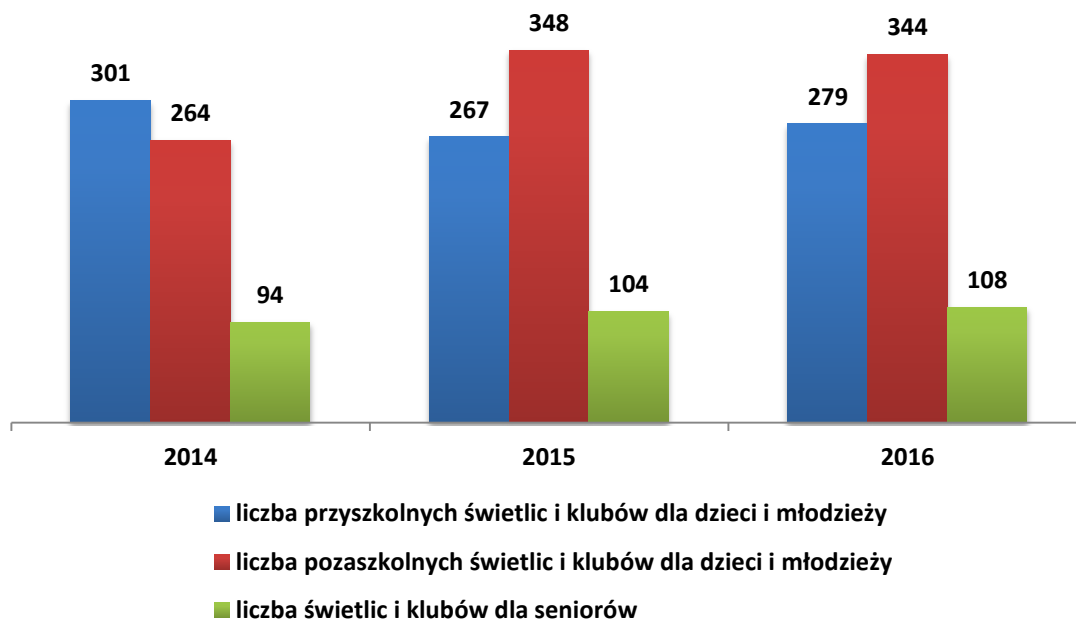
Mapa 5. Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów ogółem wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS

Najwięcej klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów zlokalizowanych jest na terenie powiatu: opatowskiego (**16**), starachowickiego (**14**), kieleckiego (**13**), ostrowieckiego (**11**) oraz na terenie miasta Kielce (**11**). Następnie w powiatach: skarżyskim i włoszczowskim (po **6** placówek).

Najmniejsza liczba placówek znajduje się w powiatach: kazimierskim (**1**), pińczowskim i staszowskim (po **2** placówki), sandomierskim (**3**) oraz buskim, jędrzejowskim i koneckim (po **4** placówki).

Wykres 5. Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży: przyszkolnych i pozaszkolnych oraz liczba świetlic i klubów dla seniorów na przestrzeni lat 2013-2016 na terenie województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Hospicja

W 2016 na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało **6** hospicjów w powiatach: ostrowieckim (**2**), koneckim (**1**), jędrzejowskim (**1**), staszowskim (**1**) oraz na terenie miasta Kielce (**1**). W hospicjach podmiot leczniczy wykonywał działalność leczniczą w formie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne, tj. sprawowanie wszechstronnej opieki zdrowotnej, psychologicznej i społecznej nad pacjentami znajdującymi się w stanie terminalnym. W porównaniu do 2015 roku liczba ta zmniejszyła się o **1** placówkę. W powiatach: buskim, kazimierskim, kieleckim, opatowskim, pińczowskim, sandomierskim, skarżyskim, starachowickim i włoszczowskim nie odnotowano działających hospicjów.

III. DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

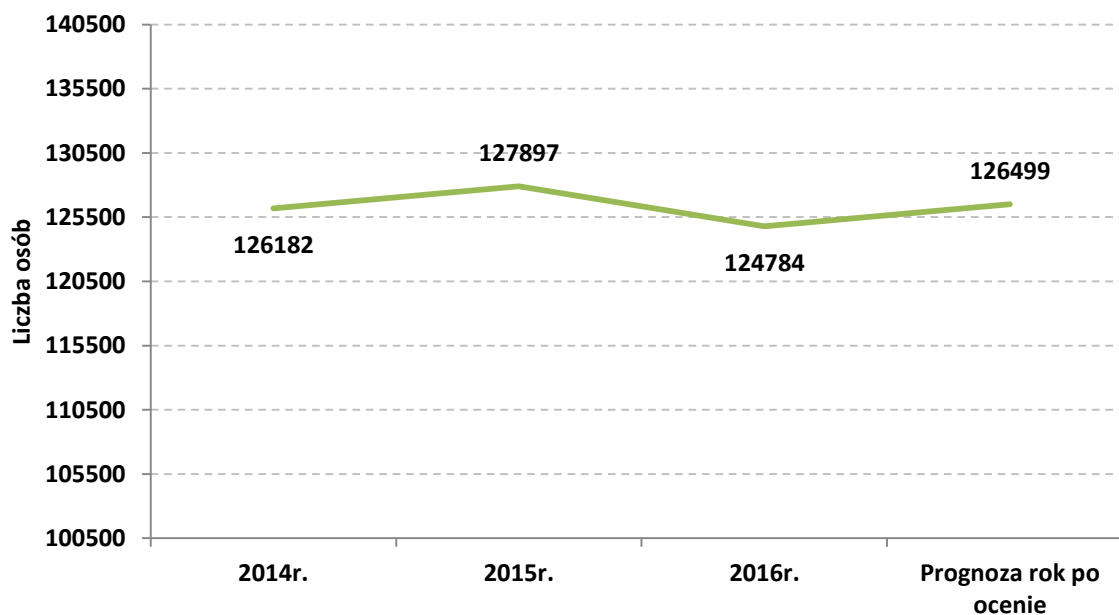
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

Niniejszy rozdział poświęcony jest analizie oraz charakterystyce osób korzystających z pomocy i wsparcia. W części wspólnej dla gmin i miasta na prawach powiatu ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej oraz bez decyzji, jak również pomoc, która jest udzielona bez konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Uwzględniono osoby objęte wyłącznie pracą socjalną, poradnictwem, osoby skierowane do domu pomocy społecznej oraz osoby umieszczone w domu pomocy społecznej. W badanej grupie ujęte zostały również osoby i rodziny, które uzyskały wsparcie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w postaci skierowań do zajęć w centrum integracji społecznej, klubu integracji społecznej oraz skierowań do prac społecznie użytecznych itp. W opracowaniu uwzględniona została pomoc w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz pomoc na podstawie ustaw, np. pomoc w formie dodatku mieszkaniowego lub dodatku energetycznego, ale wyłącznie w tym przypadku, gdy pomocy tej udziela się bezpośrednio w ośrodku pomocy społecznej i miejskim ośrodku pomocy społecznej.

W części wspólnej dla powiatu i miasta na prawach powiatu dodatkowo ujęte zostały osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń PFRON, dzieci przebywające w pieczy zastępczej oraz usamodzielniani wychowankowie, jak również osoby korzystające ze wsparcia punktu interwencji kryzysowej.

W 2016 roku odnotowany został spadek liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia blisko o **2,44%** w stosunku do 2015 roku.

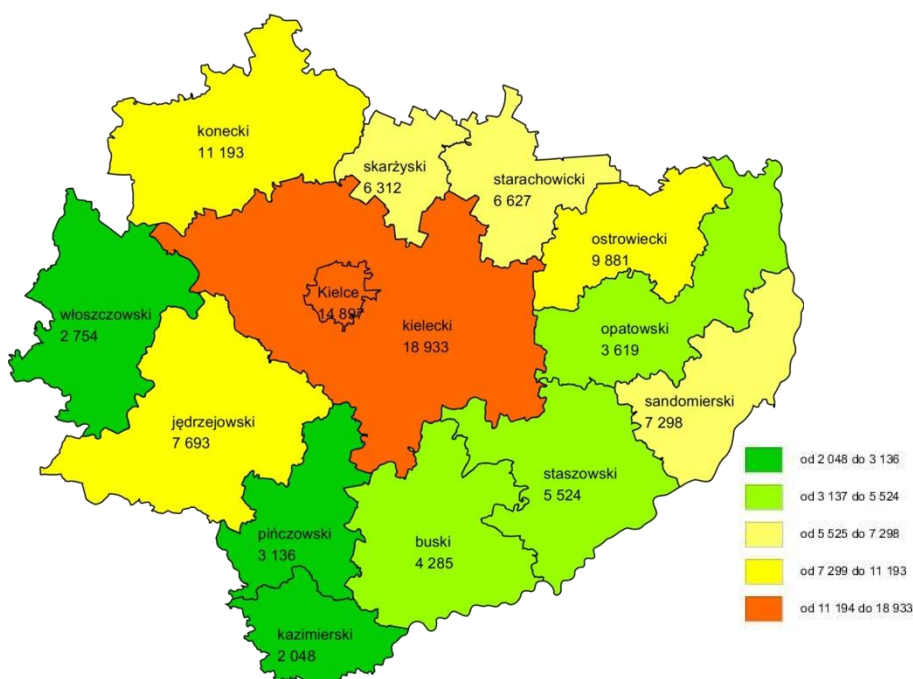
Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w regionie świętokrzyskim, w swych prognozach zakładają wzrost ogólnej liczby osób korzystających z pomocy, co przedstawia wykres 6.

Wykres 6. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 6. Liczby osób, którym udzielono wsparcia wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa obrazuje przestrzenne zróżnicowanie liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania.

Tabela 4. Wskaźnik deprywacji lokalnej w 2016 r. - gmina i miasto na prawach powiatu.

		Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców		Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%)	
Lp.	Gmina	Wartość wskaźnika w 2016 r.	Zmiana w stosunku do 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r. (%)	Zmiana w stosunku do 2015 r. (%)
powiat buski					
1.	Busko-Zdrój	56,25	-12,59	77	6
2.	Gnojno	213,05	-4,5	58	4
3.	Nowy Korczyn	88,5	-24,94	80	0
4.	Pacanów	115,23	-7,84	30	-1
5.	Solec-Zdrój	138,52	-28,67	96	1
6.	Stopnica	80,19	-8,6	71	28
7.	Tuczępy	107,94	-20,32	31	12
8.	Wiślica	95,35	-19,1	73	12
Średnia:		111,88	-15,82	64,50	7,75
powiat jędrzejowski					
9.	Imielno	224,04	-11,08	77	22
10.	Jędrzejów	78,33	-8,68	47	10
11.	Małogoszcz	119,71	-22,02	84	41
12.	Nagłowice	103,48	-10,9	45	-17
13.	Oksa	102,82	-2,29	37	-2
14.	Sędziszów	81,15	-6,11	50	-7
15.	Słupia	94,73	-6,46	52	-26
16.	Sobków	72,4	-5,25	48	-22
17.	Wodzisław	94,63	-13,48	57	-16
Średnia:		107,92	-9,59	55,22	-1,89
powiat kazimierski					
18.	Bejsce	74,99	-1,62	77	2
19.	Czarnocin	75,53	-2,4	53	-25
20.	Kazimierza Wielka	71,17	-4,82	59	-6
21.	Opatowiec	73,99	-23,36	51	-4
22.	Skalbmierz	82,35	-12,83	34	-14
Średnia:		75,61	-9,01	54,80	-9,40
miasto Kielce					
23.	Kielce	67,17	-5,92	68	2
powiat kielecki					
24.	Bieliny	172,13	-9,1	69	-1
25.	Bodzentyn	119,35	-17,44	75	23
26.	Chęciny	84,05	-8,08	58	-20
27.	Chmielnik	128,36	-145,58	44	-46
28.	Daleszyce	123,79	-109,75	53	-21
29.	Górno	125,99	-36,68	79	11
30.	Łągów	93,33	-2,88	83	-2
31.	Łopuszno	123,48	-15,74	65	-4
32.	Masłów	89,13	-10,16	68	17

33.	Miedziana Góra	70,87	-7,2	43	3
34.	Mniów	117,77	-2,38	72	9
35.	Morawica	60,44	-11,79	10	7
36.	Nowa Słupia	108,25	-1,11	33	0
37.	Piekoszów	46,32	-7,96	45	-4
38.	Pierzchnica	147,09	-10,35	71	6
39.	Raków	210,64	-5,8	19	-1
40.	Sitkówka-Nowiny	90,17	-12,3	52	6
41.	Strawczyn	88,91	-12,88	42	-1
42.	Zagnańsk	62,58	-9,71	27	3
Średnia:		108,56	-22,99	53,05	-0,79
powiat konecki					
43.	Fałków	146,3	-18,38	42	7
44.	Gowarczów	183,83	-12,78	100	0
45.	Końskie	74,68	-5,9	61	5
46.	Radoszyce	126,71	-7,38	41	2
47.	Ruda Maleniecka	123,23	-10,9	20	3
48.	Słupia Konecka	197,43	0,69	100	0
49.	Smyków	125,79	-7,7	41	-7
50.	Stąporków	91,65	-10,14	39	-15
Średnia:		133,70	-9,06	55,50	-0,63
powiat opatowski					
51.	Baćkowice	78,86	-11,03	70	13
52.	Iwaniska	147,32	-7,43	61	6
53.	Lipnik	83,99	-18,52	68	33
54.	Opatów	62,43	-3,34	61	7
55.	Ożarów	115,22	-4,14	64	4
56.	Sadowie	66,27	-8,93	57	-8
57.	Tarłów	114,43	-14,29	95	4
58.	Wojciechowice	106,27	-17,16	53	4
Średnia:		96,85	-10,61	66,13	7,88
powiat ostrowiecki					
59.	Bałtów	123,74	-21,32	57	-7
60.	Bodzechów	93,48	-14,42	74	1
61.	Ćmielów	125,43	-3,36	56	5
62.	Kunów	136,55	-11,28	65	0
63.	Ostrowiec Świętokrzyski	45,73	-10,23	59	2
64.	Waśniów	131,51	-19,08	30	-8
Średnia:		109,41	-13,28	56,83	-1,17
powiat pińczowski					
65.	Działoszyce	107,52	14,43	58	26
66.	Kije	142,92	-9,96	37	-2
67.	Michałów	86,51	-81	64	24
68.	Pińczów	57,47	-4,01	62	-1
69.	Złota	59,06	-3,25	68	1
Średnia:		90,70	-16,76	57,80	9,60

powiat sandomierski					
70.	Dwikozy	94,34	-23,87	70	57
71.	Klimontów	172,39	-19,06	53	10
72.	Koprzywnica	96,44	-13,73	48	2
73.	Łoniów	194,3	-2,09	89	-2
74.	Obrazów	156,77	8,39	20	5
75.	Samborzec	210,21	-12,98	34	-26
76.	Sandomierz	48,17	-5,72	32	-7
77.	Wilczyce	154,58	6,79	80	-3
78.	Zawichost	125,46	-4,36	90	0
Średnia:		139,18	-7,40	57,33	4,00
powiat skarżyski					
79.	Bliżyn	122,39	1,46	82	33
80.	Łączna	105,43	-94,57	54	-33
81.	Skarżysko-Kościelne	121,27	5,2	56	-11
82.	Skarżysko-Kamienna	66,35	-10,71	73	6
83.	Suchedniów	64,45	1,83	37	-1
Średnia:		95,98	-19,36	60,40	-1,20
powiat starachowicki					
84.	Brody	94,45	-11,87	35	5
85.	Mirzec	78,12	-14,25	85	-6
86.	Pawłów	119,64	-24,96	89	2
87.	Starachowice	68,53	-5,31	55	1
88.	Wąchock	71,97	-1,03	48	1
Średnia:		86,54	-11,48	62,40	0,60
powiat staszowski					
89.	Bogoria	173,34	-18,68	64	-1
90.	Łubnice	203,01	-5,42	35	5
91.	Oleśnica	107,22	-2,35	69	4
92.	Osiek	126,22	4,41	40	-2
93.	Połaniec	126,69	-11,85	54	2
94.	Rytwiany	76,46	-6,43	63	1
95.	Staszów	80,36	-2,37	63	0
96.	Szydłów	77,69	-7,68	78	-12
Średnia:		121,37	-6,30	58,25	-0,38
powiat włoszczowski					
97.	Kluczewsko	93,36	-9,11	56	0
98.	Krasocin	83,48	-21	76	12
99.	Moskorzew	86,28	0,41	69	-1
100.	Radków	126,08	-12,16	16	-56
101.	Secemin	79,52	-16,86	67	2
102.	Włoszczowa	57,76	-13,29	71	21
Średnia:		87,75	-12,00	59,17	-3,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Analiza wewnątrz regionalnego zróżnicowania wskaźnika deprywacji lokalnej tj. liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1 000 mieszkańców wskazuje, iż w 2016 roku najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano w powiatach: staszowskim (**139,18**), pińczowskim (**133,70**) i koneckim (**121,37**). Najniższe wartości wskaźnika deprywacji lokalnej odnotowano w powiecie włoszczowskim (**67,17**), następnie w powiatach: starachowickim (**75,61**), kieleckim (**86,54**) oraz sandomierskim (**87,75**). Gminy, w których ww. wskaźnik osiąga najwyższe wartości powyżej **200,00** to: Imielno, Gnojno, Raków, Samborzec oraz Łubnice.

Tabela 5. Wskaźnik deprywacji lokalnej > 200,00 wg gmin województwa świętokrzyskiego.

Gmina	Powiat	Wskaźnik deprywacji lokalnej > 200
Imielno	jędrzejowski	224,04
Gnojno	buski	213,05
Raków	kielecki	210,64
Samborzec	sandomierski	210,21
Łubnice	staszowski	203,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

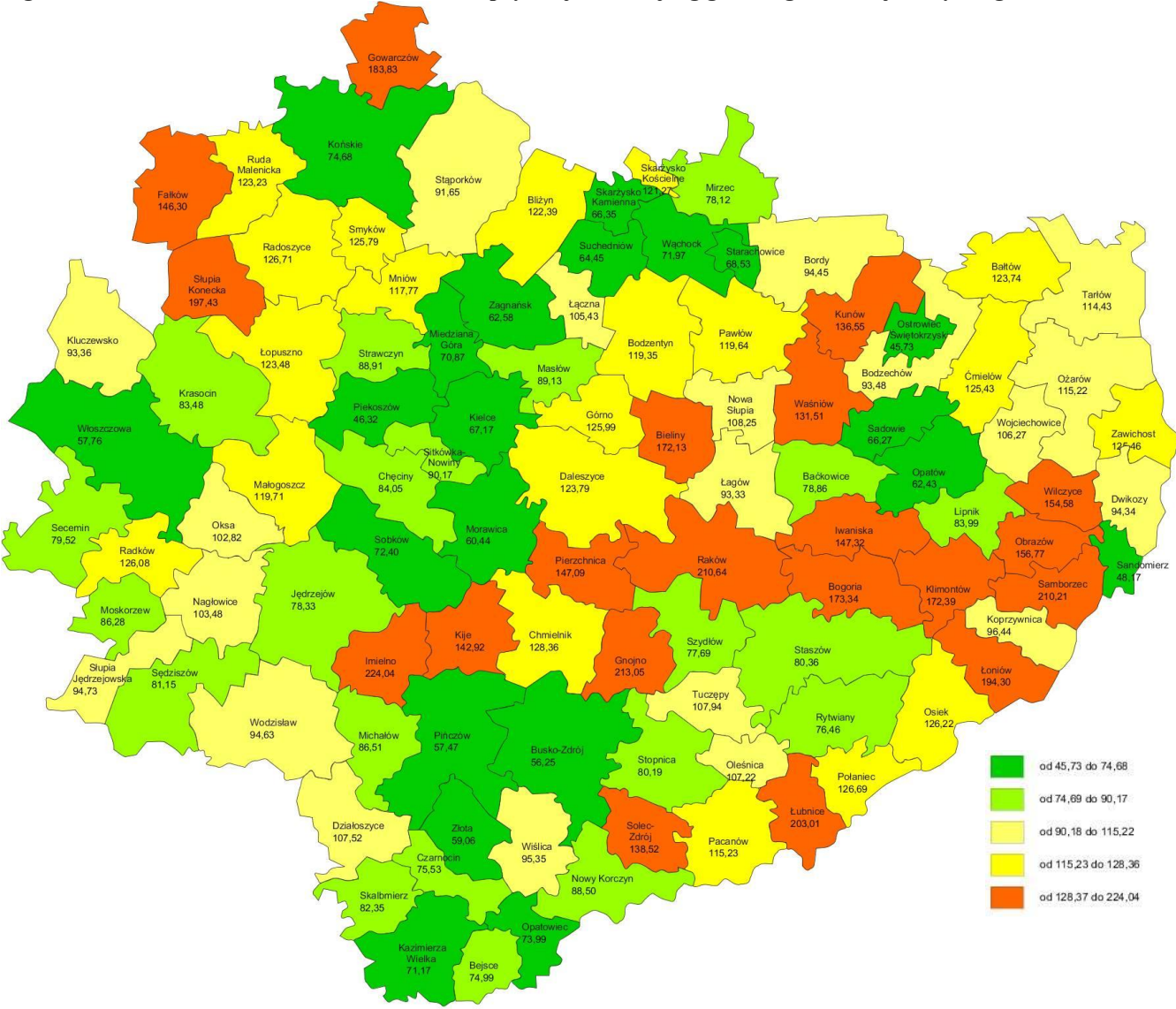
Najmniejszą wartość wskaźnika deprywacji lokalnej, nie przekraczającego **60,00** odnotowano w gminach: Ostrowiec Świętokrzyski, Piekoszów, Sandomierz, Busko-Zdrój, Pińczów, Włoszczowa oraz Złota.

Tabela 6. Wskaźnik deprywacji lokalnej < 60 wg gmin województwa świętokrzyskiego.

Gmina	Powiat	Wskaźnik deprywacji lokalnej < 60
Ostrowiec Świętokrzyski	ostrowiecki	45,73
Piekoszów	kielecki	46,32
Sandomierz	sandomierski	48,17
Busko-Zdrój	buski	56,25
Pińczów	pińczowski	57,47
Włoszczowa	włoszczowski	57,76
Złota	pińczowski	59,06

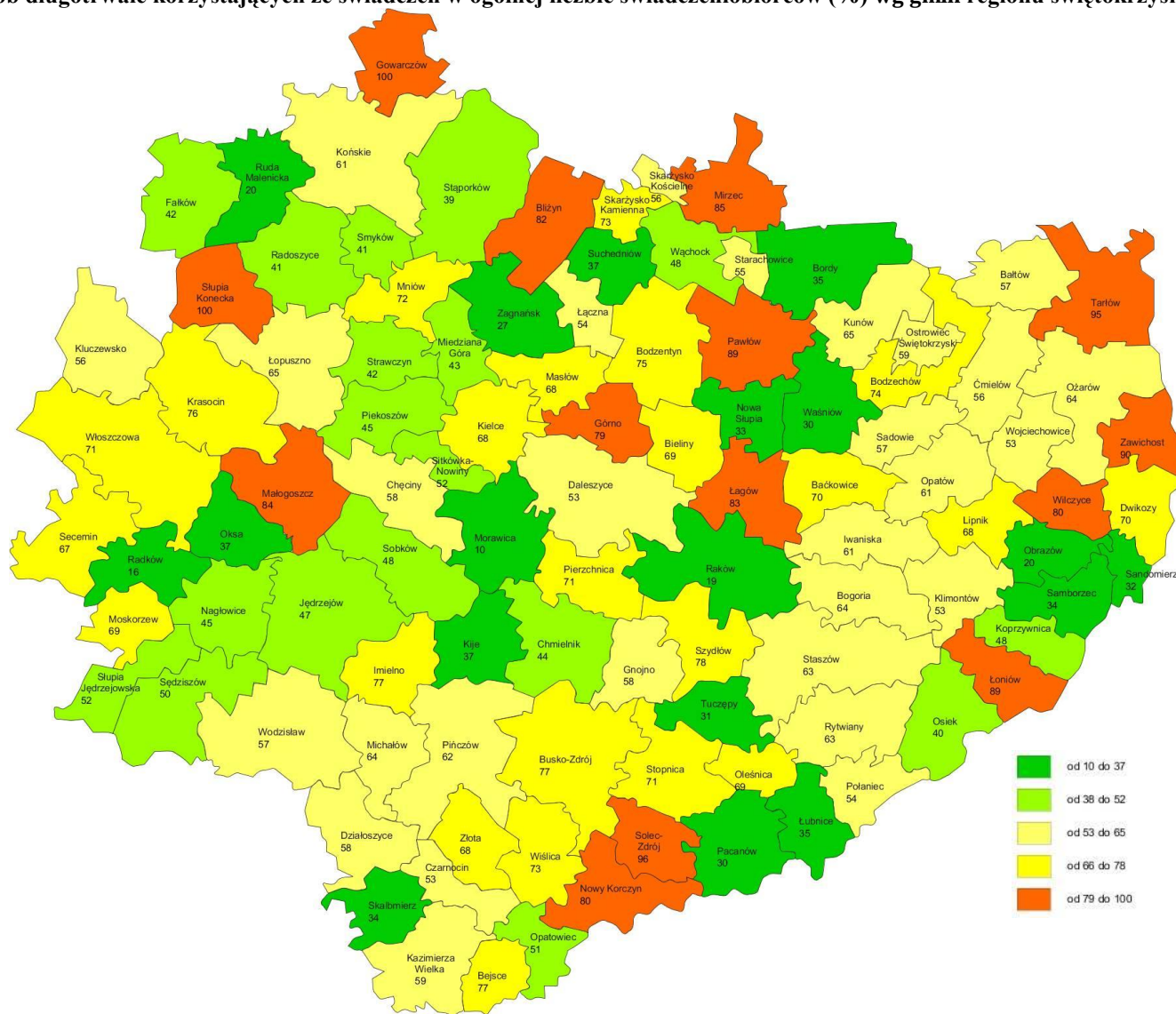
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 7.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 8. **Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) wg gmin regionu świętokrzyskiego w 2016 r.**

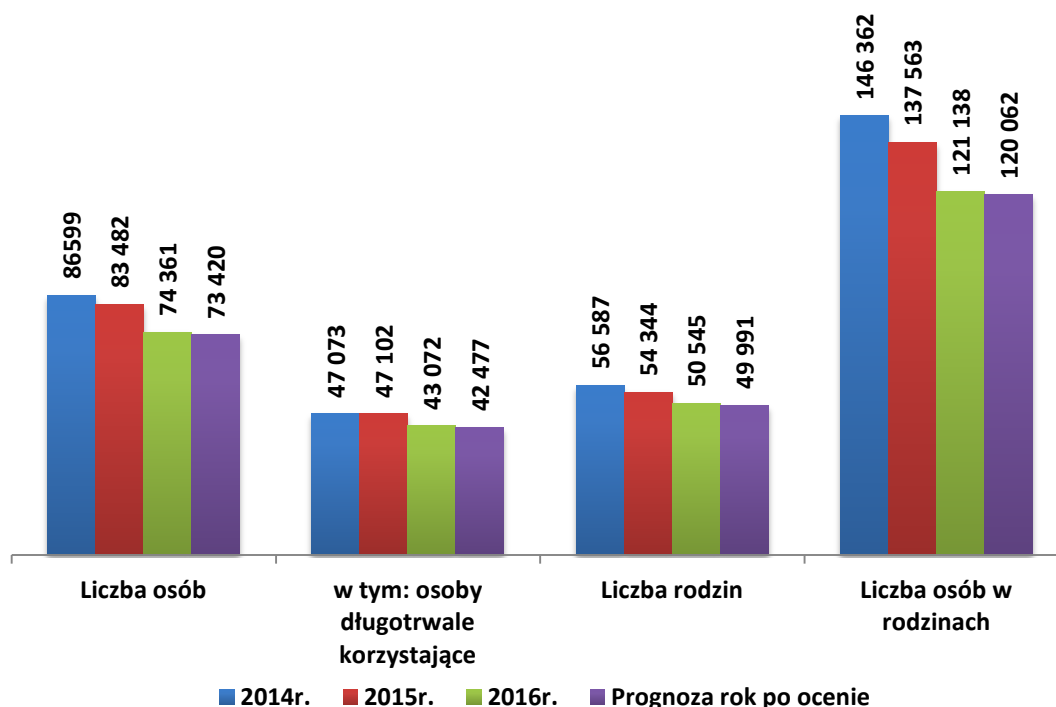

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie

W poniższej analizie ujęte zostały osoby, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie, wyłącznie na podstawie ustawy *o pomocy społecznej*, w tym osoby długotrwale korzystające ze świadczeń, które w ciągu 3 lat były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy.

W grupie tej ujęte zostały również rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę i źródło – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, lub świadczeń bez decyzji.

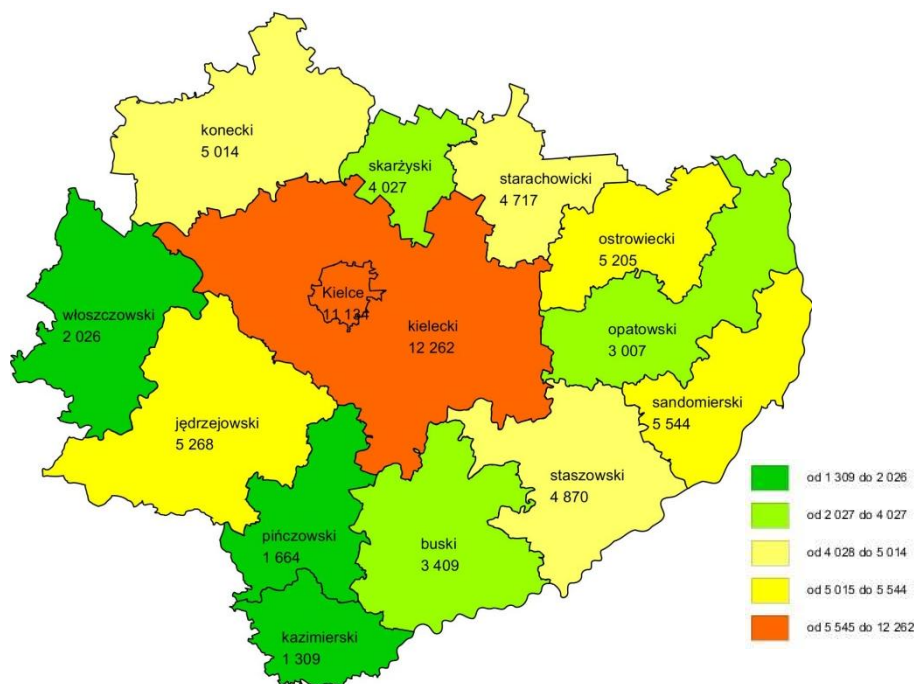

Wykres 7. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2014–2016 wraz z prognozą rok po ocenie w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

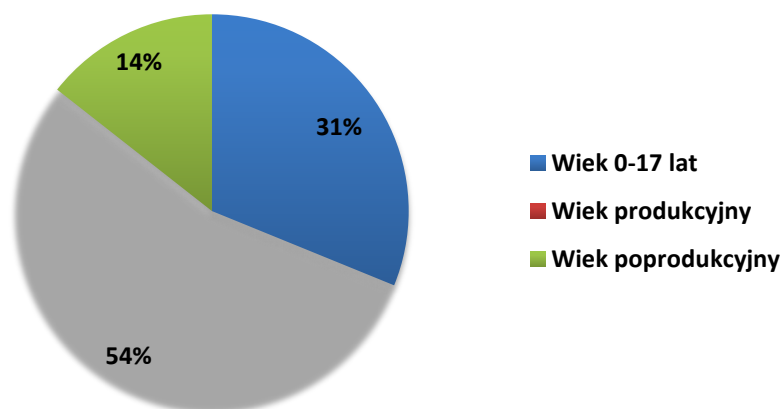
W okresie lat 2014-2016 odnotowujemy spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia. W 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku odnotowano spadek o **-10,9%** liczby osób którym przyznano świadczenia. W roku oceny około **58%** stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej i jest to mniej o **8,5% w stosunku do 2015 r.** Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego w swych prognozach dotyczących liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zakładają spadek liczby osób, rodzin oraz osób w rodzinach, które uzyskają świadczenia z systemu pomocy społecznej.

Mapa 9. Liczba osób, którym przyznano świadczenie wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa prezentuje zróżnicowanie na poziomie powiatów liczby osób, które uzyskały świadczenia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania, świadczenia w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji. W 2016 roku podobnie jak w roku poprzedzającym ocenę najwięcej tego typu osób odnotowano w powiecie kieleckim (12 262) i mieście Kielce (11 124). Najmniej w powiatach: kazimierskim (1 309), pińczowskim (1 664) i włoszczowskim (2 026).

Wykres 8. Struktura beneficjentów świadczeń pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim według ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.

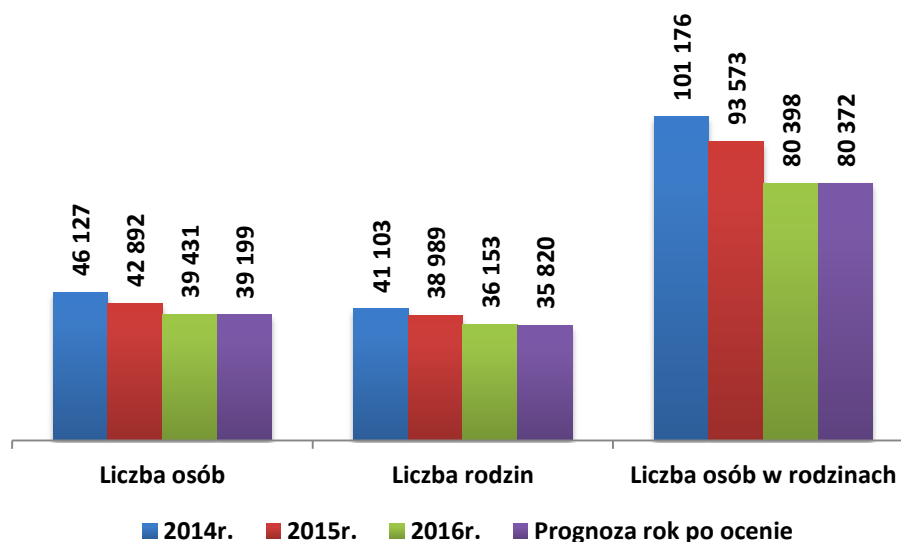
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Największą grupę osób, którym przyznano świadczenia stanowią osoby w wieku produkcyjnym **54%** osób, następnie **31%** w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat). Natomiast **14%** beneficjentów stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. W 2016 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia w wieku 0-17 lat wyniosła **22 348 osób** o **5,23%** mniej niż w 2015 roku, w wieku 18-59 lat wynosi **39 035** osób o **10,1%** mniej niż w roku 2015. Natomiast w grupie osób wieku poprodukcyjnym odnotowano **10 337** osób, w tej grupie wiekowej odnotowano największy spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej o **18,31%** w stosunku do roku poprzedzającego ocenę.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia pieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pieniężnych, do których zaliczamy następujące formy pomocy:

- zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- inne zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłku lub pożyczki,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

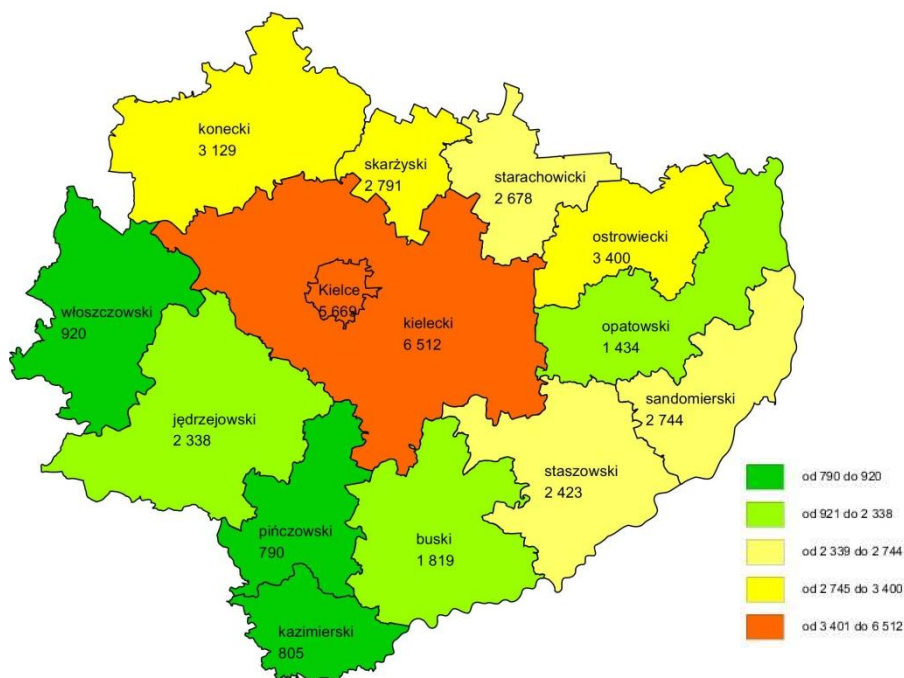
Wykres 9. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2016 roku wynosiła **39 431** osób. W stosunku do 2015 roku jest to mniej o **-8,1%**. Liczba rodzin, które uzyskały świadczenie pieniężne w 2016 roku wyniosła **36 153** rodzin mniej o **-7,2%** w stosunku do 2015 roku.

Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego w swych prognozach dotyczących liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zakładają dalszy spadek liczby osób, rodzin oraz osób w rodzinach, które uzyskują świadczenie z systemu pomocy społecznej.

Mapa 10. Liczba osób, które w 2016 roku otrzymały świadczenie pieniężne wg powiatów w regionie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

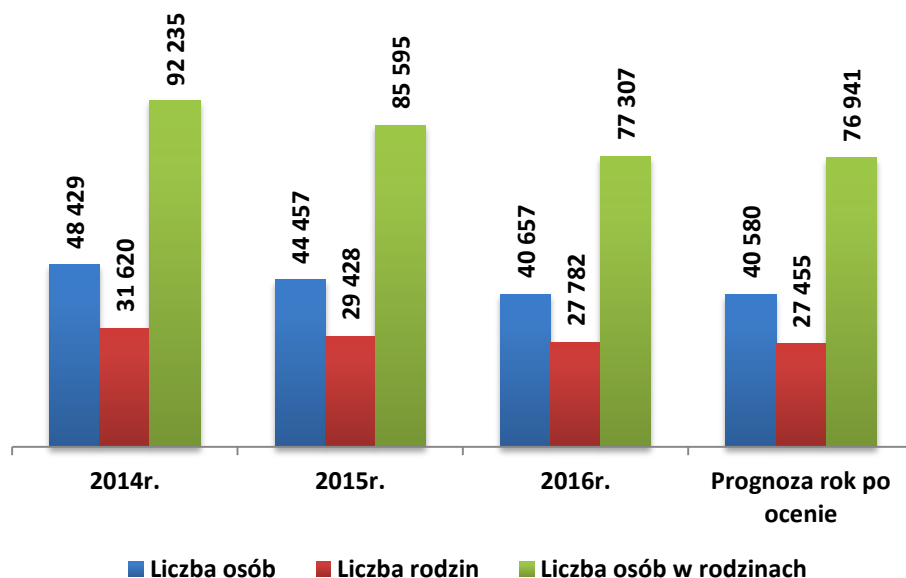
Mapa prezentuje zróżnicowanie liczby osób, które uzyskały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w 2016 roku zagregowane do poziomu powiatów. Najwięcej świadczeniobiorców uzyskujących świadczenia pieniężne odnotowano w powiecie kieleckim (6 512) i mieście Kielce (5 669). Najmniej w powiatach: pińczowskim (790), kazimierskim (805) i włoszczowskim (920).

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia niepieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- schronienie,
- posiłek,
- ubranie,
- inna pomoc,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,

- zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego,
- sprawienie pogrzebu,
- pomoc na usamodzielnienie w naturze,
- uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych (w ramach pomocy na usamodzielnianie),
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej (w ramach pomocy na usamodzielnianie).

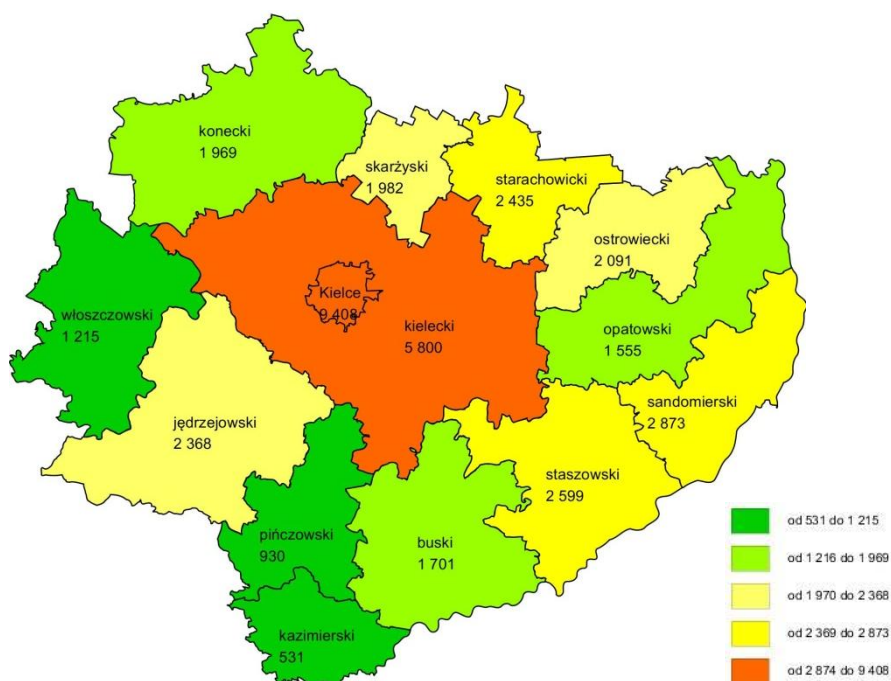

Wykres 10. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2014 – 2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2016 roku w regionie świętokrzyskim wynosiła **40 657** osób. Jest to mniej o **-8,5%** w stosunku do 2015 roku. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2016 roku wyniosła **27 782** rodzin i mniej o **-5,6%** w stosunku do 2015 roku. Prognoza na rok po ocenie uwzględnia spadek ww. świadczeń niepieniężnych w zakresie liczbie osób, rodzin oraz liczby osób w rodzinach.

Mapa 11. Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa prezentuje zróżnicowanie w zakresie liczby osób, które uzyskały świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej zagregowane do poziomu powiatów. Najwięcej tego typu osób odnotowano w mieście Kielce (9 408) oraz powiecie kieleckim (5 800), najmniej w powiecie kazimierskim (531) i pińczowskim (930).

Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny z którymi przeprowadzone zostały wywiady środowiskowe. Dana osoba i rodzina jest ujęta raz, bez względu na przypadki aktualizacji wywiadu środowiskowego. Dane dotyczą wywiadów przeprowadzonych w związku z realizacją ustawy o pomocy społecznej. W przypadku zadań powiatów uwzględniono także osoby usamodzielniane.

Tabela 7. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.

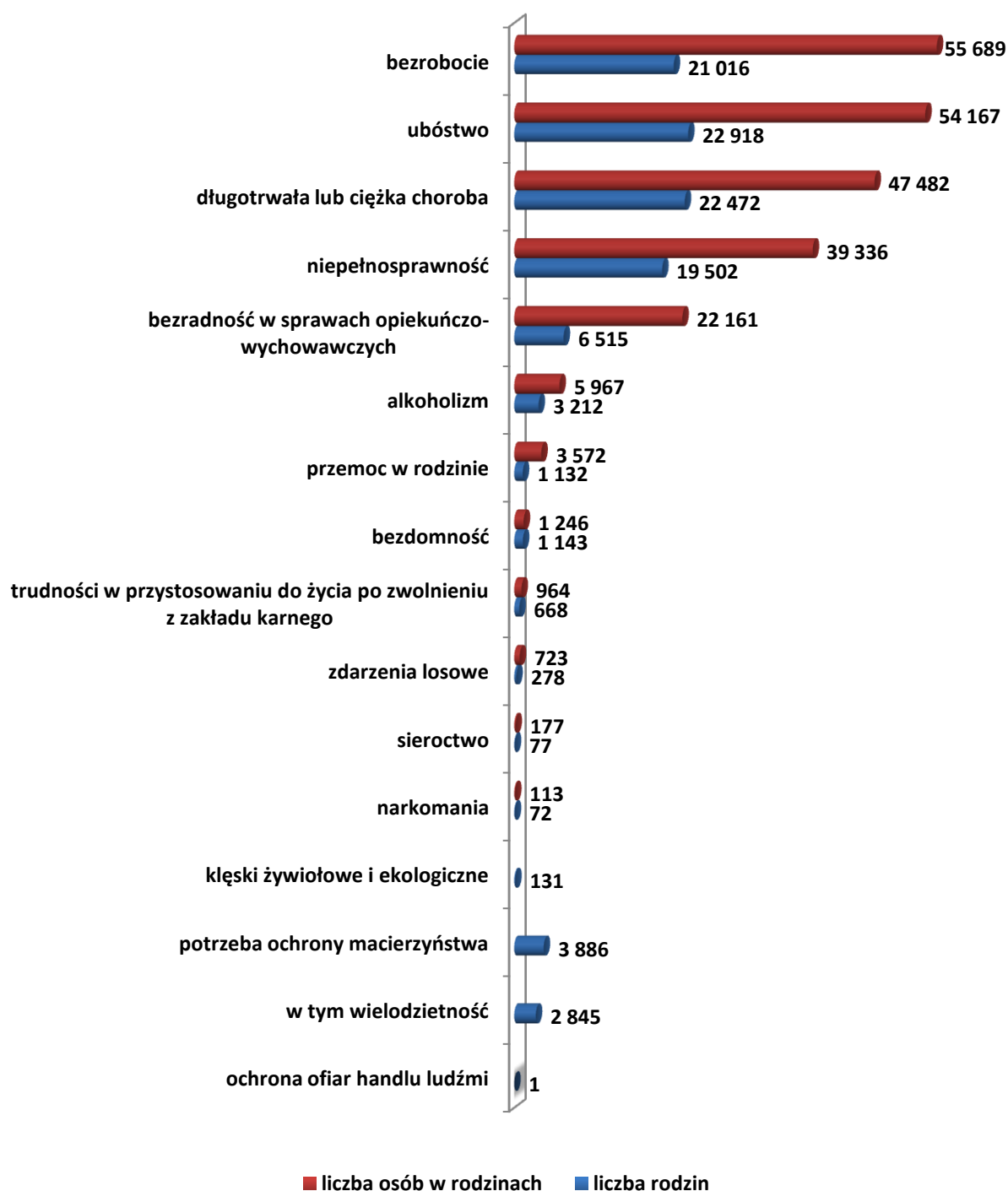
	2016r.	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób ogółem	73 631	73 349
Liczba rodzin	51 813	51 413
Liczba osób w rodzinach	130 656	130 119

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w 2016 roku wyniosła **73 631** blisko o **-9,7%** mniej niż w 2015 roku, liczba rodzin w roku oceny wyniosła **51 813** o **-7,6%** mniej niż w roku poprzedzającym ocenę, a liczba osób w rodzinach stanowi liczbę **130 656** mniej o **-18,6%** niż w 2015 roku. Według zgromadzonych danych oceny zasobów społecznych prognoza na rok po ocenie przewidują spadek przeprowadzonych wywiadów środowiskowych wśród liczby osób ogółem, liczby rodzin, jak również w przypadku liczby osób w rodzinach prognozowany jest spadek przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Dane dotyczące powodów przyznania pomocy, uwzględniają wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*. Analizując dane należy mieć na uwadze fakt, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy w związku z tym jedna rodzina może być wykazana przy jednej lub przy kilku przyczynach przyznawania pomocy społecznej.

Wykres 11. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2016 roku w regionie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Powyższy wykres przedstawia liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach według powodów przyznania pomocy w roku oceny. Niezmiennie w województwie świętokrzyskim najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej to: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Tabela 8. Powody przyznawania pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza
Ubóstwo				
Liczba rodzin	26 093	24 043	22 918	22 353
Liczba osób w rodzinach	64 803	59 940	54 167	53 073
Bezrobocie				
Liczba rodzin	26 339	23 987	21 016	20 414
Liczba osób w rodzinach	73 612	66 606	55 689	54 435
Niepełnosprawność				
Liczba rodzin	22 006	19 958	19 502	19 526
Liczba osób w rodzinach	46 519	43 134	39 336	39 451
Długotrwała lub ciężka choroba				
Liczba rodzin	22 973	22 661	22 472	22 515
Liczba osób w rodzinach	51 680	50 410	47 482	47 731
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych				
Liczba rodzin	7 898	7 169	6 515	6 401
Liczba osób w rodzinach	27 633	25 122	22 161	21 884
Alkoholizm				
Liczba rodzin	3 626	3 301	3 212	3 298
Liczba osób w rodzinach	7 433	6 836	5 967	6 246
Narkomania				
Liczba rodzin	66	61	72	76
Liczba osób w rodzinach	93	99	113	127
Potrzeba ochrony macierzyństwa				
Liczba rodzin	4 295	4 326	3 886	5 734
w tym: wielodzietność				
Liczba rodzin	3 127	3 091	2 845	2 886
Bezdomność				
Liczba rodzin	1242	1 187	1 143	1 156
Liczba osób w rodzinach	1446	1 362	1 246	1 281
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego				
Liczba rodzin	663	738	668	681
Liczba osób w rodzinach	939	1 126	964	1 004
Zdarzenia losowe				
Liczba rodzin	336	332	278	295
Liczba osób w rodzinach	874	848	723	780
Kłęski żywiołowe i ekologiczne				
Liczba osób	27	75	131	75
Sieroctwo				
Liczba rodzin	162	87	77	82
Liczba osób w rodzinach	459	229	177	201
Przemoc w rodzinie				
Liczba rodzin	2 197	2 212	1 132	1 244
Liczba osób w rodzinach	7 216	6 702	3 572	3 953
Ochrona ofiar handlu ludźmi				
Liczba rodzin	3	1	1	1

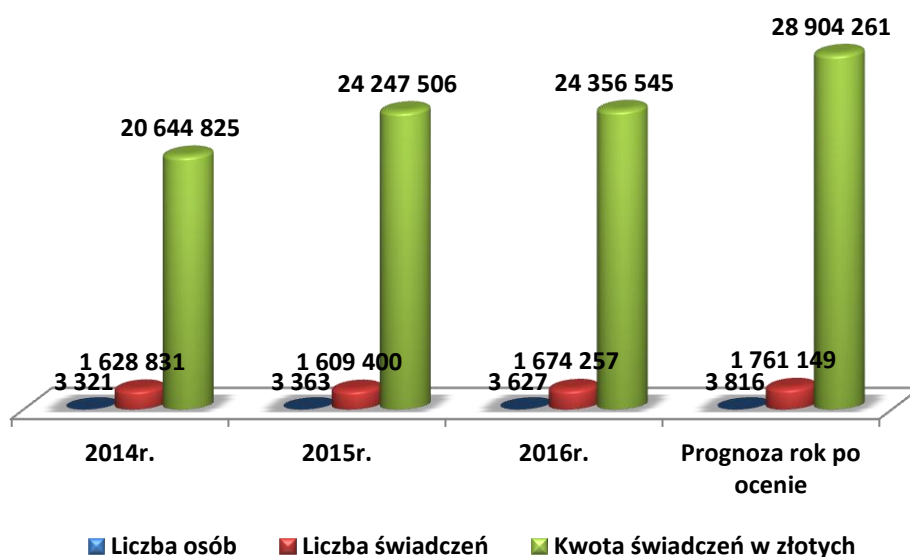
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W latach 2015-2016 obserwujemy spadek liczby osób w rodzinach i liczby rodzin otrzymujących pomoc, wyjątek stanowią powody tj.: przyznania pomocy z powodu narkomani oraz klęsk żywiołowych i ekologicznych.

Prognozy ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie w zakresie czterech najczęściej występujących problemów przyznania pomocy społecznej w przypadku ubóstwa i bezrobocia wykazują prognozowany spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy na rok po ocenie. Natomiast w przypadku niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby, prognoza na rok po ocenie wykazuje tendencję wzrostową.

Usługi pomocy społecznej

Usługi opiekuńcze, są realizowane w ramach zadań własnych gminy.

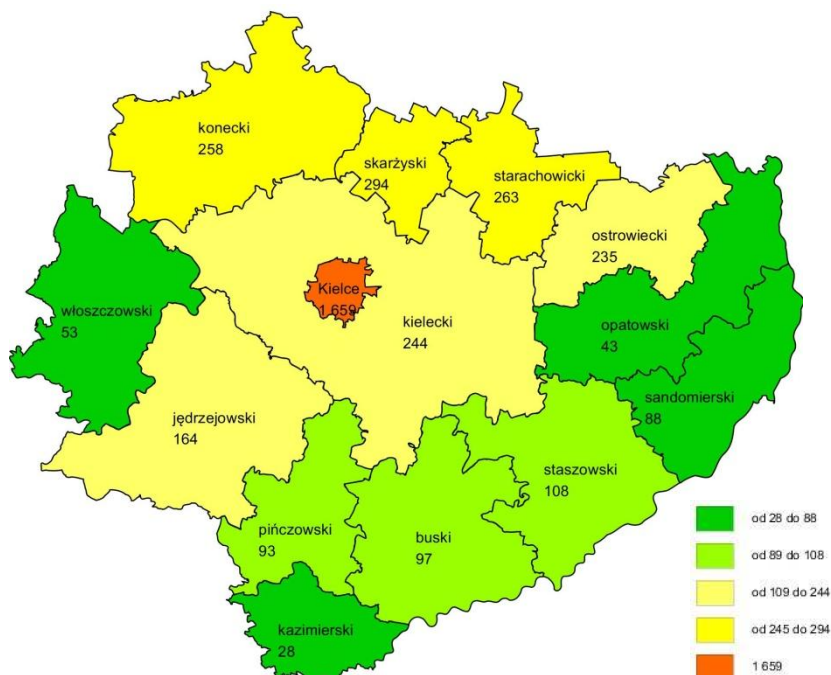
Wykres 12. Usługi opiekuńcze ogółem na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku z usług opiekuńczych ogółem skorzystało **3 627** osób, o **7,28%** więcej niż w 2015 roku. W 2016 roku liczba świadczeń usług opiekuńczych wyniosła **1 674 257**, w stosunku do 2015 roku odnotowano wzrost na poziomie o **3,88%** ogółu liczby świadczeń, prognoza na rok po ocenie wykazuje wzrost usług opiekuńczych.

Wysokość wolumenu kwoty świadczeń ogółem w 2016 roku wyniósł **24 356 545 zł**, w odniesieniu do 2015 roku odnotowano wzrost o ponad **109 tys zł**, prognoza rok po ocenie wykazuje wzrost kwoty świadczeń usług opiekuńczych ogółem.

Mapa 12. Liczba osób, które korzystają ze świadczeń opiekuńczych ogółem w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

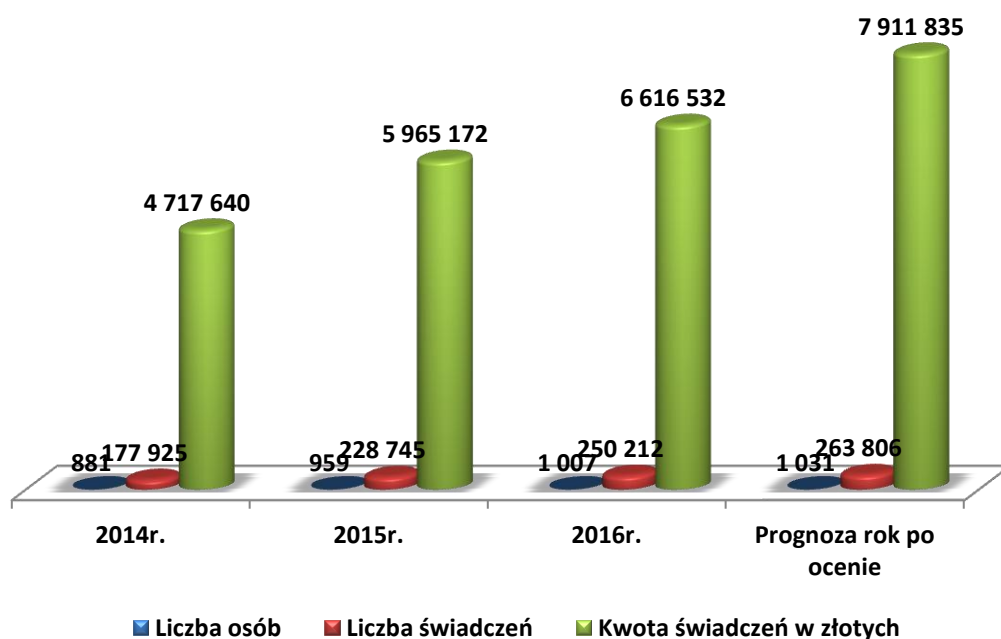
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa prezentuje liczbę osób korzystających z usług opiekuńczych w 2016 roku zagregowana do poziomu powiatów. Najwięcej tego typu osób odnotowano w mieście Kielce (**1 659**), najmniej w powiecie kazimierskim (**28**) i opatowskim (**43**).

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest określonej grupie osób, realizowana w miejscu ich zamieszkania w ramach zadań zleconych gminie. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych, regulacje gminne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, iż ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego, czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodów choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

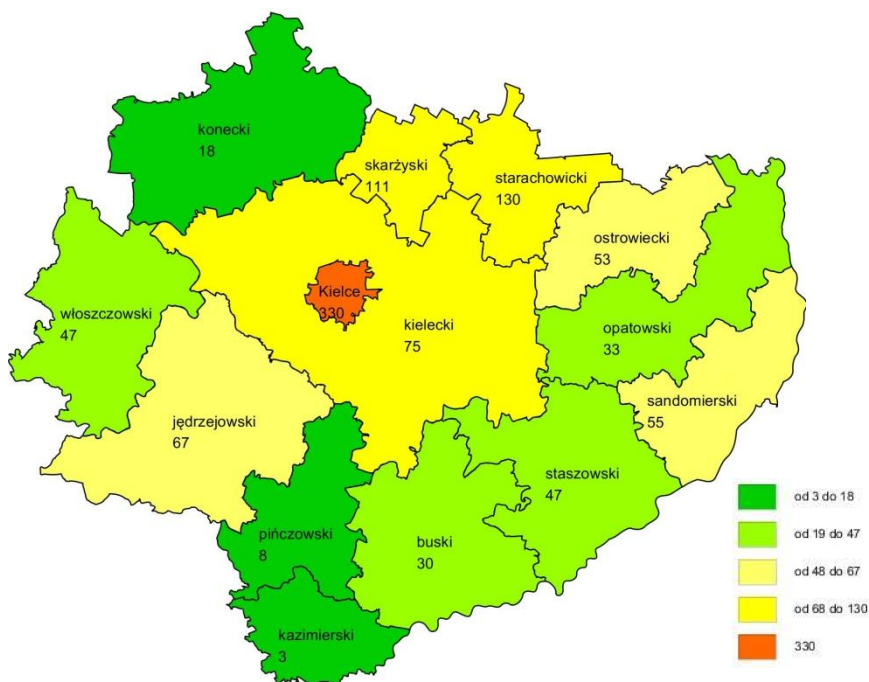
Wykres 13. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Na przestrzeni lat 2014-2016 obserwujemy wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także wzrost wolumenu kwoty świadczeń przeznaczonych na realizację tego typu usług. W 2016 roku odnotowano wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług o **4,77%**, jak również wzrost liczby świadczeń o **8,58%** w odniesieniu do roku 2015. Wzrost kwoty świadczeń w roku oceny wyniósł **9,85%** w odniesieniu do 2015 roku poprzedzającego ocenę.

Mapa 13 prezentuje liczbę osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego. Największa liczba ww. usług odnotowana jest w mieście Kielce (**330**).

Mapa 13. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

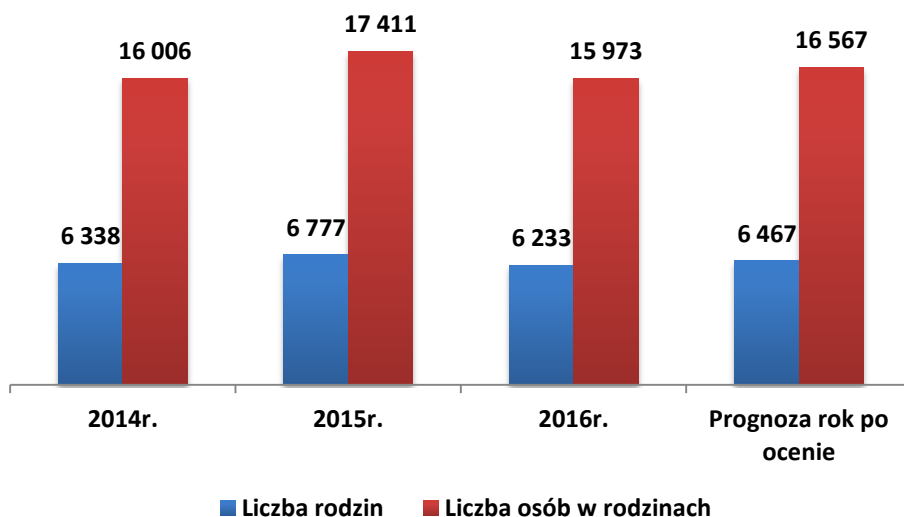

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizowane jest poprzez udzielenie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

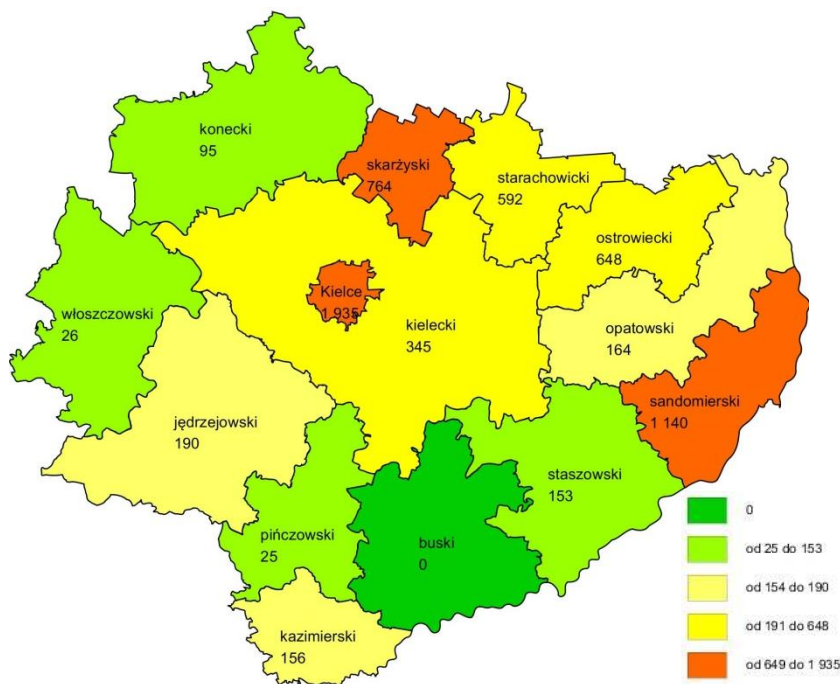
W 2016 roku obserwujemy spadek o **-8,03%** liczby rodzin oraz spadek o **-8,26%** liczby osób w rodzinach, korzystających z formy wsparcia jaką jest poradnictwo specjalistyczne. Prognozy ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie przewidują wzrost liczby beneficjentów, którzy będą korzystali ze specjalistycznego poradnictwa. Wykres 13 przedstawia dane dotyczące poradnictwa specjalistycznego na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Wykres 14. Poradnictwo specjalistyczne na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 14. Poradnictwo specjalistyczne w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

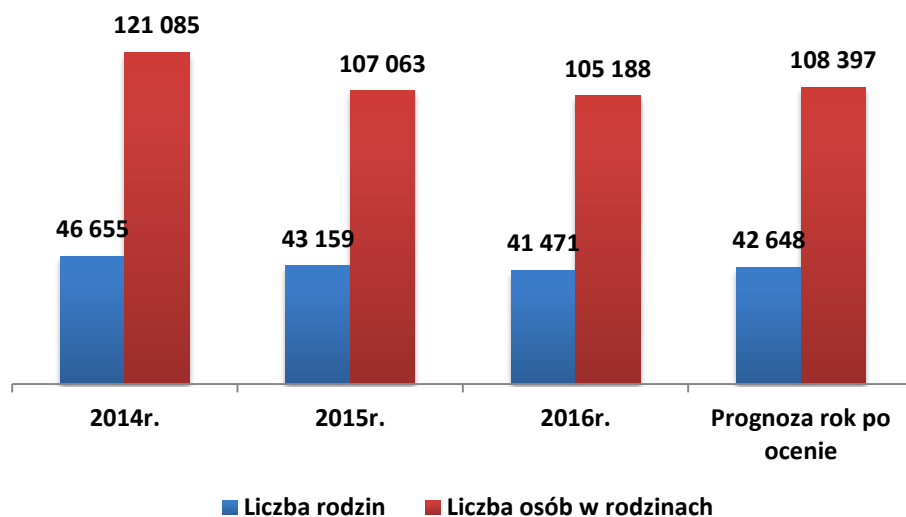

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego odnotowano w mieście Kielce (1 935) oraz w powiecie skarżyskim (764) i sandomierskim (1 140). W 2016 roku podobnie jak w 2015 roku realizacji poradnictwa specjalistycznego nie odnotowano w powiecie buskim.

Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Środowisko zawodowe pomocy i integracji społecznej oddziela profesjonalną pracę socjalną, jako działalność skoncentrowaną na pomaganiu innym, pracę z drugim człowiekiem, skupienie się na rozwiązywaniu problemów jednostki, rodziny lub grupy społecznej od zjawiska błędnie w społeczeństwie utożsamianego z pracą socjalną jako wypłacaniem zasiłków i świadczeń pomocy społecznej.

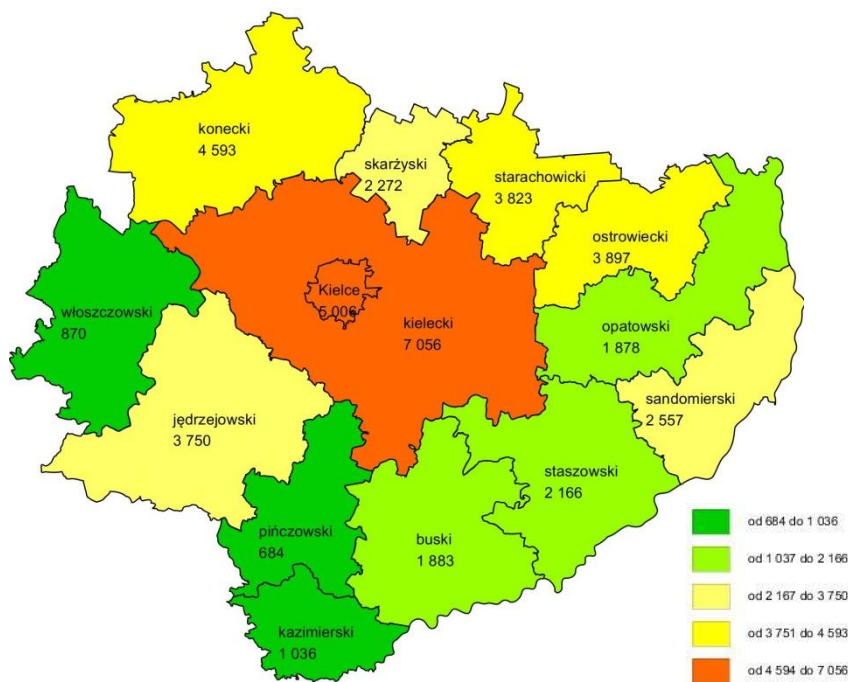

Wykres 15. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku odnotowano spadek o **-3,9%** liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do roku poprzedzającego ocenę. Ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie prognozują wzrost liczby rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną.

Mapa 15. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

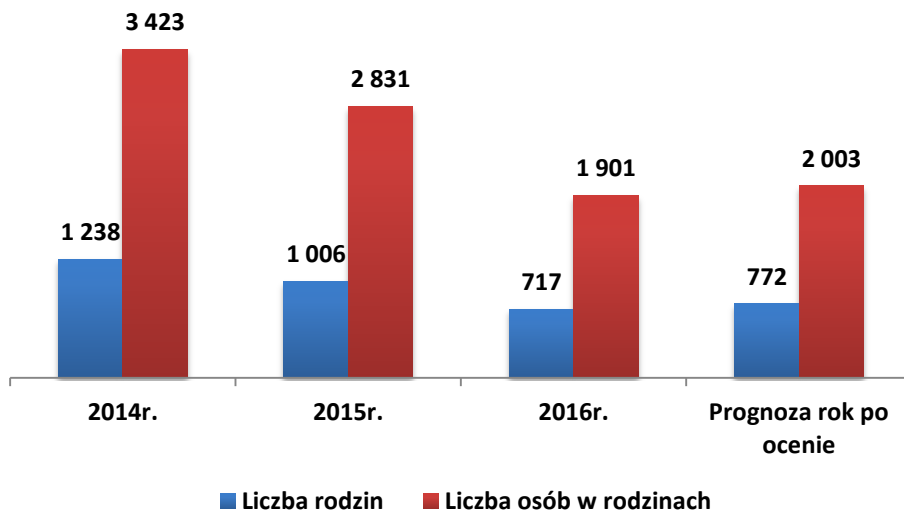

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 15 prezentuje liczbę rodzin objętych pracą socjalną w 2016 roku w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiecie kieleckim (7 056) i mieście Kielce (5 006), najmniej w powiatach: pińczowskim (684), włoszczowskim (870) i kazimierskim (1 036).

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany przez nie dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.

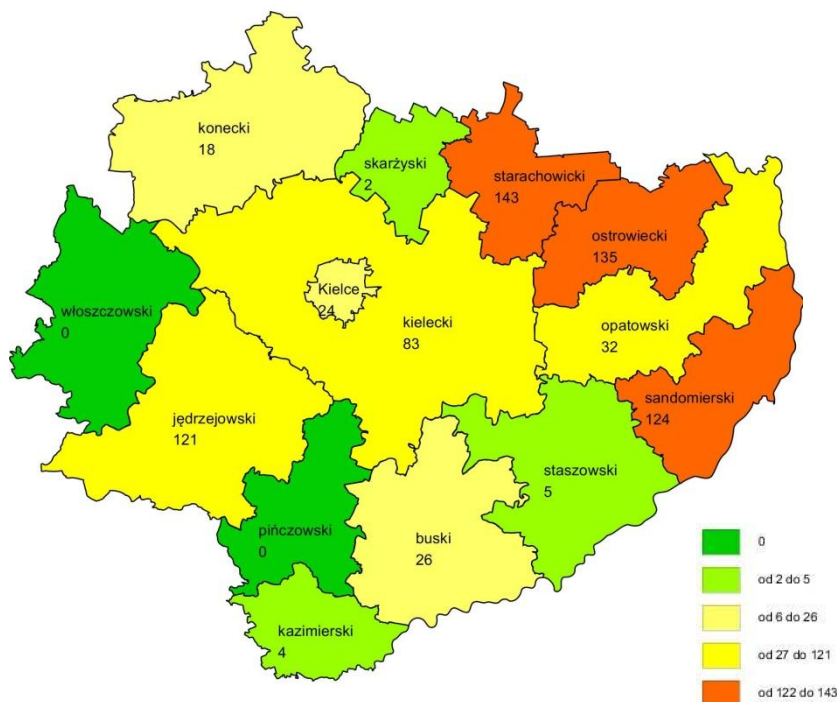

Wykres 16. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2016 roku była mniejsza o -28,7% w stosunku do 2015 roku. Prognozowany jest wzrost liczby rodzin i liczby osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w województwie świętokrzyskim.

Mapa 16. Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

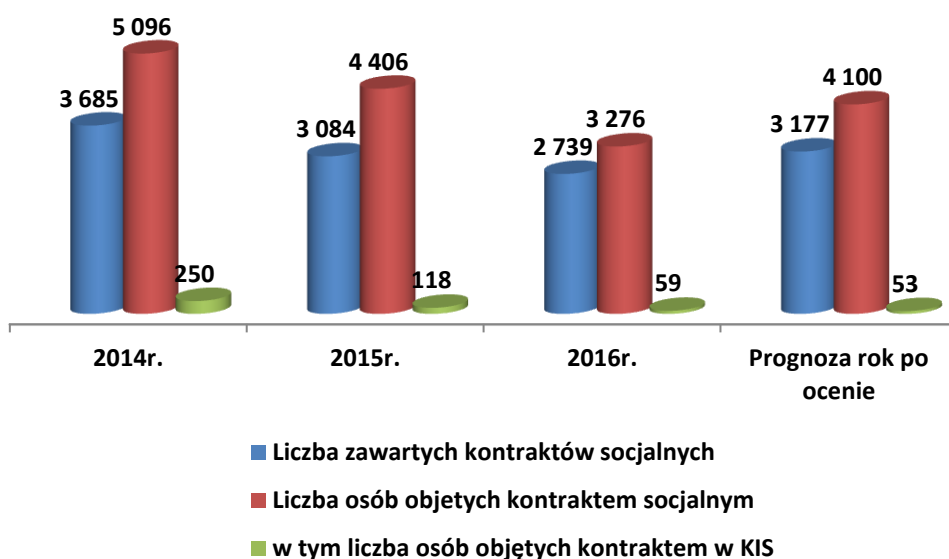

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych interwencją kryzysową w 2016 roku wg powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego. Najwięcej rodzin objętych interwencją kryzysową odnotowano w powiatach: starachowickim (143), ostrowieckim (135) i sandomierskim (124). W powiecie pińczowskim i włoszczowskim nie wykazano rodzin objętych interwencją kryzysową.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta między ośrodkami pomocy społecznej, a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego. Kontrakt zawiera m.in.: opis sytuacji życiowej osoby lub rodziny, opis koniecznych do podjęcia przez nią działań, a także formę, zakres i czas udzielonej pomocy przez ośrodek. Okres na jaki zawierany jest kontrakt socjalny dostosowany jest do sytuacji życiowej, w jakiej znajduje się osoba zawierająca kontrakt oraz do form wsparcia zaproponowanych przez ośrodek.

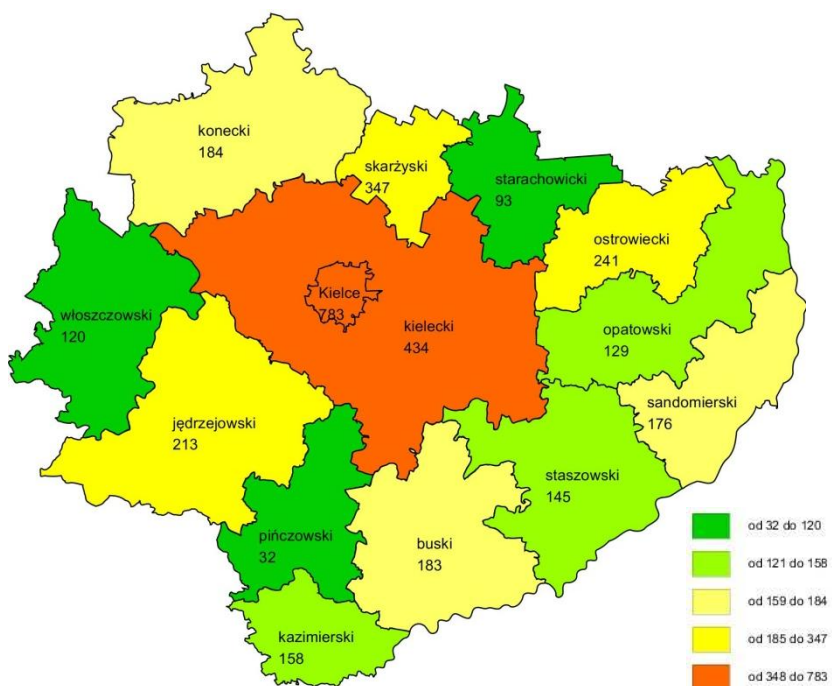
Wykres 17. Liczba zawartych kontraktów socjalnych oraz osób objętych kontraktem socjalnym, w tym liczba osób objętych kontraktem w KIS na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Rok 2016 jest kolejnym w którym odnotowano spadek liczby kontraktów oraz liczby osób objętych tym instrumentem aktywizacyjnym.

W stosunku do roku poprzedzającego ocenę odnotowano mniejszą liczbę zawartych kontraktów socjalnych (2 739) spadek o **-11,19%**, zmniejszyła się również o **-25,6%** liczba osób objętych kontraktem socjalnym (3 276 osób). W 2016 roku o połowę spadła liczba osób objętych kontraktem socjalnym będących uczestnikami KIS. Liczba osób objętych kontraktem w KIS w roku oceny wynosi **59** osób. W kolejnym roku ośrodki prognozują wzrost liczby kontraktów oraz osób objętych kontraktem socjalnym.

Mapa 17. Liczba osób ogółem objętych kontraktem socjalnym w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej osób objętych kontraktem odnotowano w mieście Kielce (**783**) oraz w powiecie kieleckim (**434**), natomiast najmniejszą liczbę osób objętych ww. instrumentem pomocy społecznej odnotowano w powiecie pińczowskim (**32**) i starachowickim (**93**).

1. ZADANIA OPS ORAZ MOPS I MOPR

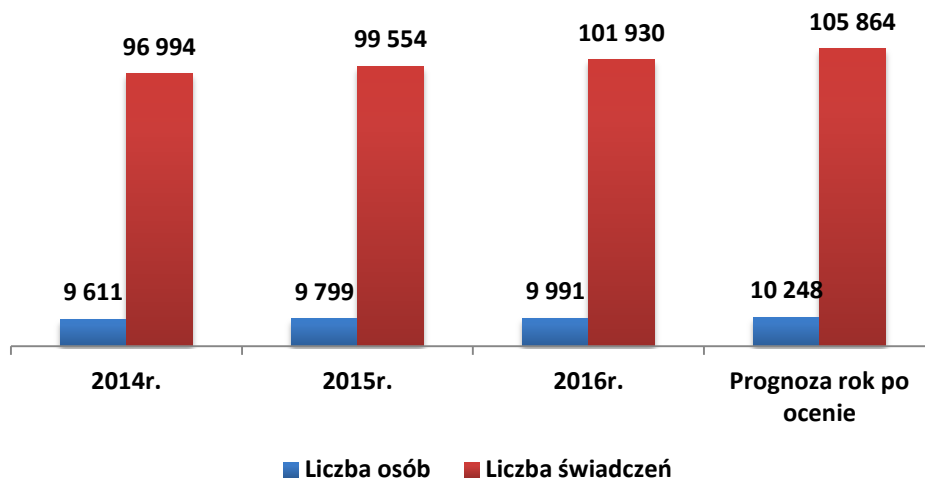
Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości w przypadku osoby:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- 2) w rodzinie – różnicę między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.

Wykres 18. Zasiłek stały w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W analizowanym okresie 2014-2016 obserwujemy wzrost liczby osób, liczby świadczeń oraz kwoty wydatkowanej na zasiłki stałe. Wzrost liczby osób, które otrzymały zasiłek stały w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, wyniósł **1,93%**, a liczby świadczeń **2,34%**. Kwota przeznaczona na świadczenia w 2016 roku wzrosła w stosunku do 2015 roku

o **13,4%** i wyniosła w sumie **51 233 574 zł**. Prognozowany jest dalszy wzrost liczby osób, liczby świadczeń oraz kwoty wydatkowanej na zasiłki stałe na kolejny rok.

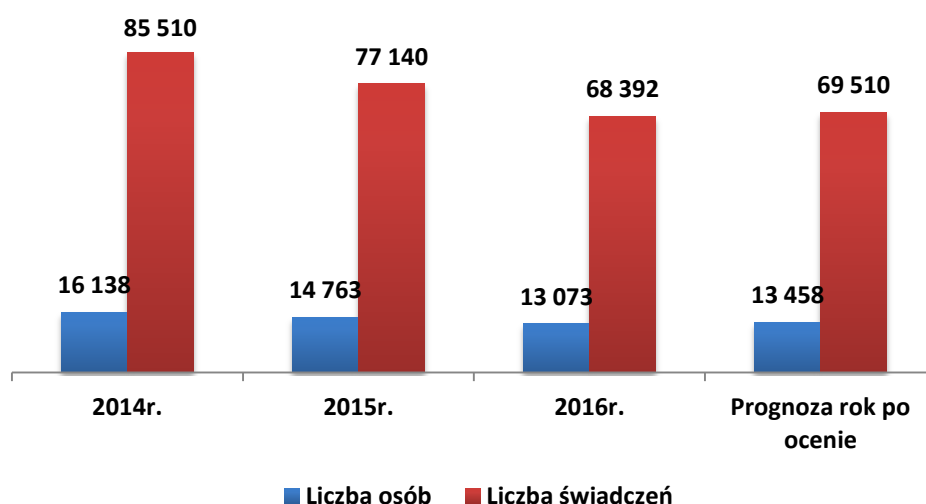
Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- 2) w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Wykres 19. Zasiłek okresowy w latach 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku odnotowano spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych o **-11,40%**, jak również spadek liczby świadczeń zasiłków okresowych o **-11,34%** w stosunku do 2015 roku. Kwota przeznaczona na zasiłki okresowe w 2016 roku zmniejszyła się o **-7,5%** w stosunku do roku 2015 i wyniosła **22 750 051 zł**. Rok po ocenie prognozowany jest wzrost liczby osób, liczby świadczeń oraz kwoty wydatkowanej na zasiłki okresowe.

Tabela 9. Zasiłek okresowy wg powodów przyznawania w 2016 roku.

	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
z tytułu bezrobocia	9 784	51 120	17 788 772
z tytułu długotrwałej choroby	2 020	6 307	1 920 840
z tytułu niepełnosprawności	1 292	5 399	1 404 005
z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do innych świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	52	71	27 662

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W strukturze zasiłków okresowych wypłaconych w województwie świętokrzyskim w 2016 roku najwięcej osób otrzymało zasiłki okresowe przyznawane z tytułu bezrobocia **74,4%**. Świadczenia wypłacane z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby stanowiły **15,4%**, z tytułu niepełnosprawności **9,8%**, inne świadczenia stanowią niespełna **0,4%** w odniesieniu do ogółu przyznawanych świadczeń.

Zasiłek celowy

Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego. Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji stała się osobą zatrudnioną.

Świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

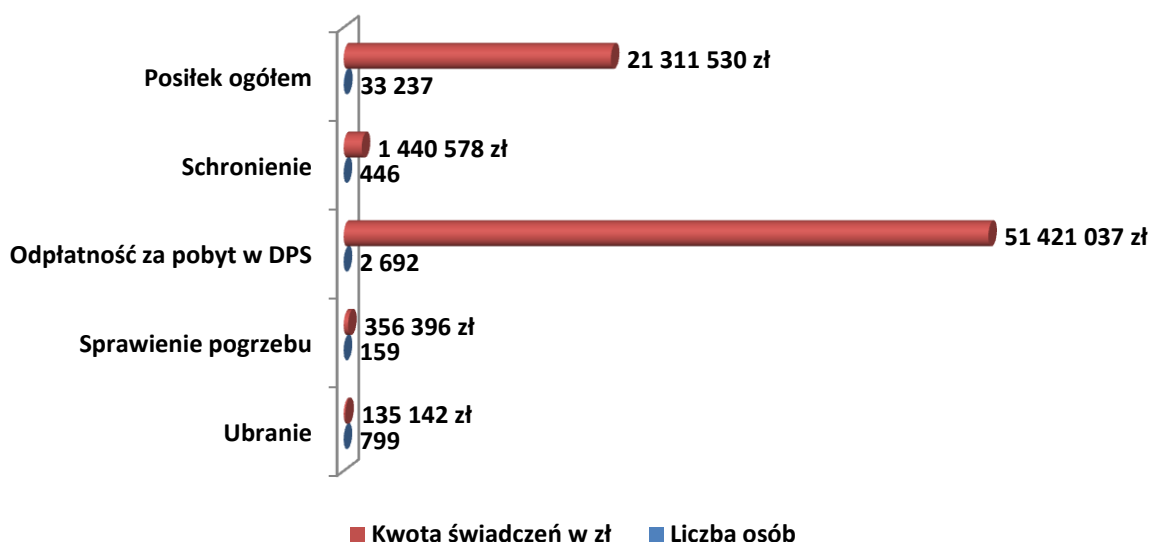
Tabela 10. Zasiłek celowy ogółem w latach 2014-2016 wraz z prognozą.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób	34 453	34 658	30 528	30 585
Kwota świadczeń (zł)	25 676 972	25 055 736	24 433 309	24 851 230
w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"				
Liczba osób	23 428	25 557	23 875	22 849
Liczba świadczeń	91 609	100 257	88 268	84 138
Kwota świadczeń (zł)	15 919 263	16 297 018	16 750 653	14 639 927

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku odnotowano spadek liczby osób o **-11,92%**, którym przyznano zasiłek celowy. Wolumen środków przeznaczonych na wypłatę tego świadczenia był mniejszy o **2,49%** w stosunku do 2015 roku.

Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w 2016 roku w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniosła **23 875** osób, co stanowiło **78,2%** wszystkich osób którym przyznano zasiłek celowy. W roku oceny odnotowano spadek liczby osób którym przyznano ww. zasiłek celowy o **-6,59%**, natomiast o **-11,96%** zmniejszyła się liczba świadczeń zasiłku, natomiast odnotowano wzrost kwoty świadczeń zasiłku o **2,79%** w stosunku do 2015 roku.

Wykres 20. Świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Spośród świadczeń niepieniężnych największy odsetek beneficjentów (**89,03%** osób) korzysta z posiłku. Kwota wydatkowana na to świadczenie w roku 2016 w regionie to **21 311 530 zł**, jest mniejsza o **-15,18%** w stosunku do 2015 roku. W grupie osób otrzymujących to świadczenie **75,2%** stanowią dzieci, mniej (o **-13,2%**) niż w 2015 roku. Kolejnym analizowanym świadczeniem niepieniężnym jest odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej. Tego typu świadczeniem w 2016 roku objętych zostało **2 692** osób co stanowi **7,21%** ogółu. Schronienie stanowi **1,19%** ogółu. Kwota wydatkowana na to świadczenie w 2016 roku wynosi **1 440 578 zł** i jest o **0,22%** mniejsza niż w 2015 roku.

INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY:

Indywidualny program wychodzenia z bezdomności

Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. Program opracowuje pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, przy udziale osoby zainteresowanej. Program zapewnia wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Jego realizacja przez daną osobę jest warunkiem korzystania przez nią ze świadczenia jakim jest opłacanie przez ops ubezpieczenia zdrowotnego.

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego

Osoba bezrobotna objęta indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego skierowana jest do uczestnictwa w zajęciach centrum integracji społecznej. Udział ma charakter umowy, który jest programem zatrudnienia socjalnego opracowywany dla każdego uczestnika indywidualnie. Zakończenie realizacji programu następuje w dniu, w którym uczestnik objęty programem podjął zatrudnienie na zasadach przewidzianych w przepisach prawa pracy lub podjął działalność gospodarczą albo w dniu, w którym upłynął okres uczestnictwa w zajęciach centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z indywidualnych programów pomocy realizowane przez ośrodki pomocy społecznej.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Indywidualny program wychodzenia z bezdomności	31	15	22	29
Indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	486	360	443	464

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

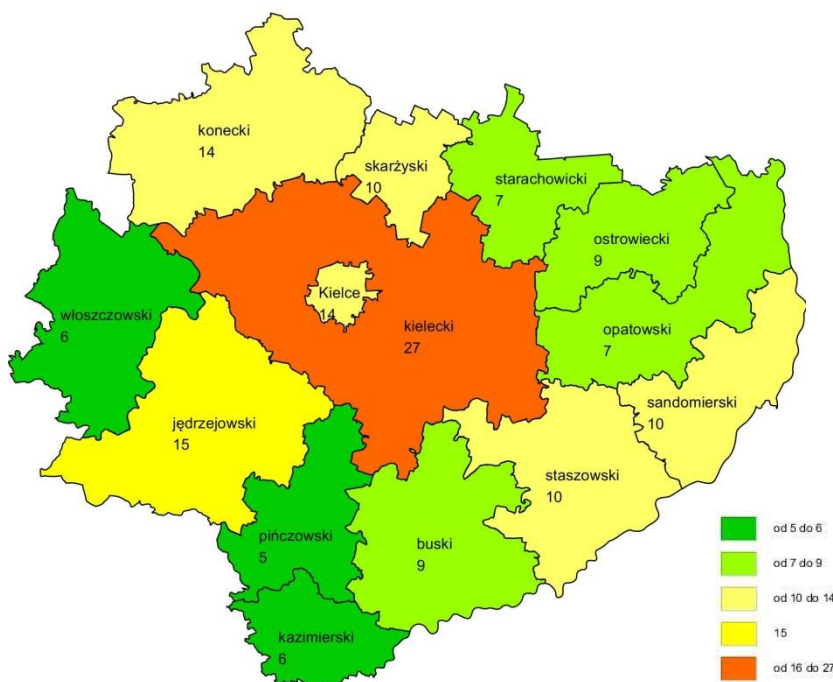
W 2016 roku **22 osób** korzystało z indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, obserwowany jest wzrost liczby osób objętych tego typu wsparciem o **31,82%** w stosunku do 2015 roku. Indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego (CIS) w 2016 roku objętych zostało **443 osób** i jest to więcej o **18,74%** w odniesieniu do roku poprzedzającego ocenę.

Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o *wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* ośrodki pomocy społecznej realizują m.in.: zadania związane z asystenturą rodzinną, ponoszą odpłatność za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej oraz podpisują stosowne umowy z rodzinami wspierającymi.

Asystentura rodzinna polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci.

Mapa 18. Liczba asystentów rodziny w 2016 roku wg powiatów z regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 18 przedstawia liczbę asystentów rodziny w 2016 roku gminach zagregowaną do poziomu powiatów. Największą liczbę asystentów rodziny odnotowano w powiecie kieleckim (27), natomiast najmniejszą liczbę asystentów odnotowano w powiecie pińczowskim (5), kazimierskim (6) i włoszczowskim (6). Asystenta rodziny w 2016 roku nie zatrudnia ośrodek pomocy społecznej w gminie Sadowie.

Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być bardzo różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi. Dotyczyć one mogą: wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 12. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w latach 2014-2016 w regionie świętokrzyskim.

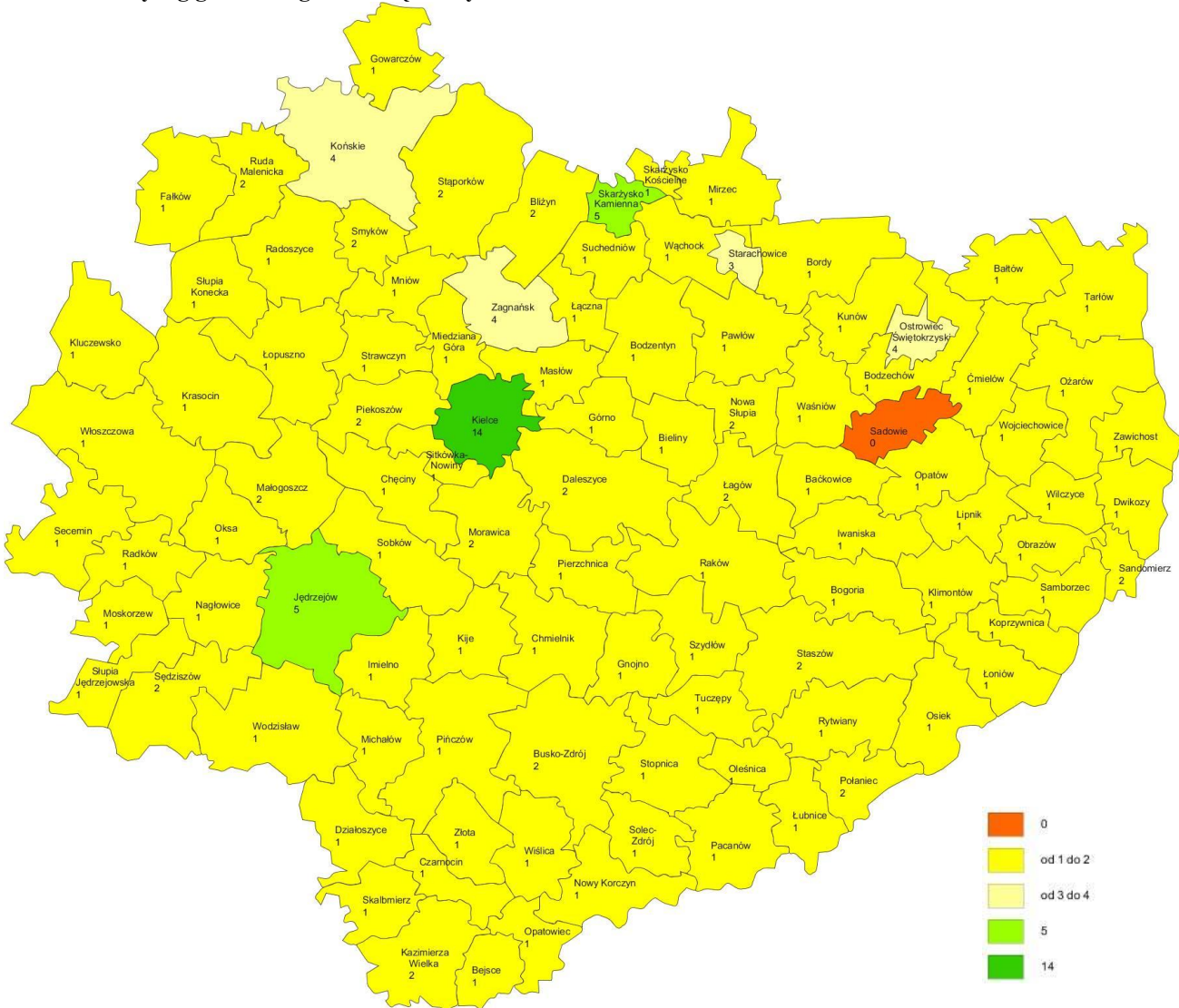
	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	1 319	1 475	1 540	1 597
Liczba rodzin wspierających	1	1	1	5
Liczba asystentów rodziny	141	152	149	148
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (zł)	4 067 675	5 195 617	6 311 523	6 927 770

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku obserwujemy wzrost liczby rodzin objętą pracą asystenta rodziny o **4,22%** w stosunku do 2015 roku. Liczba asystentów rodziny w regionie świętokrzyskim w 2016 roku wyniosła **149** co stanowi spadek o **1,98%** w stosunku do 2015 roku.

W 2016 roku w regionie świętokrzyskim zatrudnionych było 149 asystentów rodziny, zatrudnienie było to mniejsze o 3 asystentów w odniesieniu do 2015 roku.

Mapa 19. Liczba asystentów rodziny wg gmin w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

2. ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego – oznacza zawartą indywidualną umowę z osobą, o której mowa w przepisach zatrudnienia socjalnego, skierowaną do zajęć w centrum integracji społecznej, które zostało utworzone w trybie i zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

W programie tym ujmowane są osoby które/z którymi:

- w danym roku sprawozdawczym zostały zawarte umowy;
- kontynuują program z roku poprzedniego;
- w danym roku zakończyły jego realizację - absolwenci CIS.

Tabela 13. Indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS).

	2014r.	2015r.	2016r.	Proгноza na rok po ocenie
Liczba osób	120	62	111	120

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

111 osób objętych zostało indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego, który realizowany był przez CIS-y. Było to więcej o 19 osób w stosunku do 2015 roku.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nakładają obowiązek opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowanej przez samorząd powiatu. Celem programu jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie, uznanie przez sprawcę przemocy w rodzinie faktu jej stosowania i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.

Tabela 14. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

	2014r.	2015r.	2016r.	Proгноza na rok po ocenie
Liczba osób korzystających z usług	221	249	192	160

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

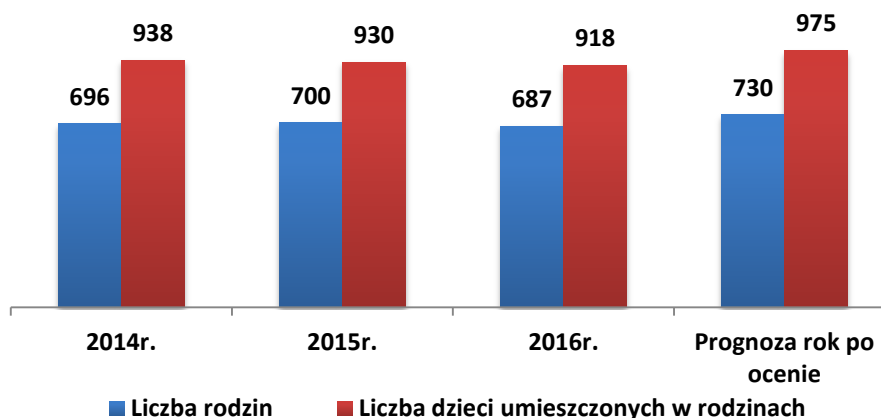
W 2016 roku odnotowano spadek liczby osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym o **22,9%** w odniesieniu do 2015 roku. Rok po ocenie powiaty prognozują dalszy spadek liczby osób objętych oddziaływaniami tego typu.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2016 roku realizowany jest w **11** powiatach: buskim (**10 osób**), jędrzejowskim (**27 osób**), kazimierskim (**4 osoby**), kieleckim (**28 osób**), koneckim (**28 osób**), pińczowskim (**10 osób**), skarżyskim (**26 osób**), starachowickim (**12 osób**), staszowskim (**14 osób**), włoszczowskim (**5 osób**) oraz w mieście Kielce (**28 osób**). Pozostałe samorządy powiatowe nie realizują programu korekcyjno-edukacyjnego, który jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA:

Rodziny spokrewnione

Rodzina zastępcza spokrewniona, to taka w której opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo. Rodzinie zastępczej spokrewnionej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w kwocie nie niższej niż **660 zł** miesięcznie.

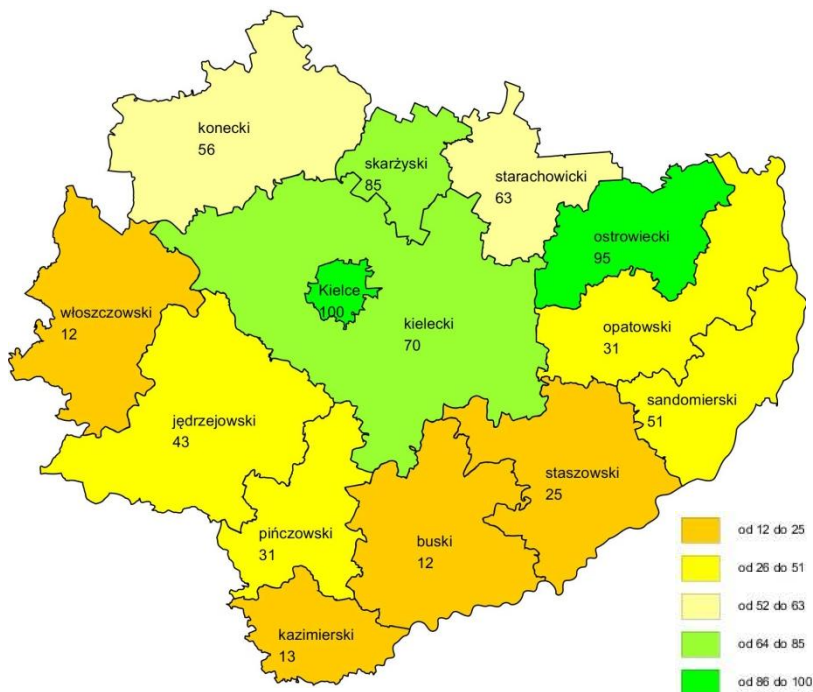
Wykres 21. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2016 roku wyniosła **687** rodzin i w odniesieniu do roku poprzedniego jest mniejsza o **13** rodzin tego typu. W regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016 widoczna jest tendencja spadkowa liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. Prognoza

powiatowych centrów pomocy rodzinie wykazuje jednak wzrost liczby rodzin oraz liczby dzieci ww. na rok po ocenie.

Mapa 20. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

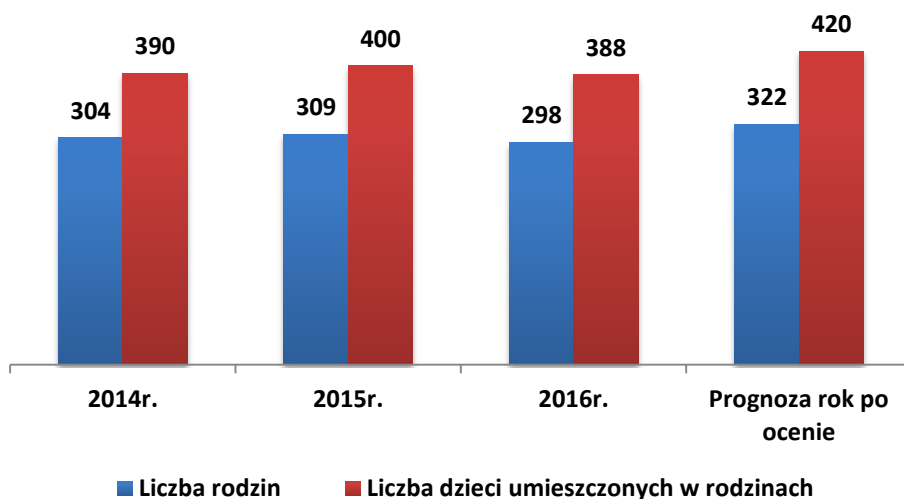

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku najwięcej rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem odnotowujemy w mieście Kielce (**100**) i powiecie ostrowieckim (**95**), najmniej w powiatach: buskim (**12**), włoszczowskim (**12**), kazimierskim (**13**) oraz staszowskim (**25**).

Rodziny zastępcze niezawodowe

Rodziny zastępcze niezawodowe – tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi. Rodzinie zastępczej niezawodowej przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w kwocie nie niższej niż **1 000 zł** miesięcznie.

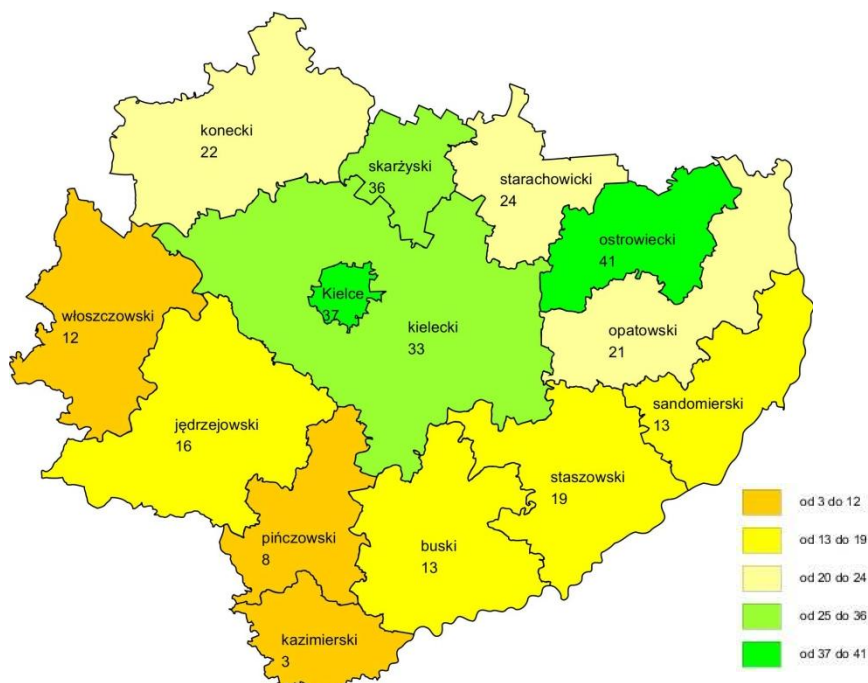

Wykres 22. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W roku 2016 funkcjonowało **298** rodzin zastępczych niezawodowych w odniesieniu do 2014 roku jest to mniej o **11** rodzin. Kwota świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych niezawodowych w roku 2016 to: **4 601 795 zł**.

Mapa 21. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

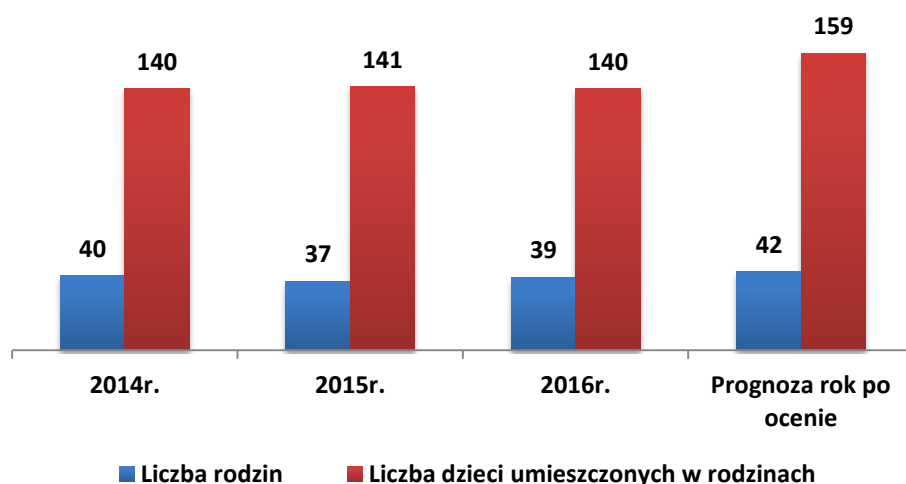

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej tego typu rodzin w 2016 roku odnotowano w powiecie ostrowieckim (**41**) oraz w mieście Kielce (**37**). Natomiast najmniej w powiecie kazimierskim (**3**), pińczowskim (**8**) oraz włoszczowskim (**12**).

Rodziny zastępcze zawodowe

Rodziny zastępcze zawodowe – oprócz świadczenia pieniężnego na utrzymanie każdego umieszczonego w niej dziecka, rodzinie zawodowej przysługuje także wynagrodzenie w wysokości minimum **2 000 zł** miesięcznie (brutto). W zawodowej rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnych sytuacjach pobyt może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej). W przypadku tego typu rodzin wysokość wynagrodzenia jest zależna od liczby i stanu zdrowia umieszczonych dzieci, przy czym rodzina zastępcza otrzymuje wynagrodzenie także za okres pozostawania w gotowości do przyjęcia dziecka. Każdej rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota **200 zł** miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

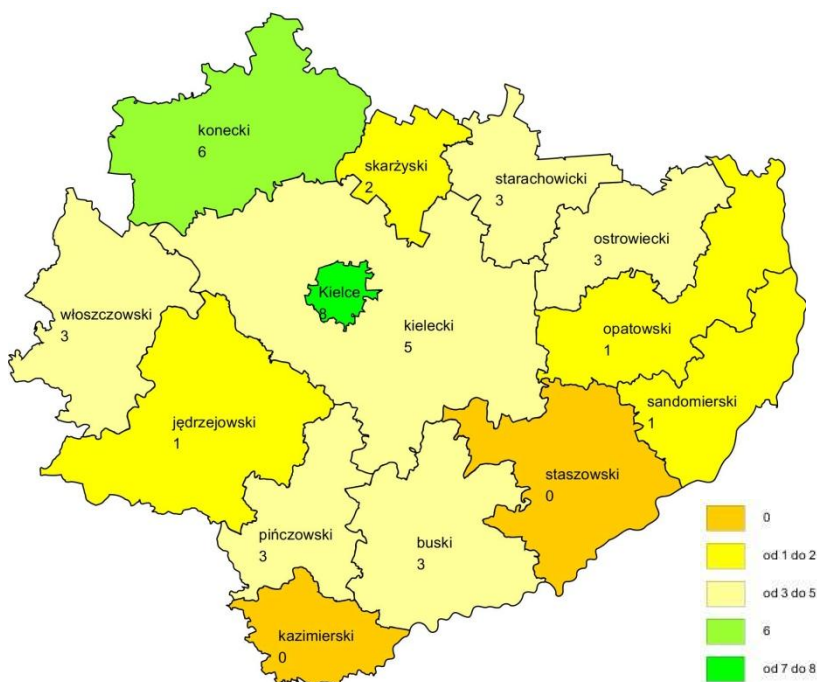

Wykres 23. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W analizowanym okresie odnotowano wzrost o 2 rodziny zastępcze zawodowe. Wśród zawodowych rodzin zastępczych w 2016 roku funkcjonowały 4 rodziny zastępcze specjalistyczne, 12 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i 16 rodzin prowadzi rodzinny dom dziecka. Kwota świadczeń przeznaczona dla tego rodzin zastępczych zawodowych w 2016 roku oceny wyniosła **1 520 058 zł**.

Mapa 22. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Powyższa mapa prezentuje liczbę rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. W 2016 roku najwięcej tego typu rodzin odnotowujemy w mieście Kielce (8). Rodzin zastępczych zawodowych nie odnotowano w powiecie kazimierskim i staszowskim.

USAMODZIELNIANIE

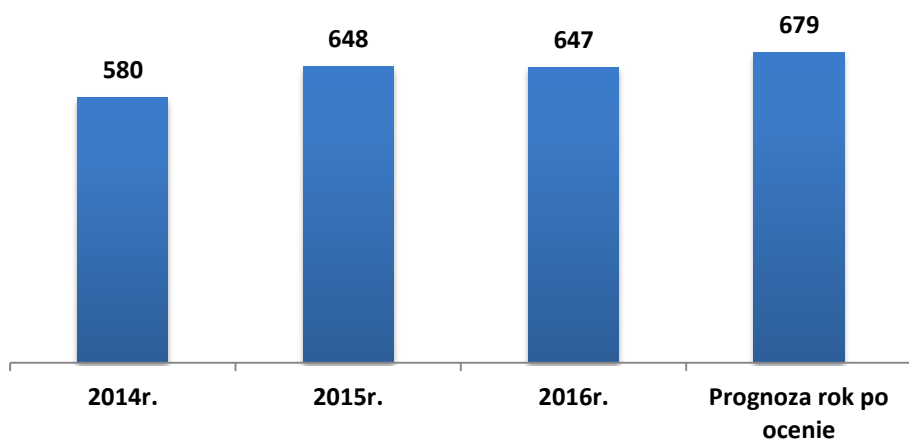
Indywidualny program usamodzielniania

Pełnoletni wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej może przystąpić do realizacji programu usamodzielniania i ubiegać się o przyznanie pomocy pieniężnej. Stwarza to szansę dla osób, które są w trudnej sytuacji życiowej, ale starają się współpracować z instytucją pomocy społecznej w kwestii swojego usamodzielniania i stopniowo rozwiązywać problemy wiążące się z uzyskaniem samodzielności.

Pomocą mającą na celu usamodzielnienia mogą być objęte osoby opuszczające:

- placówki opiekuńczo wychowawcze, domy dziecka i rodzinne domy dziecka;
- rodziny zastępcze;
- zakłady poprawcze;
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii;
- schroniska dla nieletnich;
- domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;

- domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

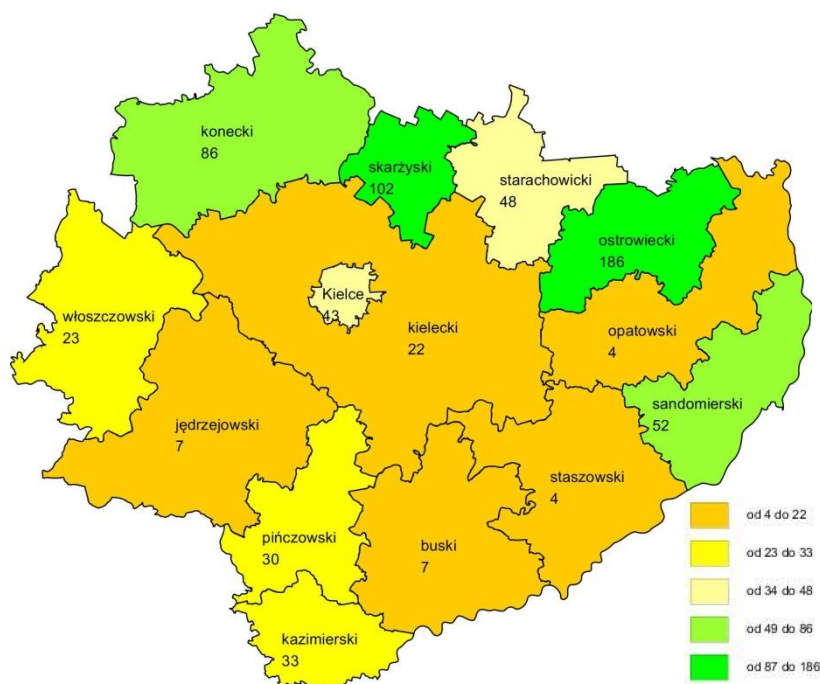

Wykres 24. Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w 2016 roku wyniosła **467** osób, o **-1 mniej** w odniesieniu do 2015 roku. Powiatowe centra pomocy rodzinie prognozują wzrost liczby osób, które objęte zostaną tego typu działaniami rok po ocenie.

Mapa 23. Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w 2016 roku wg powiatów w regionie świętokrzyskim.

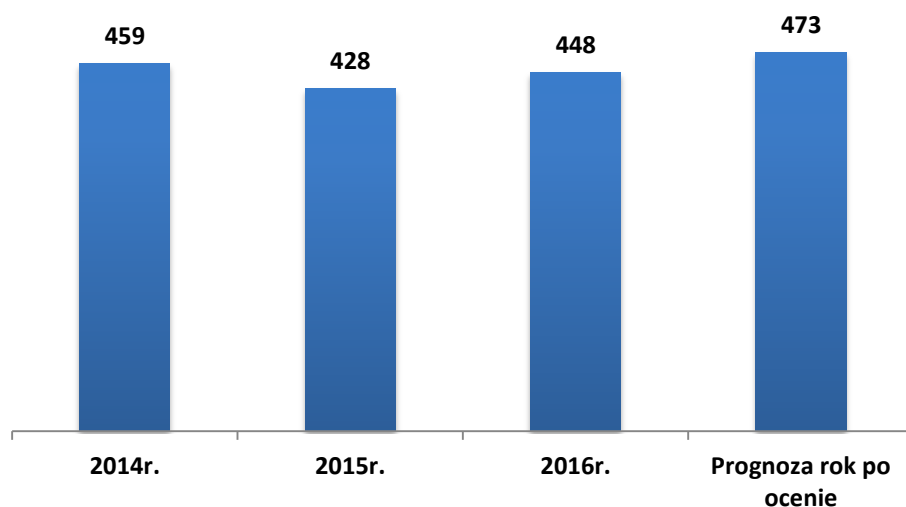

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa prezentuje liczbę osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w 2016 roku w regionie świętokrzyskim. Najwięcej osób objętych tego typu wsparciem odnotowano w powiatach: ostrowieckim (**186**) oraz skarżyskim (**102**). Najmniej w powiatach: opatowskim (**4**), buskim (**7**) oraz jędrzejowskim (**7**).

Pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze

Dane dotyczą osób usamodzielnionych, które opuszczają rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka po osiągnięciu pełnoletniości – ogółem niezależnie od formy otrzymanej pomocy (na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, a także pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia).

Wykres 25. Liczba osób pełnoletnich opuszczających rodziny zastępcze w latach 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze w roku 2016 wyniosła **448** osób. Analiza danych wykazuje wzrost liczby pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze o **4,47%** w odniesieniu do 2015 roku. Łączna kwota świadczeń wypłacanych osobom pełnoletnim opuszczającym w roku 2016 rodziny zastępcze wyniosła **2 598 191**. Powiatowe centra pomocy rodzinie szacują wzrost liczby osób pełnoletnich opuszczających rodziny zastępcze jak również wysokości świadczeń z tego tytułu na rok po ocenie.

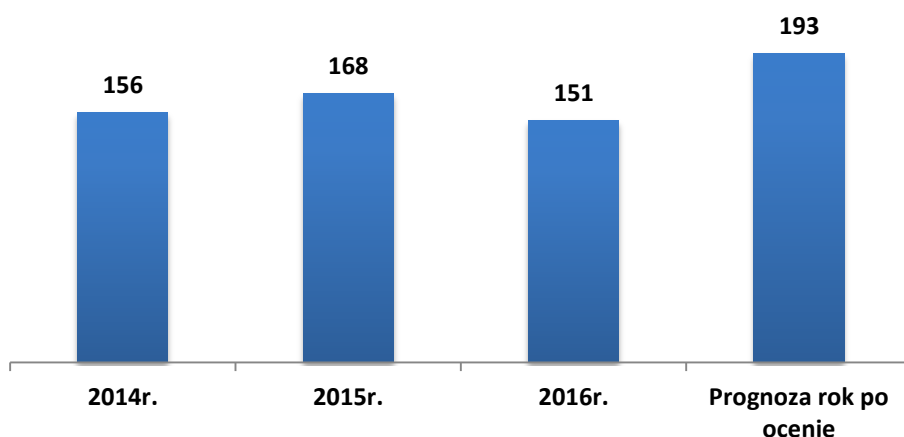
Wśród pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze w 2016 roku:

- **77** osoby otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **344 299 zł**;
- **438** osoby otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **2 070 057 zł**;

- **58** osoby otrzymało pomoc pieniężną na zagospodarowanie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **183 835 zł**.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze

Dane dotyczą osób usamodzielnianych, które opuszczają placówki opiekuńczo-wychowawcze po osiągnięciu pełnoletniości, niezależnie od formy przyznanej pomocy (na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, a także pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia).

Wykres 26. Liczba osób pełnoletnich opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze wyniosła w roku oceny **151** osób i było to mniej o **10%** w stosunku do 2015 roku. Łączna kwota świadczeń wypłacanych osobom pełnoletnim opuszczającym w roku 2016 placówki opiekuńczo-wychowawcze wyniosła **880 606 zł**, tj.: mniej o **-4,5%** w stosunku do roku poprzedzającego ocenę. Powiatowe centra pomocy rodzinie szacują wzrost liczby osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze jak również wzrost kwoty świadczeń z tego tytułu na rok po ocenie.

Wśród pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2016 roku:

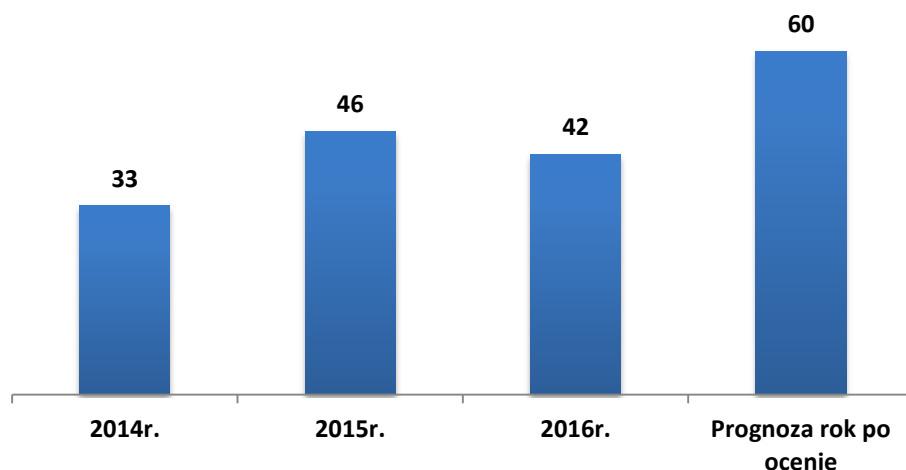
- **29** osoby otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **173 475 zł**;
- **149** osoby otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **656 254zł**;

- 22 osoby otrzymało pomoc pieniężną na zagospodarowanie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła 50 877 zł.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

Dane dotyczą osób usamodzielnianych, które opuszczają:

- dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- schronisko dla nieletnich;
- zakład poprawczy;
- specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy;
- specjalny ośrodek wychowawczy;
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę;
- lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- po osiągnięciu pełnoletniości – ogółem, niezależnie od formy przyznanej pomocy (na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, a także pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia).

Wykres 27. Liczba osób pełnoletnich opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w latach 2014-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o *pomocy społecznej* wyniosła w roku oceny 42 osoby. Analiza danych wykazuje spadek o 8,7% w odniesieniu do 2015 roku. Łączna kwota świadczeń wypłacanych osobom pełnoletnim opuszczającym w roku 2016 placówki opiekuńczo-wychowawcze ukształtowała się na poziomie 182 687, więcej o 13,4% w stosunku do 2015 roku.

Wśród pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2016 roku:

- 8 osób otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy w wyniosła **29 274 zł**;
- 35 osób otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **140 084 zł**;
- 5 osób otrzymało pomoc pieniężną na zagospodarowanie, kwota świadczeń przeznaczona na wsparcie tej grupy wyniosła **13 329 zł**.

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Dane tabelaryczne wykazują ogólną kwotę dofinansowania ze źródła PFRON i środków własnych powiatów skierowanej na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w regionie świętokrzyskim. W 2016 roku kwota dofinansowania wzrosła o **9,02%**. Prognoza wykazuje wzrost kwoty dofinansowania na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 15. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Ogólna kwota dofinansowania: PFRON, środki własne powiatów (zł)	27 134 175	30 043 511	27 335 857	29 055 840

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się

W powyższym zakresie pomocy dofinansowany może być zakup sprzętu, mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz barier technicznych. Dofinansowaniu podlegały osoby fizyczne (w tym małoletnie), pod warunkiem uzasadnienia potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

Osoby takie muszą spełniać następujące warunki:

- posiadać orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (bądź równoważne z nim), zaś w przypadku dzieci i młodzieży w wieku do lat 16 orzeczenie o niepełnosprawności;
- mieć potrzeby w tym zakresie, wynikające z niepełnosprawności, potwierdzonej aktualnym zaświadczeniem lekarskim;

- rodzaj niepełnosprawności, potwierdzony (jeżeli nie jest określony w orzeczeniu) aktualnym, ważnym 3 miesiące od daty wystawienia zaświadczeniem lekarskim, wymaga likwidacji barier architektonicznych;
- posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego jeśli taka zgoda jest potrzebna;
- posiadają stałe zameldowanie w lokalu, w którym ma nastąpić likwidacja barier architektonicznych.

Tabela 16. Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	548	521	553	541
Wartość dofinansowania (zł)	1 433 347	1 778 446	1 634 257	1 638 337

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2015 obserwowany był spadek liczby osób, które otrzymały ww. dofinansowanie. W roku 2016 w stosunku do lat poprzednich odnotowano wzrost liczby osób objętych wsparciem o **5,8%**. Wartość dofinansowania udzielonego na likwidację barier w 2016 roku była mniejsza o **8,1%**. W kolejnym roku prognozowany jest spadek liczby osób, które otrzymają dofinansowanie, natomiast prognoza wykazuje wzrost wartość dofinansowania na ten cel.

Turnusy rehabilitacyjne

Pomoc dotyczy wszystkich osób z niepełnosprawnościami, które posiadają ważne jedno z niżej wymienionych orzeczeń:

- zlikwidowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności;
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów;
- niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia;
- grupie inwalidzkiej.

Tabela 17. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	2 601	1 829	2 039	2 175
Wartość dofinansowania (zł)	2 462 239	1 904 008	2 065 476	2 221 599

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku nastąpił wzrost liczby osób, które uzyskały pomoc w zakresie turnusów rehabilitacyjnych o **10,3%** w odniesieniu do 2015 roku. W 2016 roku odnotowano **7,8%** wzrost wartości dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych w stosunku do roku poprzedzającego ocenę. Prognoza rok po ocenie wykazuje wzrost liczby osób i wartości dofinansowania na wsparcie w formie turnusów rehabilitacyjnych.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Dotyczy osób, które złożyły wnioski i uzyskały w danym roku pozytywną decyzję o dofinansowaniu w przypadku:

- 100% udziału własnego osoby z niepełnosprawnościami w limicie ceny ustalonym, na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
- 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby z niepełno sprawnościami w zakupie przedmiotów i środków, jeżeli cena jest wyższa niż ustalony limit.

Średni miesięczny dochód wnioskodawcy nie może przekroczyć:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia członka rodziny wspólnego gospodarstwa domowego;
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osób samotnych.

Tabela 18. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba osób, które uzyskały pomoc	5 365	5 398	5 517	5 281
Wartość dofinansowania (zł)	4 392 682	5 063 187	4 803 127	4 594 635

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku wzrosła liczba osób, które uzyskały pomoc na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny wyniosła **5 517**, w odniesieniu do 2015 roku wzrosła o **2,2%**. W roku 2016 odnotowano spadek wartości dofinansowania o **5,14%** w odniesieniu do 2015 roku. Prognoza na rok po ocenie wykazuje, iż liczba osób otrzymujących ww. wsparcie i wartości dofinansowania na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny będzie mniejsz niż w 2016 roku.

Program „AKTYWNY SAMORZĄD”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych;
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji;
- wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Tabela 19. Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2014-2016 z prognozą.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba świadczeń	1 588	1 465	1 800	1 958
Wartość dofinansowania (zł)	5 715 818	3 608 672	4 500 871	5 376 070

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W roku 2016 odnotowano wzrost o **18,6%** liczby świadczeń w programie „AKTYWNY SAMORZĄD”, wzrosła również wartość dofinansowania ww. Programu o **19,8%** w stosunku do 2015 roku. Prognoza na rok po ocenie wykazuje na dalszy wzrost liczby świadczeń oraz wartości dofinansowania programu.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Dotyczy osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność statutową na rzecz osób z niepełnosprawnościami przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku;
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania;
- udokumentują posiadanie środków własnych pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Tabela 20. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie.

	2014r.	2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
Liczba dofinansowanych imprez	91	83	76	82
Liczba niepełnosprawnych uczestników	4 287	3 962	5 459	5 838
Wartość dofinansowania ogółem (zł)	272 831	228 371	204 552	236 821

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W latach 2014-2016 obserwujemy tendencję spadkową wartości dofinansowania skierowaną na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w regionie świętokrzyskim, w 2016 roku wartość dofinansowania na ww. cel był mniejsza o **10,4%** w odniesieniu do 2015 roku. Prognoza na kolejny rok zakłada wzrost zarówno liczby dofinansowanych imprez, jak i liczbę niepełnosprawnych uczestników, a także wartości dofinansowania. W 2016 roku powiaty dofinansowały mniej imprez (**-8,4%**), natomiast liczba osób z niepełno sprawnościami uczestniczących w nich wzrosła o **6,5%**.

IV. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Zgodnie z ustawą *o pomocy społecznej* z dnia 12 marca 2004 roku, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których sami nie są w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jednym z zadań pomocy społecznej jest przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń.

W katalogu świadczeń, które można uzyskać znajdują się:

1. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym:
 - a) jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka,
 - b) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
2. Świadczenia opiekuńcze, w tym:
 - a) świadczenie pielęgnacyjne,
 - b) dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego,
 - c) zasiłek pielęgnacyjny, w tym:
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnościami,
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
 - o zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat,
3. Specjalny zasiłek opiekuńczy,
4. Zasiłek dla opiekuna,
5. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego,
6. Dodatki mieszkaniowe,
7. Dodatki energetyczne,
8. Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego,
9. Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego,
10. Świadczenia integracyjne,
11. Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych,
12. Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

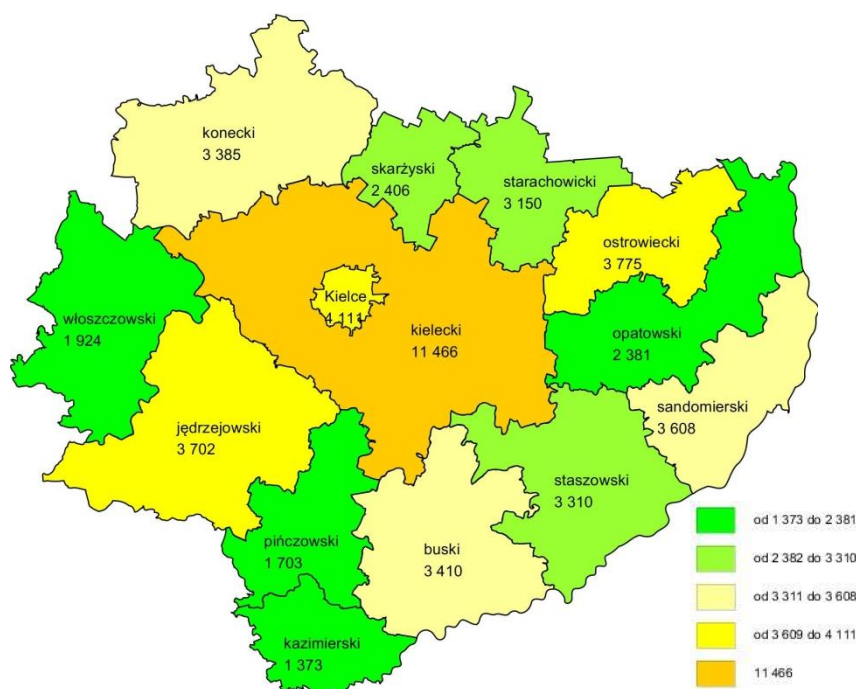
- rodzicom,
- jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka (osoba faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka),
- osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **674,00 zł**. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **764 zł**.

Obecnie można ubiegać się o następujące dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnościami;
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania;
- rozpoczęcia roku szkolnego.

Mapa 24. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych w 2016 roku według powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa prezentuje liczbę rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w 2016 roku w poszczególnych powiatach regionu. Zgromadzone dane odzwierciedlają rzeczywistą liczbę rodzin objętych pomocą w formie zasiłków oraz dodatków do zasiłków rodzinnych, bez względu na to przez ile miesięcy dana rodzina była objęta pomocą. W 2016 roku ogółem z zasiłków wraz z dodatkami w województwie świętokrzyskim skorzystało **49 704** rodzin (mniej o **-2,1%** w odniesieniu do 2015r.) na ogólną kwotę: **181 080 679 zł** (większą o **14,8%** w stosunku do 2015r.). Prognozowany jest wzrost liczby rodzin pobierających zasiłki oraz wolumen kwoty świadczeń.

W 2016 roku największą liczbę rodzin, którym przyznano tego rodzaju pomoc odnotowano w powiecie kieleckim (**11 466**).

Kwoty przyznanych świadczeń w formie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych wypłaconych rodzinom w poszczególnych powiatach przedstawione zostały w tabeli 21.

Tabela 21. Kwoty przyznanych i prognozowanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2014-2016 wraz z prognozą na rok po ocenie.

Lp.	Powiat	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych (zł)		
		2015r.	2016r.	Prognoza na rok po ocenie
1	buski	9 624 221	11 413 213	12 183 072
2	jędrzejowski	11 899 305	14 097 242	13 319 602
3	kazimierski	4 316 826	5 060 641	3 071 446
4	miasto Kielce	11 127 745	14 549 467	17 386 354
5	kielecki	33 325 623	39 348 167	37 486 273
6	konecki	11 736 105	13 598 808	13 973 469
7	opatowski	7 935 173	9 037 520	9 477 668
8	ostrowiecki	12 152 549	14 068 727	14 935 886
9	pińczowski	5 548 587	6 283 622	6 323 748
10	sandomierski	10 951 771	12 575 064	13 417 120
11	skarżyski	7 491 524	8 656 720	8 774 818
12	starachowicki	10 897 837	12 853 473	17 152 338
13	staszowski	10 568 694	11 756 754	12 268 111
14	włoszczowski	6 732 377	7 781 261	7 956 194
	Razem	154 308 337	181 080 679	187 726 099

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Do zasiłków rodzinnych zalicza się jednorazowy dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia się dziecka oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. (Dodatek z tytułu urodzenia dziecka jest dodatkiem, który przysługuje do zasiłku rodzinnego). W związku z tym, aby uzyskać dodatek należy spełnić warunki niezbędne do uzyskania zasiłku. Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka jest świadczeniem samodzielnym. Od 1 stycznia 2013 r. jednorazowy zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli **dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty 1922,00 zł netto**. Powyższe zmiany wynikają z ustawy z dnia 12 października 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (poz. 1255). Dodatek ten jest świadczeniem jednorazowym.

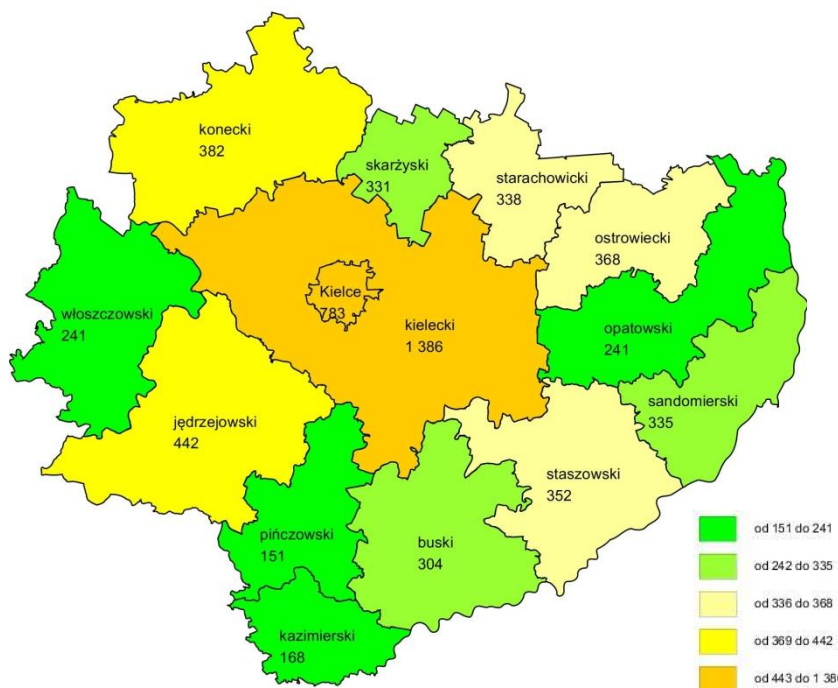
Tabela 22. Liczba świadczeń oraz kwoty świadczeń przyznanych dodatków oraz zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka w 2016 roku.

	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka	5 822	5 130 863
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	9 463	9 463 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W województwie świętokrzyskim świadczenia w postaci jednorazowego dodatku z tytułu urodzenia się dziecka stanowią **38,1%** ogółu świadczeń jednorazowych. W 2016 roku odnotowano wzrost liczby przyznanych jednorazowych dodatków o **12,6%** w stosunku do 2015 roku, Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe) stanowią **61,9%** ogółu ww. świadczeń. Odnotowano wzrost o **5,6%** liczby świadczeń jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

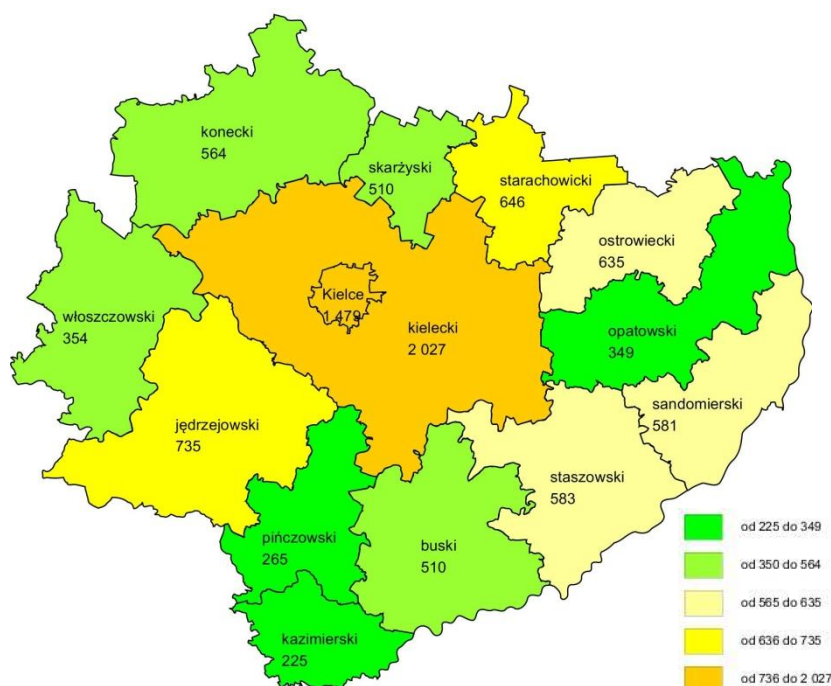
Mapa 25. Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka - liczba świadczeń w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej tego typu świadczeń udzielono w powiecie kieleckim (**1 386**) i mieście Kielce (**783**), najmniejszą w powiatach: pińczowskim (**151**), kazimierskim (**168**) oraz we włoszczowskim (**241**) i opatowskim (**241**).

Mapa 26. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - liczba świadczeń w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku największą liczbę jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka podobnie jak w 2015 roku odnotowano w powiecie kieleckim (2 027) i mieście Kielce (1 479). Najmniejszą w powiecie: kazimierskim (225), pińczowskim (265) oraz opatowskim (349).

Świadczenia opiekuńcze

Świadczeniami opiekuńczymi wymienionymi w *ustawie o świadczeniach rodzinnych* są:

- świadczenie pielęgnacyjne, przyznawane z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym,
- dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego,
- zasiłek pielęgnacyjny, przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela 23. Liczby świadczeń oraz wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia opiekuńcze w 2016 roku.

Świadczenia opiekuńcze		Liczba świadczeń		Kwota świadczeń (zł)	
Rodzaj		2016r.	Prognoza rok po ocenie	2016r.	Prognoza rok po ocenie
Świadczenia pielęgnacyjne		53 208	54 398	68 643 865	71 755 082
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego		20	0	4000	0
Zasiłek pielęgnacyjny		522 228	548 492	79 898 568	84 123 292

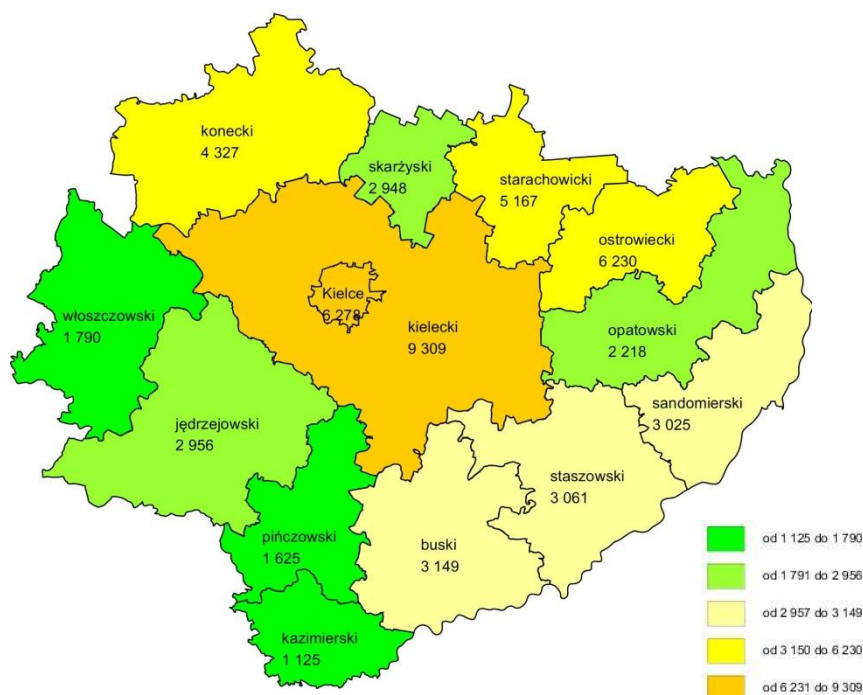
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje:

- 1) matce albo ojcu;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Mapa 27. Świadczenia pielęgnacyjne - liczba świadczeń w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku najwięcej świadczeń pielęgnacyjnych udzielono w powiecie kieleckim (9 309) i mieście Kielce (6 278). Najmniejszą w powiatach: kazimierskim (1 125), pińczowskim (1 625) oraz we włoszczowskim (1 790).

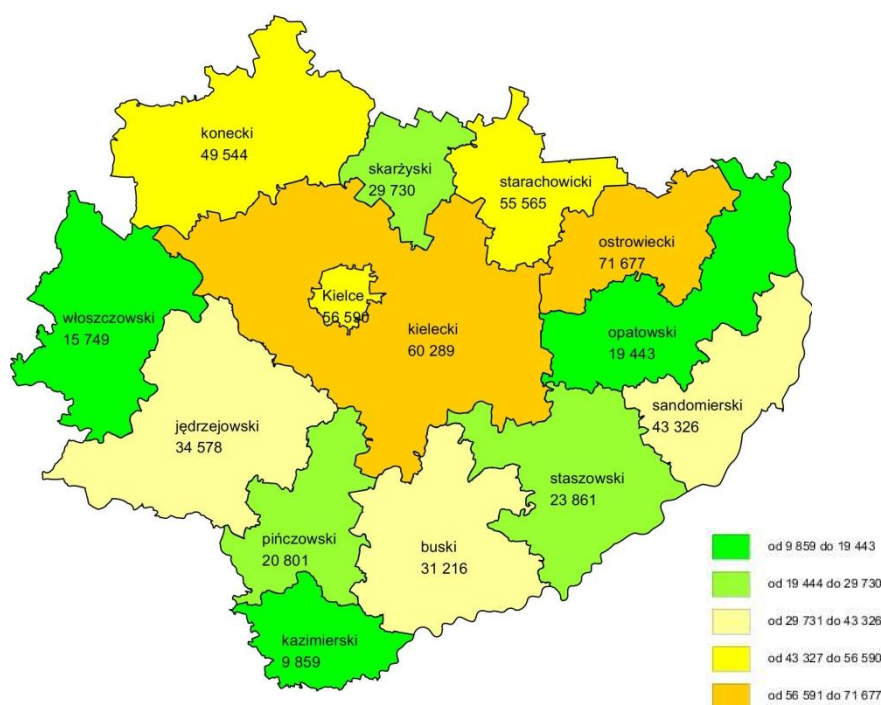
Zasilek pielęgnacyjny

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasilek pielęgnacyjny przysługuje:

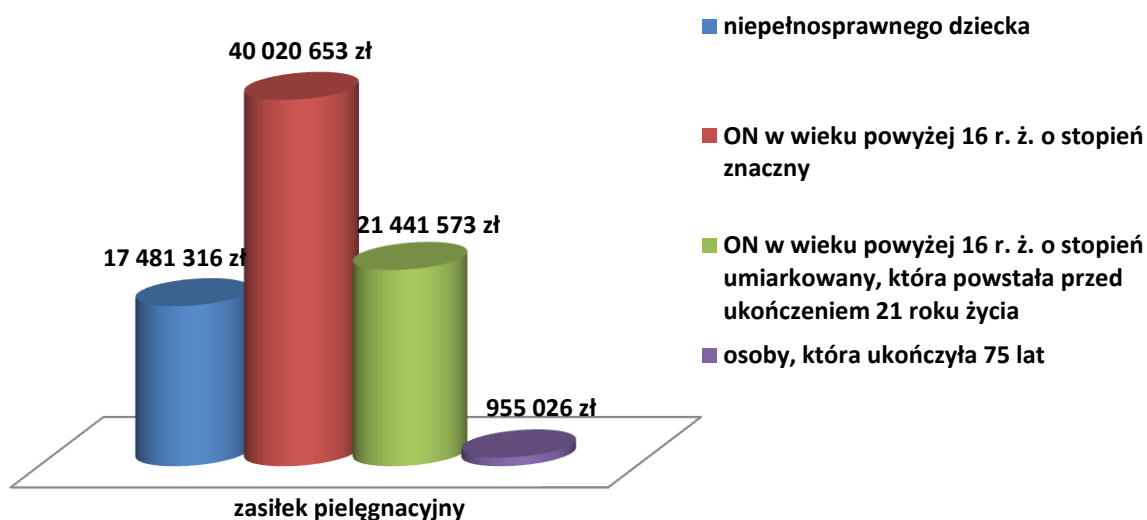
- dziecku z niepełnosprawnościami;
- osobie z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Mapa 28. Zasiłek pielęgnacyjny - liczba świadczeń wg powiatów w 2016 roku regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku największą liczbę przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych odnotowano w powiecie ostrowieckim (71 677) i kieleckim (60 289). Najmniejszą w powiecie: kazimierskim (9 859), włoszczowskim (15 749) i opatowskim (19 443).

Wykres 28. Wysokość środków finansowych wydatkowanych w 2016 roku na zasiłki pielęgnacyjne.

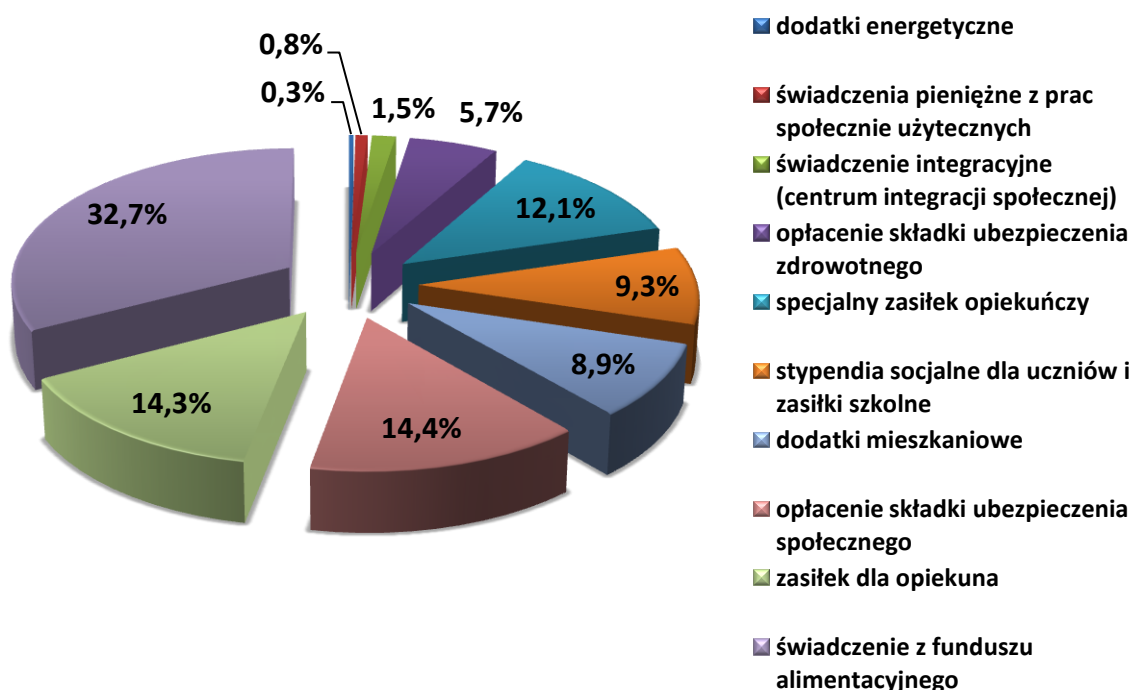
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku ośrodki pomocy społecznej udzieliły w sumie 522 228 zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę: 79 898 568 zł. Z kwoty wydatkowanej na zasiłki pielęgnacyjne 51% zostało przeznaczonych osobom z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16 roku

życia, z wydatkowanych środków **26,8%** stanowiły zasiłki pielęgnacyjne dla osób w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia. **21,9%** z kwoty przeznaczona została na zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka. Wydatki na zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat stanowią **1,2%** ogólnej kwoty wydatkowanej na zasiłek pielęgnacyjny.

Katalog świadczeń wspierających rodzinę uzupełnia:

- specjalny zasiłek opiekuńczy;
- zasiłek dla opiekuna;
- świadczenie z funduszu alimentacyjnego;
- dodatki mieszkaniowe;
- dodatki energetyczne;
- opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego;
- opłacenie składki ubezpieczenia społecznego;
- świadczenie integracyjne (centrum integracji społecznej);
- świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych;
- stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Wykres 29. Procentowy podział wydanych środków na świadczenia pieniężne w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Kwota świadczeń pieniężnych jaką przekazano rodzinom potrzebującym pomocy w 2016 roku wynosi w sumie **146 686 580 zł**, gdzie najwięcej wydatkowano na świadczenia z funduszu alimentacyjnego **32,7% (47 937 247 zł)** oraz na zasiłek dla opiekuna **14,3% (26 613 381zł)**. Najmniej środków finansowych przeznaczono na dodatki energetyczne (**451 298 zł**).

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W tej części opracowania opisane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz powiatowym, zlokalizowane na terenie województwa świętokrzyskiego.

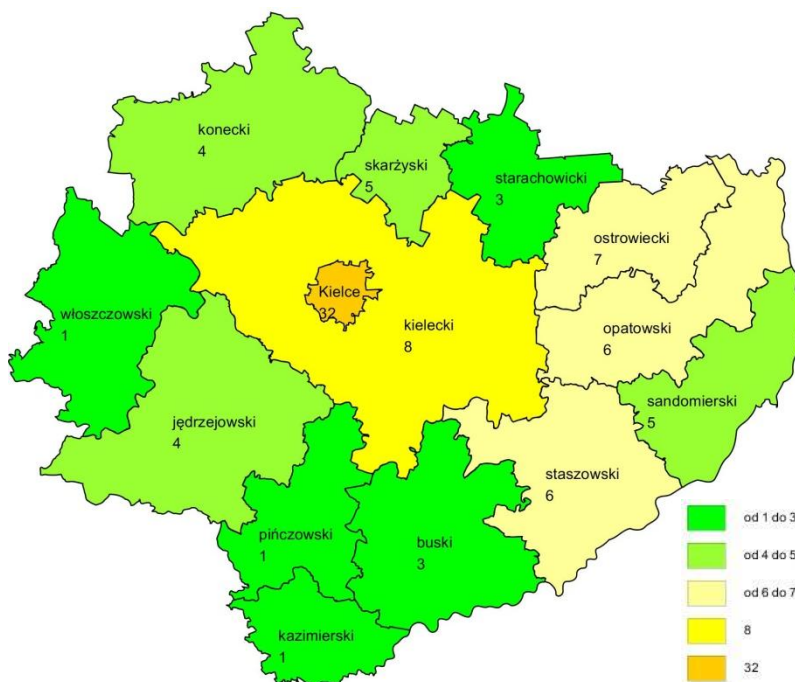
Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:

- domy pomocy społecznej;
- ośrodki wsparcia;
- środowiskowe domy samopomocy;
- dzienne domy pomocy;
- noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych;
- kluby samopomocy;
- mieszkania chronione;
- ośrodki interwencji kryzysowej;
- jednostki specjalistycznego poradnictwa;
- placówki wsparcia dziennego;
- placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- centra integracji społecznej;
- kluby integracji społecznej;
- warsztaty terapii zajęciowej;
- zakłady aktywności zawodowej.

Ośrodki wsparcia – ogółem

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w placówkach. Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.

Mapa 29. Ośrodki wsparcia w regionie świętokrzyskim wg powiatów w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowały **86** różnego rodzaju ośrodki wsparcia. **62** z nich (**72,1%**) prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast **24** ośrodków wsparcia prowadzonych było przez inny podmiot.

Liczba miejsc ww. placówkach w roku oceny wyniosła **2 461** i w odniesieniu do roku 2015 była mniejsza o **-7,69%** (z **2 666** w roku 2015 do **2 461** miejsc w roku oceny). Liczba osób korzystających ze wsparcia ośrodków wsparcia w 2016 roku ukształtowała się na poziomie **3 958** tj. o **-4,63%** mniej niż w 2015 roku. Koszt prowadzenia i utrzymania placówek wyniósł **26 505 519 zł**, tj mniej o **18%** w odniesieniu do 2015 roku.

Najwięcej ośrodków wsparcia funkcjonuje na terenie miasta Kielce (**32**), najmniej w powiatach: kazimierskim (**1**), pińczowskim (**1**), włoszczowskim (**1**), buskim (**3**) i starachowickim (**3**).

Środowiskowe domy samopomocy

Środowiskowy dom samopomocy jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej działającą na zasadach zadania zleconego samorządom lub organizacjom pozarządowym. Świadczone przez środowiskowe domy samopomocy usługi, to przede wszystkim: praca socjalna, psychoterapia, rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa, usprawnianie, organizacja czasu wolnego.

Do zadań środowiskowych domów należy przygotowanie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie do funkcjonowania

w społeczeństwie. Środowiskowe domy samopomocy zapewniają formy pomocy pół – stacjonarnej takie jak:

- trening umiejętności życia codziennego,
- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- terapia zajęciowa.

Tabela 24. Środowiskowe domy samopomocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Lp.	Placówka	Organ prowadzący	Adres
powiat buski			
1.	ŚDS w Busku-Zdroju	gmina	ul. Rehabilitacyjna 5 28-100 Busko-Zdrój
2.	ŚDS w Świniarach	Caritas Diecezji Kieleckiej	Świniary 25 28-131 Solec Zdrój
powiat jędrzejowski			
3.	ŚDS w Jędrzejowie	gmina	ul. 11-go Listopada 113b 28-300 Jędrzejów
4.	ŚDS w Sędziszowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Kwiatowa 14 28-340 Sędziszów
powiat kazimierski			
5.	ŚDS w Kazimierzy W.	powiat	ul. Partyzantów 29 28-500 Kazimierza Wielka
miasto Kielce			
6.	ŚDS w Kielcach	stowarzyszenie	ul. Mieszka I 79 25-624 Kielce
7.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Okrzei 8 25-525 Kielce
8.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Miodowa 7 25-544 Kielce
9.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Kołłątaja 4 25-715 Kielce
10.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Krzemionkowa 1 25-705 Kielce
11.	ŚDS w Kielcach	gmina	ul. Orzeszkowej 53 25-435 Kielce
12.	ŚDS w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Urzędnicza 16a 25-729 Kielce
powiat kielecki			
13.	ŚDS w Chmielniku	gmina	ul. Dygasińskiego 12 28-020 Chmielnik
14.	ŚDS w Woli Jachowej	gmina	Wola Jachowa 136 26-008 Górno
15.	ŚDS w Józefinie	Fundacja	Józefina 58 26-070 Łopuszno
16.	ŚDS w Mniowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Gajowa 3 26-080 Mniów
17.	ŚDS w Brudzowie	gmina	Brudzów ul. Starowiejska 60, 26-026 Morawica
18.	ŚDS w Piekoszowie	gmina	ul. Częstochowska 85 26-065 Piekoszów
powiat konecki			
19.	ŚDS w Stąporkowie	Powiat	ul. Staszica 6 26-220 Stąporków

powiat opatowski			
20.	ŚDS w Opatowie	gmina	ul. Sienkiewicza 5 27-500 Opatów
21.	ŚDS w Ożarowie	gmina	ul. Mazurkiewicza 25 27-530 Ożarów
22.	ŚDS w Tarłowie	gmina	ul. Rynek 2 27-515 Tarłów
powiat ostrowiecki			
23.	ŚDS "Przystań" w Ostrowcu Św.	gmina	os. Pułanki 10 27-400 Ostrowiec Św.
24.	ŚDS w Ostrowcu Św.	gmina	ul. Iłżecka 31 27-400 Ostrowiec Św.
25.	ŚDS w Ostrowcu Św.	powiat	ul. Focha 5 27-400 Ostrowiec Św.
powiat pińczowski			
26.	ŚDS w Pińczowie	powiat	ul. Polna 48 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
27.	ŚDS w Krzcinie	fundacja	Krzcin 7 27-660 Koprzywnica
28.	ŚDS w Kleczanowie	stowarzyszenie	Kleczanów 91A 27-641 Obrazów
29.	ŚDS w Sandomierzu	gmina	ul. Katedralna 5 27-600 Sandomierz
30.	ŚDS w Zawichoście	gmina	ul. Szkolna 8 27-630 Zawichost
powiat skarżyski			
31.	ŚDS w Skarżysku Kam.	gmina	ul. Zielna 12 26-110 Skarżysko-Kam.
32.	ŚDS w Skarżysku Kam.	powiat	ul. 1000 - lecia 22 26-110 Skarżysko-Kam.
powiat starachowicki			
33.	ŚDS w Starachowicach	gmina	ul. Reja 10 27-200 Starachowice
34.	ŚDS w Starachowicach	powiat	ul. Batalionów Chłopskich 29 27-200 Starachowice
powiat staszowski			
35.	ŚDS w Staszowie	gmina	ul. Wschodnia 13 28-200 Staszów
36.	ŚDS w Połańcu	gmina	ul. Kościuszki 37 28-230 Połaniec
powiat włoszczowski			
37.	ŚDS we Włoszczowie	gmina	os. Broniewskiego 7a 29-100 Włoszczowa

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

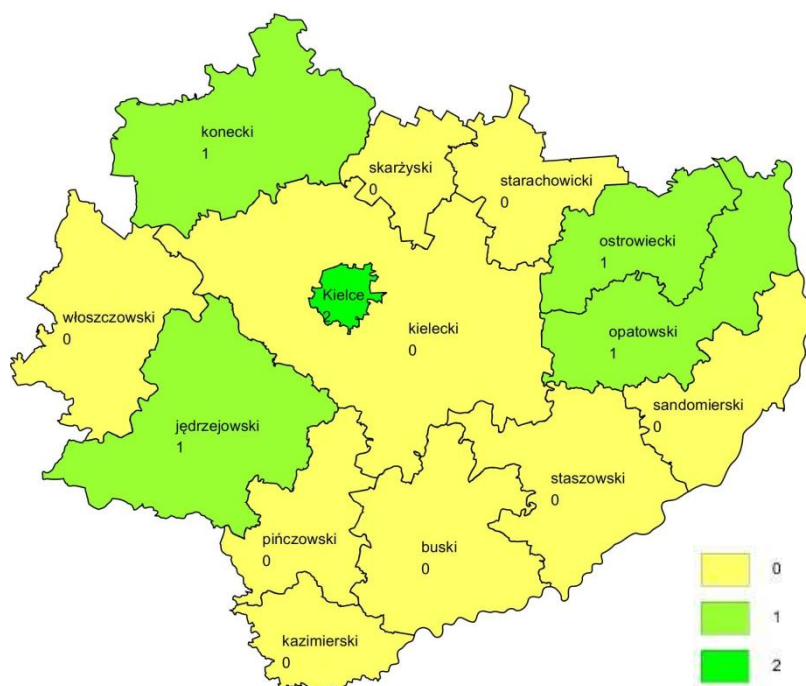
W województwie świętokrzyskim w roku 2016 funkcjonowało 37 środowiskowych domów samopomocy. W 2016 powstał nowy ŚDS prowadzony przez powiat starachowicki. Liczba miejsc ww. placówkach w roku 2016 ukształtowała się na poziomie 982 (wzrost o 164 miejsc w odniesieniu do 2015 roku), natomiast liczba osób korzystających w 2016 roku wyniosła 1 102 (wzrost o 32 osób w odniesieniu do 2015 roku). Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, 72 osób oczekiwały na przyjęcie do ŚDS i jest to o 20% mniej niż w 2015 roku. Kadra tego typu placówek w województwie świętokrzyskim w 2016 roku liczyła 345

osób (wzrost o **19** osób w odniesieniu do 2015 roku). Roczny koszt prowadzenia i utrzymania środowiskowych domów samopomocy według danych za 2016 rok wyniósł ogółem **16 479 314 zł**, więcej o **24,28%** w odniesieniu do 2015 roku.

Dzienne domy pomocy

Dzienne domy pomocy społecznej są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

Mapa 30. Dzielne domy pomocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

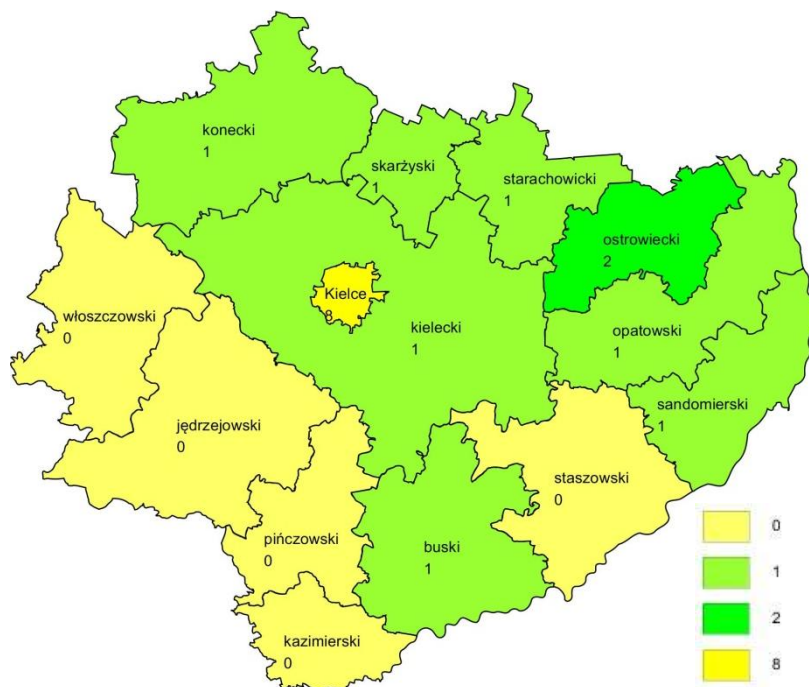
W województwie świętokrzyskim w 2016 roku funkcjonowało **6** dziennej domów pomocy, dla **5** z nich organem prowadzącym była jednostka samorządu terytorialnego. Liczba miejsc w tego typu placówkach w 2016 roku wyniosła **170** (podobnie jak w 2015 roku), a liczba osób korzystających z pomocy wyniosła **176** (o **17** osób mniej w odniesieniu do 2015 roku). Liczba osób oczekujących na miejsce w dziennej domach pomocy w 2016 roku wyniosła **114** (wzrost o **64** osób). Kadra placówek liczyła **30** osób (wzrost o **4**). Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek wyniósł **943 100 zł**, odnotowano wzrost kosztu prowadzenia o **5,18%** w odniesieniu do 2015 roku (**894 258 zł**).

Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych

Noclegownie, domy oraz schroniska dla bezdomnych przeznaczone są dla osób, które nie są nigdzie zameldowane, często nie posiadają dowodów tożsamości i stałych źródeł

dochodu. Często podopieczni schronisk obciążeni są nałogami (alkoholizm, narkomania) oraz weszli w konflikt z prawem.

Mapa 31. Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

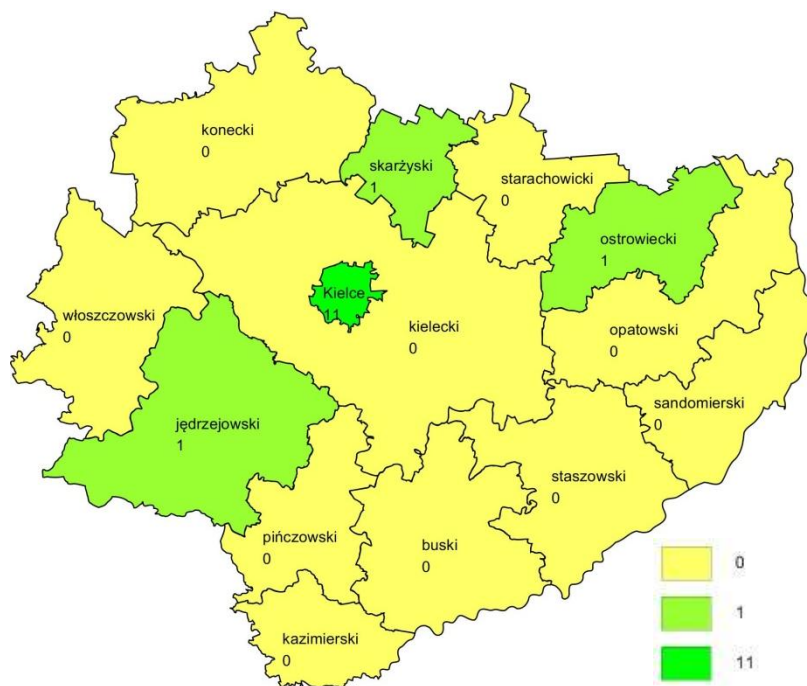
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego pomoc osobom bezdomnym oferowało **17** placówek, z czego **4** z nich prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, a **13** przez inne podmioty. Liczba oferowanych miejsc przez noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych wyniosła **511** (mniej o **90** miejsc w stosunku do 2015 roku). Liczba korzystających wzrosła o **14,94%** w roku oceny i wyniosła **1 814** osoby. Sytuacja ta może sugerować, iż infrastruktura w zakresie wsparcia osób bezdomnych jest niewystarczająca w stosunku do rzeczywistych potrzeb. Liczba osób skierowanych do tego typu placówek w wyniku eksmisji w 2016 roku wyniosła **11** osób. Pomoc oferowało i świadczyło **85** pracowników o **-12,38%** mniej niż w 2015 roku poprzedzającym ocenę, a roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek wzrósł o **9,22%** i wyniósł **3 544 366 zł**.

Kluby samopomocy

Głównym celem działania klubów samopomocy jest: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wsparcie wszelkich osób z różnorodnymi problemami, minimalizowanie skutków bezrobocia, promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia, wzmocnienie poczucia wiary w siebie i akceptacji swojej osoby.

Mapa 32. Kluby samopomocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

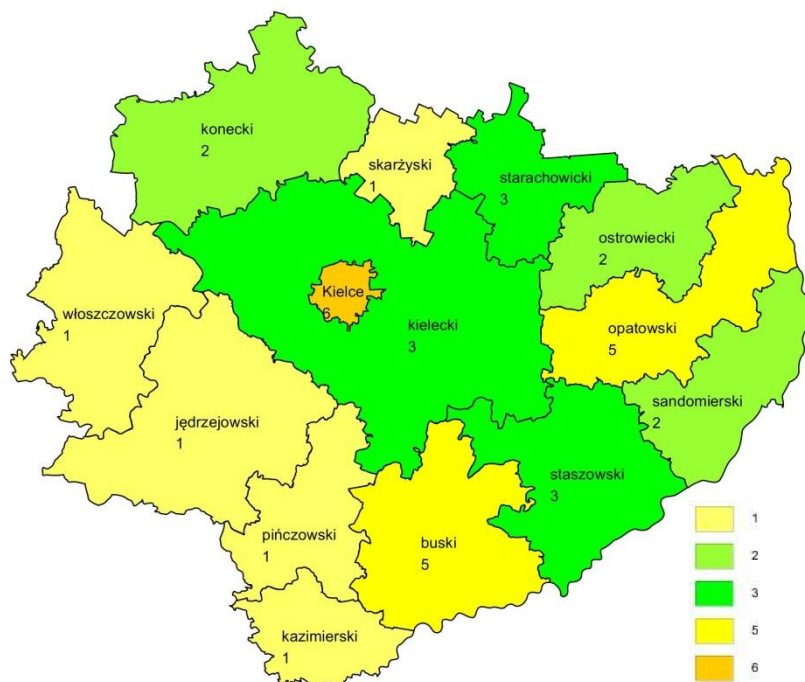
Liczba klubów samopomocy funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku wynosiła **14** placówek (tak jak w 2015 roku), a ich organem prowadzącym były jednostki samorządu terytorialnego. Liczba miejsc w tego typu placówkach wyniosła **489** (tak jak w 2015 roku), z oferowanej pomocy skorzystało **541** osób o **1** mniej niż w roku 2015. Kadra klubów samopomocy według stanu na 31 grudnia 2016 roku wynosiła **64** osób o **2 więcej** w odniesieniu do 2015 roku. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek w 2016 roku wyniósł **4 647 008 zł**, odnotowano wzrost kosztu prowadzenia o **12,46%** w odniesieniu do 2015 roku (**4 068 382 zł**).

Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są tradycyjną formą instytucjonalnej pomocy społecznej w postaci opieki całodobowej nad osobami niezdolnymi do samodzielnej egzystencji, których mimo zastosowania wszystkich form pomocy, nie można przystosować w pełni do samodzielnego życia w miejscu ich zamieszkania z uwagi na wiek, schorzenia, sytuację życiową oraz warunki rodzinne, mieszkaniowe oraz materialne. Domy pomocy społecznej pełnią również formę ośrodków aktywizacji i rozwoju swoich mieszkańców.

Mapa 33.

Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku funkcjonowało **38** domów pomocy społecznej. W **25** przypadkach domy pomocy społecznej prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba oferowanych miejsc w domach pomocy społecznej wyniosła **3 310**, natomiast liczba osób korzystających wyniosła **3 600**. W 2016 roku umieszczonych w ww. DPS-ach zostało **1 085** osób. Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła **214** osoby (wydano **1** decyzję odmowną). Kadra domów pomocy społecznej liczyła **2 244** osób i była większa o **15** osób w stosunku do 2015 roku, a roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek w 2016 roku wyniósł **118 292 134 zł** i był o **7,5%** większy niż w 2015 roku.

Tabela 25. Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Lp.	Placówka		Adres
powiat buski			
1.	DPS w Ratajach	dla osób w podeszłym wieku	Rataje 39 b 28-133 Pacanów
2.	DPS w Słupi Pacanowskiej	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Słupia Pacanowska 91 28-133 Pacanów
3.	DPS w Świniarach	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Świniary 25 28-131 Solec - Zdrój
4.	DPS w Gnojnie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Gnojno 118 28-114 Gnojno
5.	DPS w Zborowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Zborów 112 28-131 Solec Zdrój
powiat jędrzejowski			
6.	DPS w Mnichowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Mnichów 135 28-300 Jędrzejów
powiat kazimierski			
7.	DPS w Bejskach	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Bejsce 230 28-512 Bejsce
miasto Kielce			
8.	DPS w Kielcach	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Żeromskiego 4/6 25-369 Kielce
9.	DPS im. prof. Antoniego Kępińskiego w Kielcach	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Jagiellońska 76 Kielce 25-734
10.	DPS w Kielcach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Tarnowska 10 25-394 Kielce
11.	DPS im. JP II w Kielcach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Jagiellońska 76 25-734 Kielce
12.	DPS im. Jana i Marysieńki Sobieskich w Kielcach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Króla Jana III Sobieskiego 30 25-124 Kielce
13.	Dom Seniora Aktywni Zawsze w Kielcach	dla osób w podeszłym wieku	ul. Peryferyjna 15 25-562 Kielce
14.	DPS Polskiego Związku Niewidomych w Kielcach	dla osób niepełnosprawnych fizycznie	ul. Złota 7 25-015 Kielce
powiat kielecki			
15.	DPS w Piekoszowie	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Czarnowska 2a 26-065 Piekoszów
16.	DPS – Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy	dla osób w podeszłym wieku	ul. Szkolna 36 26-015 Pierzchnica
17.	DPS w Osinach	dla osób w podeszłym wieku	Osiny 54B 26-015 Pierzchnica
18.	DPS w Łagiewnikach	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Łagiewniki 73 26-020 Chmielnik
19.	DPS w Zgórsku	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Zgórsko ul. Szewska 28 26-052 Nowiny

powiat konecki			
20.	DPS w Końskich	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Warszawska 25 26-200 Końskie
21.	DPS w Słupi (koneckiej)	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Ruda Pilczycka 57 26-234 Słupia
powiat opatowski			
22.	DPS w Czachowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Czachów 54 27-530 Ożarów
23.	DPS w Zochcinku	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Zochcinek 42 27-500 Opatów
24.	DPS w Sobowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Sobów 117 27-530 Ożarów
powiat ostrowiecki			
25.	DPS w Ostrowcu Świętokrzyskim	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Grabowiecka 7 27-400 Ostrowiec Św.
26.	DPS w Ostrowcu Św.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Osiedle Słoneczne 49 27-400 Ostrowiec Św.
powiat pińczowski			
27.	DPS w Pińczowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Wesoła 5 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
28.	DPS „Sadyba” w Skwirzowie	dla osób w podeszłym wieku	Skwirzowa 38 27-670 Łonów
29.	DPS w Sandomierzu	dla osób w podeszłym wieku	ul. Czyżewskiego 1 27-600 Sandomierz
powiat skarżyski			
30.	DPS w Skarżysku - Kamiennej.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Sporna 6 26-110 Skarżysko-Kamiennej
powiat starachowicki			
31.	DPS w Starachowicach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Bema 26 27-200 Starachowice
32.	DPS w Kałkowie - Godowie	dla osób w podeszłym wieku	Kałków-Godów 88 27-225 Pawłów
33.	DPS w Brodach Hżeckich	dla osób w podeszłym wieku	ul. Wójtowska 62 27-230 Brody Hżeckie
powiat staszowski			
34.	DPS w Kurozwękach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Kościelna 4 28-200 Staszów
35.	DPS w Pęczawicach Górnych	dla osób w podeszłym wieku	Pęczawice Górne 23 28-210 Bogoria
36.	DPS w Rudkach	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Rudki 69 28-225 Szydłów
powiat włoszczowski			
37.	DPS w Woli Czaryjskiej	dla osób w podeszłym wieku	Wola Czaryska 92 29-145 Secemin
38.	DPS we Włoszczowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Koniecpolska 20 29-100 Włoszczowa
powiat konecki			
20.	DPS w Końskich	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Warszawska 25 26-200 Końskie
21.	DPS w Słupi (koneckiej)	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Ruda Pilczycka 57 26-234 Słupia

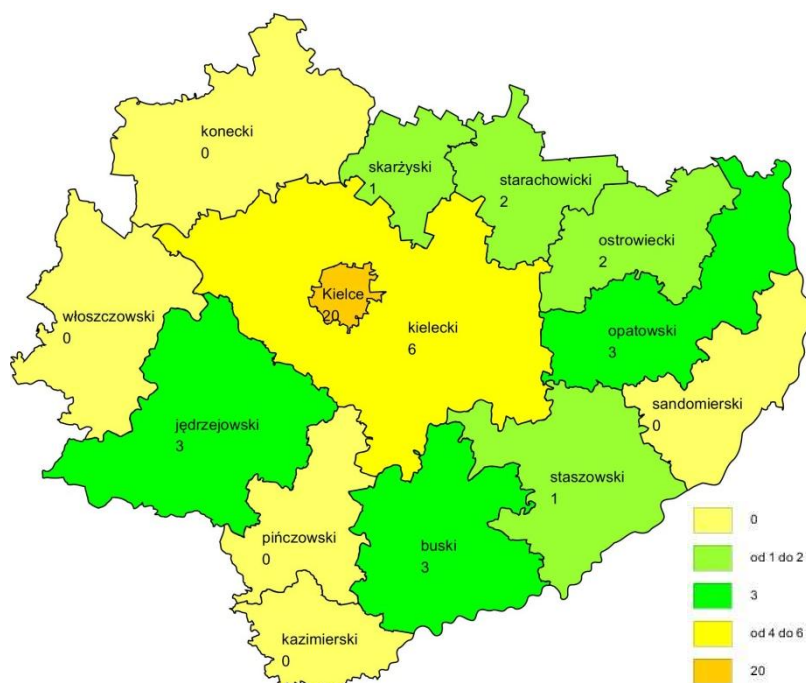
powiat opatowski			
22.	DPS w Czachowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Czachów 54 27-530 Ożarów
23.	DPS w Zochcinku	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Zochcinek 42 27-500 Opatów
24.	DPS w Sobowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Sobów 117 27-530 Ożarów
powiat ostrowiecki			
25.	DPS w Ostrowcu Świętokrzyskim	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Grabowiecka 7 27-400 Ostrowiec Św.
26.	DPS w Ostrowcu Św.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Osiedle Słoneczne 49 27-400 Ostrowiec Św.
powiat pińczowski			
27.	DPS w Pińczowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Wesoła 5 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
28.	DPS „Sadyba” w Skwirzowie	dla osób w podeszłym wieku	Skwirzowa 38 27-670 Łoniów
29.	DPS w Sandomierzu	dla osób w podeszłym wieku	ul. Czyżewskiego 1 27-600 Sandomierz
powiat skarżyski			
30.	DPS w Skarżysku - Kamiennej.	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Sporna 6 26-110 Skarżysko-Kamiennej
powiat starachowicki			
31.	DPS w Starachowicach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Bema 26 27-200 Starachowice
32.	DPS w Kałkowie - Godowie	dla osób w podeszłym wieku	Kałków-Godów 88 27-225 Pawłów
33.	DPS w Brodach Hżeckich	dla osób w podeszłym wieku	ul. Wójtowska 62 27-230 Brody Hżeckie
powiat staszowski			
34.	DPS w Kurozwękach	dla osób przewlekłe somatycznie chorych	ul. Kościelna 4 28-200 Staszów
35.	DPS w Pęcławicach Górnych	dla osób w podeszłym wieku	Pęcławice Górne 23 28-210 Bogoria
36.	DPS w Rudkach	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	Rudki 69 28-225 Szydłów
powiat włoszczowski			
37.	DPS w Woli Czaryjskiej	dla osób w podeszłym wieku	Wola Czaryska 92 29-145 Secemin
38.	DPS we Włoszczowie	dla osób przewlekłe psychicznie chorych	ul. Koniecpolska 20 29-100 Włoszczowa

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Mieszkania chronione-ogółem

Mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę, potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo – wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mapa 34. Mieszkania chronione w 2016 roku wg powiatów w regionie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Jak wynika z danych przekazanych przez samorządy gminne i powiatowe, w 2016 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało **41** mieszkań chronionych (wzrost o **14 mieszkań** w stosunku do 2015 roku), **34** z nich prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast **7** przez organizacje pozarządowe. W 2016 roku utworzone zostały nowe mieszkania chronione w: Nowym Korczynie (1), Jędrzejowie (1), m. Kielce (3), Piekoszowie (1), powiecie kieleckim (5), powiecie opatowskim (1), powiecie starachowickim (2). Placówki łącznie oferowały **233** miejsc, skorzystało z nich **188** osób. Ilość pracowników zatrudnionych w placówkach wyniosła **29** osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania mieszkań chronionych w 2015 roku wyniósł **194 982 zł**.

Ośrodek interwencji kryzysowej*

Ośrodek interwencji kryzysowej (OIK)* realizuje zadania w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Podstawowym celem ośrodka jest prowadzenie interdyscyplinarnych działań w zakresie interwencji kryzysowej, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemem przemocy, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W celu właściwego udzielenia pomocy OIK powinien w pierwszej kolejności przeprowadzić diagnozę sytuacji kryzysowej (ocena stanu psychicznego osoby doznającej przemocy, identyfikacja źródła kryzysu) i w zależności od rozpoznania podjąć dalsze działania na rzecz osób w kryzysie, by zapewnić im kompleksową pomoc. W ramach interwencji kryzysowej OIK musi prowadzić: indywidualne i rodzinne poradnictwo psychologiczne, indywidualną bądź rodzinną psychoterapię w sytuacjach skrajnie urazowych, specjalistyczne poradnictwo prawne, pracę socjalną, animowane grupy samopomocowe i grupy wsparcia. W sytuacjach uzasadnionych ośrodek powinien udzielić pomocy w natychmiastowym zorganizowaniu schronienia dla osoby doznającej przemocy, bądź udzielenia, w przypadku placówek z miejscami całodobowymi, schronienia do 3 miesięcy. Ośrodek interwencji kryzysowej podejmuje także działania pomocowe w środowisku osób zagrożonych przemocą (poza placówką).

Tabela 26. Infrastruktura OIK w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Nazwa	Liczba	Liczba miejsc	Liczba miejsc całodobowych	Liczba osób korzystających			Podmiot
				Kobiet	Mężczyzn	Dzieci	
ośrodek interwencji kryzysowej*	9	359	35	314	16	42	powiat
	5	53	10	149	5	32	gmina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

**Do zadań własnych samorządów powiatowych należy zapewnienie miejsc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ośrodkach interwencji kryzysowej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ani inny akt prawny nie podaje definicji OIK. Ze sprawozdań Centralnej Aplikacji Statystycznej wynika, iż w regionie funkcjonuje 14 OIK z tego 9 na poziomie powiatów (w tym powiat kielecki zleca prowadzenie OIK pozarządową przez Caritas Diecezji Kieleckiej), oraz 5 na poziomie samorządów gminnych. Spośród OIK funkcjonujących na poziomie powiatów 4 posiada miejsca całodobowe, na poziomie gmin 1 OIK posiada miejsca całodobowe. Tym samym w regionie funkcjonuje 5 OIK, które można uznać za podmioty wypełniające swoje zadania w sposób kompleksowy. W mieście Kielce zadania w zakresie interwencji kryzysowej realizuje specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy, który posiada miejsca całodobowe.*

Wykazane w CAS ośrodki interwencji kryzysowej w regionie dysponują łącznie 412 miejscami, w tym 45 to miejsca całodobowe. Ze wsparcia OIK w 2016 roku skorzystało 463 kobiet, 21 mężczyzn oraz 74 dzieci.

Tabela 27. Rozmieszczenie infrastruktury OIK w obszarze przeciwdziałania przemocy w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Lp.	Powiat	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej	
		PCPR	OPS
1.	buski	1	
2.	jędrzejowski	1*	
3.	kazimierski	1*	
4.	kielecki	1 (Caritas)*	
5.	konecki	1	1
6.	opatowski		
7.	ostrowiecki		1*
8.	pińczowski	1*	
9.	sandomierski		1
10.	skarżyski	1	2
11.	starachowicki	1	
12.	staszowski		
13.	włoszczowski		
14.	miasto Kielce	1	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Powiat buski posiada na swoim terenie 1 ośrodek interwencji kryzysowej.

Na terenie powiatu jędrzejowskiego znajduje się 1 ośrodek interwencji kryzysowej prowadzony przez powiatowe centrum pomocy rodzinie, które posiada miejsca całodobowe.

Powiat kazimierski posiada 1 ośrodek interwencji kryzysowej prowadzony przez powiatowe centrum pomocy rodzinie, które posiada miejsca całodobowe.

W największym powiecie kieleckim znajduje się 1 ośrodek interwencji kryzysowej z miejscami noclegowymi prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej.

W powiecie koneckim znajdują się 2 ośrodki interwencji kryzysowej 1 prowadzony przez powiatowe centrum pomocy rodzinie w Końskich i 1 prowadzony przez M-GOPS w Końskich.

Powiat ostrowiecki na swoim terenie posiada 1 ośrodek interwencji kryzysowej posiadający miejsca całodobowe prowadzony przez MOPS w Ostrowcu Świętokrzyskim.

W powiecie pińczowskim funkcjonuje 1 ośrodek interwencji kryzysowej z miejscami całodobowymi prowadzony przez PCPR w Pińczowie.

Powiat sandomierski również posiada 1 ośrodek interwencji kryzysowej prowadzony przez MOPS w Sandomierzu.

Na terenie powiatu skarżyskiego funkcjonują 3 ośrodki interwencji kryzysowej prowadzone przez: PCPR w Skarżysku-Kamiennej (1) oraz MOPS w Skarżysku Kamiennej (1) i M-GOPS w Suchedniowie (1).

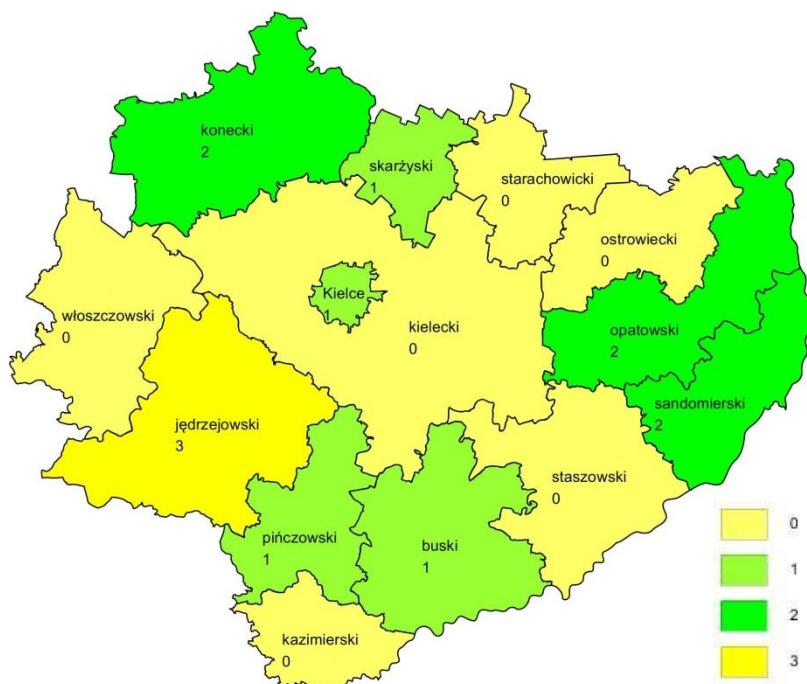
W powiecie starachowickim funkcjonuje 1 ośrodek interwencji kryzysowej prowadzony przez powiat starachowicki.

Miasto Kielce nie prowadzi OIK, jednakże funkcję placówki wypełnia specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, który zapewnia miejsca noclegowe.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Mapa 35. Jednostki specjalistycznego poradnictwa w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie, na terenie województwa świętokrzyskiego, w 2016 roku funkcjonowało **13** jednostek specjalistycznego poradnictwa więcej o 1 jednostkę niż w 2015 roku. **12** jednostek prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego. Z oferty ww. placówek skorzystało **4 057** beneficjentów. Kadra jednostek na dzień 31 grudnia 2016

liczyła **54** osoby. Na utrzymanie i prowadzenie placówek w roku oceny przeznaczono środki finansowe w kwocie **2 884 949 zł**.

Placówki wsparcia dziennego

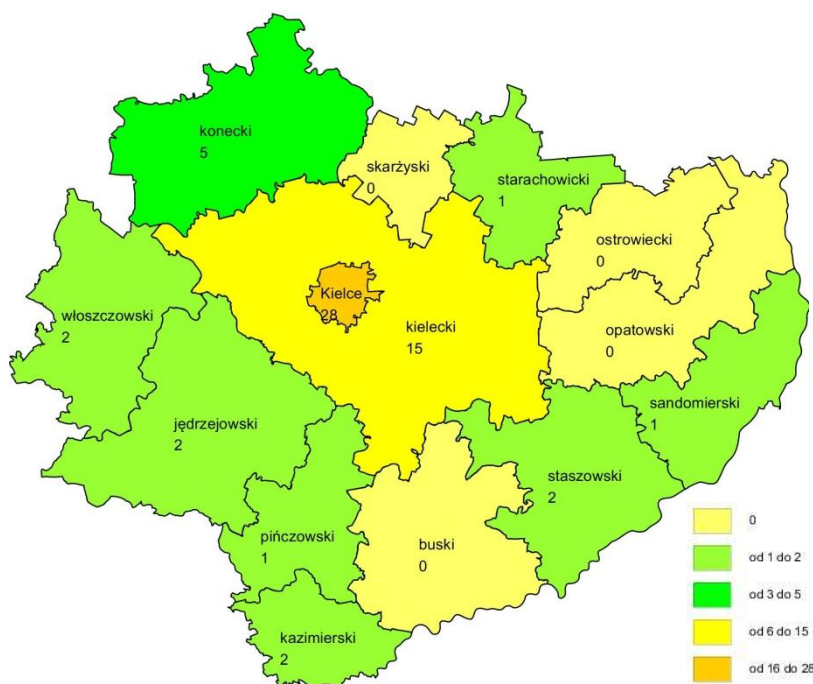
Placówki wsparcia dziennego wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Pobyt dziecka w takiej placówce jest bezpłatny i dobrowolny, chyba, że do placówki dziecko skieruje sąd.

Mapa 36. Placówki wsparcia dziennego w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

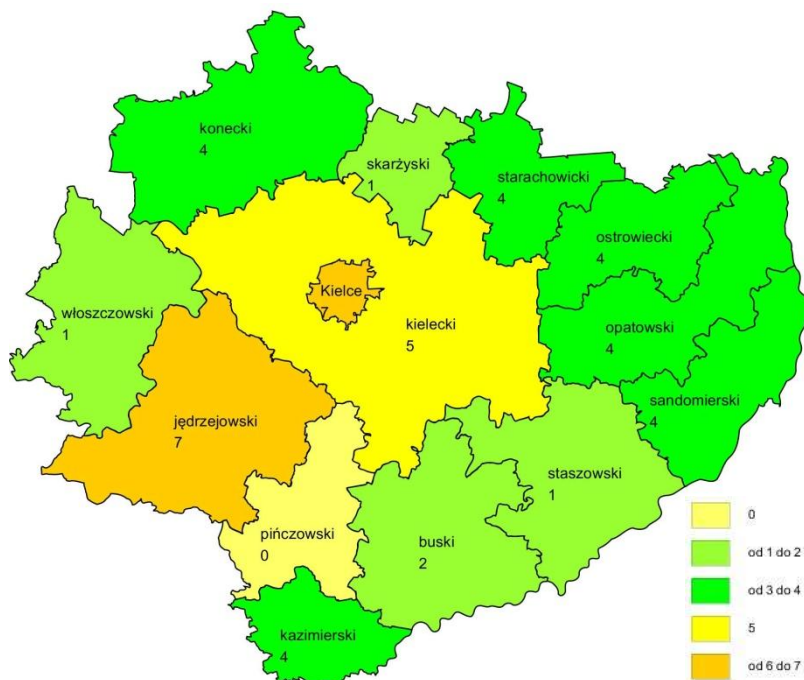
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku działało **59** placówek wsparcia dziennego (o **7** więcej niż w 2015 roku), w tym **30** placówek prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, **29** przez organizacje pozarządowe. Placówki oferowały **2 110** miejsc, liczba beneficjentów korzystających z wsparcia wyniosła **2 150** osoby. Liczba osób zatrudnionych wyniosła **165** osób, a roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek wyniósł w sumie **8 519 811 zł**.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze ogółem

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi (chyba że sąd postanowi inaczej).

Mapa 37. Placówki opiekuńczo - wychowawcze w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Według danych z oceny zasobów pomocy społecznej za 2016 rok, na terenie województwa świętokrzyskiego zlokalizowane były **48** placówki opiekuńczo - wychowawcze, w tym **18** typu rodzinnego. Jednostki samorządu terytorialnego prowadziły **41** z nich, a 7 placówek organizacje pozarządowe. W 2016 nowopowstałe placówki tego typu 2016 odnotowano w powiecie koneckim (1), opatowskim (2). Placówki oferowały **632** miejsc, z których skorzystało **601** beneficjentów. Kadra wynosiła **450** pracowników. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek ogółem wyniósł **24 516 581 zł**.

Centrum integracji społecznej

Centrum integracji społecznej (CIS) to jednostka organizacyjna tworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności

zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym, lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W grupie beneficjentów CIS są te same grupy osób, które mogą założyć spółdzielnię socjalną.

Tabela 28. Centra integracji społecznej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres
miasto Kielce			
1.	CIS w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Wesoła 54 25-013 Kielce
powiat kielecki			
2.	CIS w Chmielniku	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”	ul. Furmańska 1a 26-020 Chmielnik Biuro Fundacji "Nadzieja Rodzinie" ul. Karczówkowska 36 25-711 Kielce
powiat ostrowiecki			
3.	CIS w Ostrowcu Św.	Fundacja „Pomocna Dłoń”	Aleja 3 Maja 73 27-400 Ostrowiec Św.
powiat skarżyski			
4.	CIS w Skarżysku-Kamiennej	Urząd Miasta Skarżysko-Kamienna	ul. Bolesława Prusa 3a 26-110 Skarżysko-Kamienna
powiat staszowski			
5.	CIS w Staszowie	gmina	ul. Parkowa 6 28-200 Staszów

Źródło: Dane własne ROPS.

W województwie świętokrzyskim w 2016 roku funkcjonowało **5** centrów integracji społecznej, **2** z nich prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego, **3** przez organizacje pozarządowe. W 2016 roku działalność zakończył CIS w Jędrzejowie prowadzony przez organizację pozarządową. W 2015 roku z oferowanej pomocy skorzystało **483** osób. Beneficjenci obsługiwani byli przez kadrę pracowniczą w ilości **59** osób. Na działalność i utrzymanie CIS z terenu województwa przeznaczono kwotę w wysokości **5 843 861zł**.

Kluby integracji społecznej

Klub integracji społecznej (KIS) to jednostka, której celem jest udzielanie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych jako wartości na rynku pracy. Klub działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować

wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. Klub integracji społecznej zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Tabela 29. Kluby integracji społecznej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres
powiat buski			
1.	KIS w Busku-Zdroju	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Lipowa 1 28-100 Busko-Zdrój
powiat jędrzejowski			
2.	KIS w Jędrzejowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Jana Pawła II 3 28-300 Jędrzejów
3.	KIS w Sędziszowie	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Kwiatowa 14 28-340 Sędziszów
miasto Kielce			
4.	KIS w Kielcach	MOPR	ul. Chęcińska 1 25-020 Kielce
5.	KIS w Kielcach	Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj”	ul. Jagiellońska 42 a 25-606 Kielce
6.	KIS w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Wesoła 54 25-363 Kielce
powiat kielecki			
7.	KIS w Morawicy	Stowarzyszenie „Arka Nadziei”	ul. Wapiennikowa 1 26-026 Morawica
powiat konecki			
8.	KIS w Końskich	M-GOPS	ul. Armii Krajowej 22 26-200 Końskie
powiat ostrowiecki			
9.	KIS w Ostrowcu Św.	Fundacja „Pomocna Dłoń”	Al. 3 Maja 73 27-400 Ostrowiec Św.
powiat skarżyski			
10.	KIS w Skarżysku-Kam	MOPS w Skarżysku Kamiennej	ul. Sikorskiego 10 26-110 Skarżysko Kam.
powiat starachowicki			
11.	KIS w Starachowicach	MOPS w Starachowicach	ul. Majówka 21a 27-200 Starachowice

Źródło: Dane własne ROPS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje **11** klubów integracji społecznej, z tego **6** prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i **4** przez organizacje pozarządowe. Liczba uczestników zajęć w roku oceny to **2 865** osób. Kadra zatrudniona w KIS liczyła w roku oceny **21** osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek w 2016 roku wyniósł **610 851 zł**.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Terapia realizowana jest poprzez terapię zajęciową.

Tabela 30. Warsztaty terapii zajęciowej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres
powiat buski			
1.	WTZ w Busku Zdroju	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	ul. Kościuszki 46 28-100 Busko-Zdrój
2.	WTZ w Gnojnie	Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie	Gnojno 118 28-114 Gnojno
3.	WTZ Nowy Korczyn	Caritas Diecezji Kieleckiej	Piasek Wielki
powiat jędrzejowski			
4.	WTZ w Jędrzejowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jędrzejowie	ul. Armii Krajowej 11 28-300 Jędrzejów
5.	WTZ w Mnichowie	Dom Pomocy Społecznej	Mnichów 135 28-300 Jędrzejów
powiat kazimierski			
6.	WTZ w Kazimierzy W.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Promyk Nadziei"	ul. Kościuszki 15 28-500 Kazimierza W.
miasto Kielce			
7.	WTZ w Kielcach	Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta	ul. Kryształowa 6 25-705 Kielce
8.	WTZ w Kielcach	DPS Jana Pawła II w Kielcach	ul. Słoneczna 9 25-731 Kielce
powiat kielecki			
9.	WTZ w Zgórsku	Dom Pomocy Społecznej Zgórsko	Zgórsko ul. Szewska 28 26-052 Nowiny
10.	WTZ w Osinach	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym	Osiny 30 26-015 Pierzchnica
11.	WTZ w Belnie	Stowarzyszenie „Braterskie Serca”	Belno 143 26-050 Zagnańsk
12.	WTZ w Fanisławicach	Wiejskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie i Ruchowo	Fanisławice 22 26-070 Łopuszno
powiat konecki			
13.	WTZ w Końskich	TWRP Wszechnica Konecka	ul. Gimnazjalna 41b 26-200 Końskie
powiat opatowski			
14.	WTZ w Zochcinku	powiat	Zochcinek 42 27-500 Opatów
powiat ostrowiecki			
15.	WTZ w Ostrowcu Św.	Stowarzyszenie "RAZEM" Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo	27-400 Ostrowiec Świętokrzyski ul. Rzeczeki 18
16.	WTZ w Ostrowcu Św.	Stowarzyszenie "Szansa"	ul. Żabia 31 27-400 Ostrowiec Św.
powiat pińczowski			
17.	WTZ w Pińczowie	Stowarzyszeniu Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego	ul. Polna 48 28-400 Pińczów
powiat sandomierski			
18.	WTZ w Śmiechowicach	gmina	Śmiechowice 99 27-650 Samborzec
19.	WTZ w Sandomierzu	Stowarzyszenie "Tratwa"	ul. Zawichojska 13 27-600 Sandomierz

20.	WTZ w Sandomierzu	Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Zatrudnieniu, Rehabilitacji i Rewalidacji oraz bezrobotnym i Poszukującym Pracy w Uaktywnieniu Zawodowym "Integracja"	ul. Jakubowskiego 5 27-600 Sandomierz
21.	WTZ w Piotrowicach	gmina	Piotrowice 18 27-630 Zawichost
powiat skarżyski			
22.	WTZ w Skarżysku Kamiennej	Stowarzyszenie Na Rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej "Tęcza"	ul. Równoległa 23 26-110 Skarżysko Kam.
23.	WTZ w Skarżysku Kamiennej	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych	ul. Kościuszki 38 26-110 Skarżysko Kam.
powiat starachowicki			
24.	WTZ w Starachowicach	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Judy Tadeusza	ul. Wiosenna 5 27-200 Starachowice
25.	WTZ w Kałkowie Godowie	Parafia Rzymsko-Katolicka w Kałkowie-Godowie	Kałków – Godów 84a 27-225 Pawłów
powiat staszowski			
26.	WTZ w Połańcu	powiat	ul. Lipowa 20 28-230 Połaniec
powiat włoszczowski			
27.	WTZ w Ostrowie	Caritas Kielecka	Ostrów 57 29-105 Krasocin

Źródło: Dane własne ROPS.

W 2016 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 27 warsztatów terapii zajęciowej, 4 z nich prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, a 23 przez inne podmioty. Kadra placówek w roku oceny wyniosła 572 osoby, liczba uczestników zajęć oferowanych przez warsztaty to 1 679 osób. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek w 2015 roku wyniósł 116 114 943 zł.

Zakłady aktywności zawodowej

Celem funkcjonowania zakładu aktywności zawodowej (ZAZ) jest zatrudnianie osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności poprzez prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej, przygotowywanie ich do samodzielnego i niezależnego życia, adekwatnego do ich możliwości psychomotorycznych oraz znalezienie odpowiedniego zatrudnienia poza zakładem.

Tabela 31. Zakłady aktywności zawodowej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok.

Lp.	Placówka	Instytucja prowadząca	Adres	Liczba pracowników	Pracownicy obsługi
powiat starachowicki					
1.	ZAZ Filia w Stykowie	jednostka organizacyjna Starostwa Powiatu Starachowickiego	Kałów Godów 84a 27-225 Pawłów	50	20
powiat konecki					
2.	ZAZ w Końskich	Polski Związek Niewidomych – Okręg Świętokrzyski w Kielcach	ul. Krzywa 1 26-200 Końskie	43	17
miasto Kielce					
3.	ZAZ w Kielcach	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie	ul. Olszewskiego 21 25-663 Kielce (Kielecki Park Technologiczny)	41	14
4.	ZAZ w Kielcach	Caritas Diecezji Kieleckiej	ul. Wesoła 52a 25-363 Kielce	42	13

Źródło: Dane własne ROPS.

W województwie funkcjonują **4** zakłady aktywności zawodowej, w tym **1** prowadzony przez jednostkę samorządu terytorialnego, pozostałe **3** placówki przez organizacje pozarządowe. Zatrudnienie w ZAZ na dzień 31 grudnia 2016 liczyło **65** osób. W zajęciach oferowanych przez placówki uczestniczyło **190** osób ogółem, a roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek w 2015 roku wyniósł **7 011 669**.

VI. KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Kadrę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej stanowią pracownicy zatrudnieni w gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy rodzinie, powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz pracowników wykonujących zadania w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej na podstawie umów cywilno-opravných. Do kadry jednostki zalicza się również pracowników zatrudnionych w ramach środków EFS.

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było **3 027** osób ogółem, z czego:

- **137** osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych (co stanowi **4,53%** ogółu kadry jops),
- **809** osób zatrudnionych na stanowiskach pracownika socjalnego (**26,73%** kadry zatrudnionej w jops),
- **2 081** osób zatrudnionych na innych stanowiskach (**68,75%** ogółu pracowników zatrudnionych w jops).

Kadra kierownicza

Kadrę kierowniczą jednostki organizacyjnej pomocy społecznej stanowią osoby zatrudnione na stanowisku: kierownik ośrodka, dyrektor ośrodka, dyrektor centrum oraz odpowiednio zastępcy.

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego na stanowiskach kierowniczych zatrudnionych było **137** osób, z czego **108** posiadało wykształcenie wyższe. Według danych oceny zasobów pomocy społecznej specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej posiadało **127** osób pracujących na stanowiskach kierowniczych.

Pracownicy socjalni

Wg ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej pracownik socjalny powinien spełniać następujące kryteria:

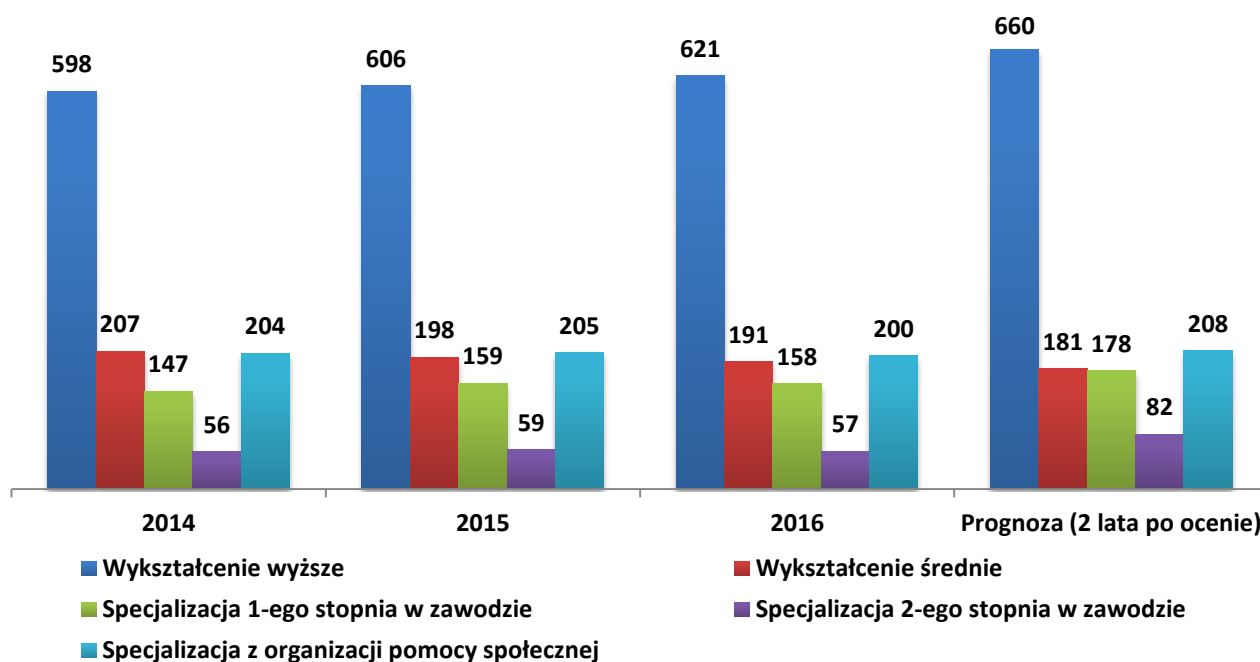
- posiadać dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych lub,
- posiadać dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku praca socjalna bądź, do dnia 31 grudnia 2013 roku ukończyć studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie.

W 2016 roku liczba pracowników socjalnych w regionie świętokrzyskim wyniosła **809** osób, w tym **13** osób stanowili pracownicy socjalni zatrudnieni ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wykształcenie pracowników socjalnych:

- **621** osób posiadało wykształcenie wyższe (**77%** ogółu),
- **191** osób posiadało wykształcenie średnie (**24%** ogółu),
- **158** osób posiadało specjalizację 1-ego stopnia w zawodzie (**29,5%** ogółu),
- **57** osób posiadało specjalizację 2-ego stopnia w zawodzie (**7%** ogółu),
- **200** pracowników posiadało specjalizację z organizacji pomocy społecznej (**25%** ogółu).

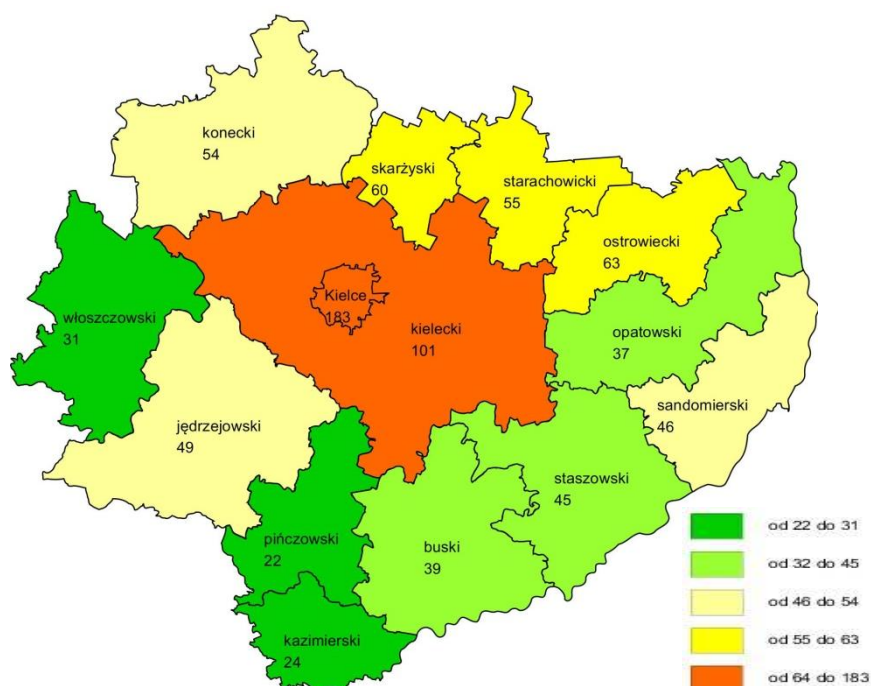
Wśród pracowników socjalnych wzrosła liczba osób posiadających specjalizację 1-ego i 2-ego stopnia w zawodzie, wzrosła również liczba osób mających specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Prognozowany jest dalszy wzrost poziomu wykształcenia wśród pracowników socjalnych.

Wykres 30. Wykształcenie pracowników socjalnych zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą (2 lata po ocenie).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 38. Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w jops wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

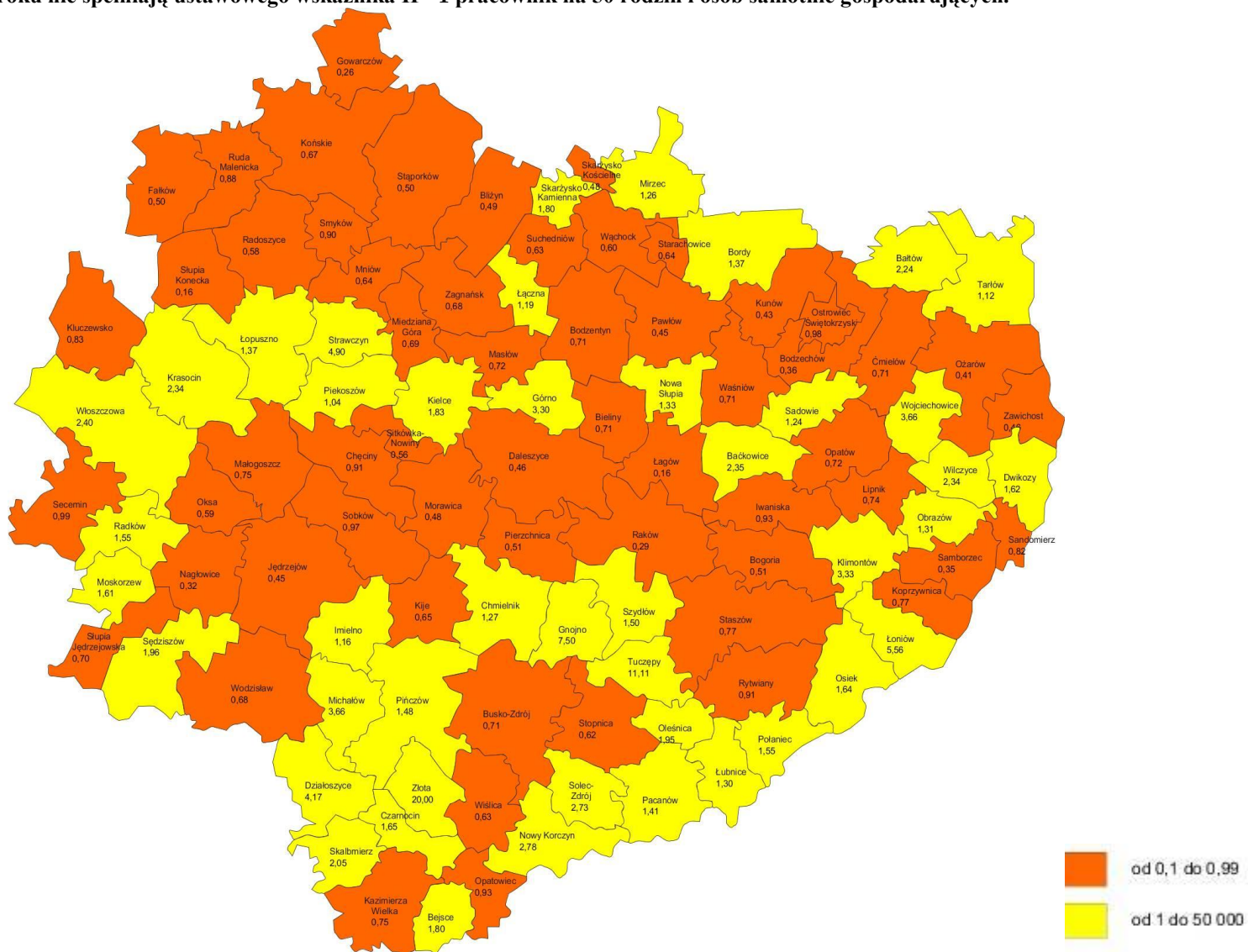
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Ustawa o pomocy społecznej obliguje ośrodki pomocy społecznej do zatrudnienia nie mniej niż 3 pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

W 2016 roku, na terenie województwa świętokrzyskiego, wiele ośrodków nie spełniało wymogów o których mowa w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, dotyczącego dostępności pomocy społecznej. Liczba pracowników socjalnych była niższa od normy przewidzianej przez ustawodawcę zarówno w odniesieniu do wskaźnika zatrudnienia 1 pracownika na 2000 mieszkańców – w przypadku 30 ośrodków pomocy społecznej, jak i wskaźnika zatrudnienia 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących – w przypadku 58 gmin.

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej w 2016 roku 30 ośrodków pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego (o 12 gmin więcej niż w 2015 roku) nie spełniało ustawowego wymogu zatrudniania co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców.

Mapa 40. OPS, które w 2016 roku nie spełniają ustawowego wskaźnika II - 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

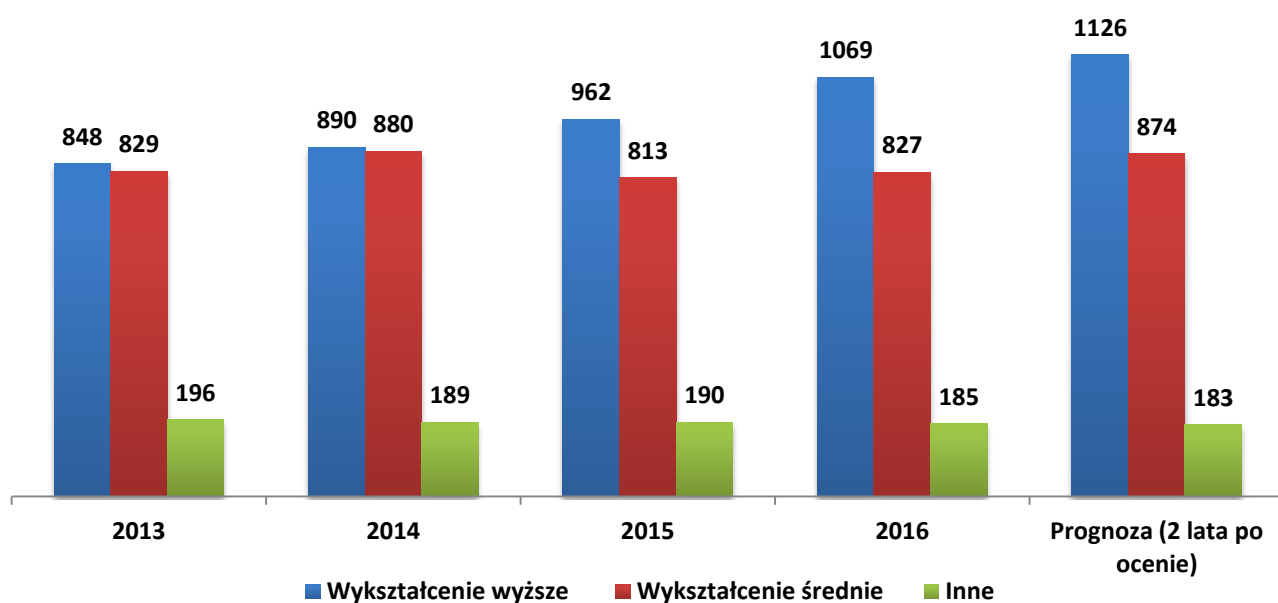
Ośrodki, które nie spełniały żadnego z ustawowo wymaganych wskaźników zatrudnienia tj. (1 pracownik na 2000 mieszkańców i 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących) to: Bieliny, Bliżyn, Bodzentyn, Busko-Zdrój, Bodzechów, Daleszyce, Falków, Gowarczów, Łagów, Morawica, Miedziana Góra, Opatów, Połaniec i Słupia.

Pozostali pracownicy

Do kategorii pozostałych pracowników zalicza się osoby zatrudnione na stanowiskach: asystentów rodziny, opiekunów, opiekunów społecznych, specjalistycznych pielęgniarek, pedagogów, informatyków, pracowników projektu, aspirantów pracy socjalnej, konsultantów z obszaru pomocy społecznej, prawników i innych. W 2016 roku ich liczba wyniosła **2 081** osób i zwiększyła się o prawie **6%** w porównaniu do roku poprzedzającego ocenę, z czego:

- **1 069** osób posiadało wykształcenie wyższe (**51%** ogółu),
- **827** osób wykształcenie średnie (**40%** ogółu),
- inne **185** osób (**9%**).

Na przestrzeni lat 2013-2016 obserwowany jest systematyczny wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem wśród pozostałych pracowników jops. W 2016 roku ich liczba wzrosła o **5,91%** w odniesieniu do roku 2015. W grupie pracowników z wykształceniem średnim – ich liczba zwiększyła się o **2%** w odniesieniu do 2015 roku.

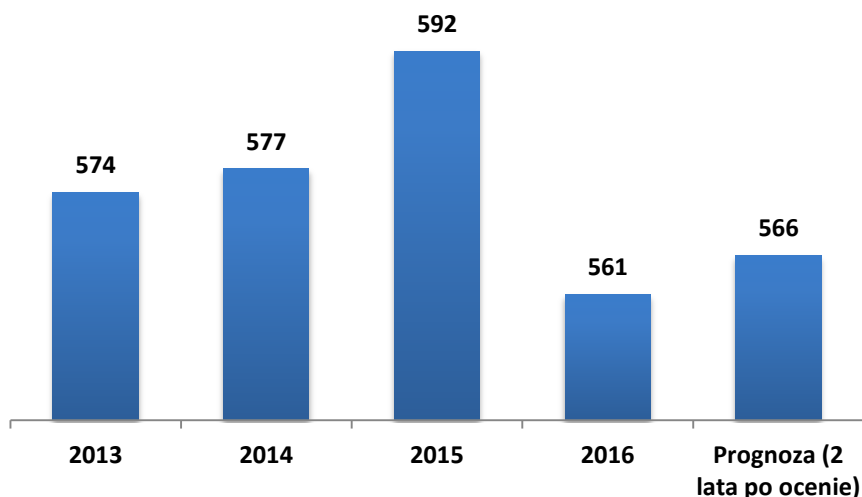
Wykres 31. Wykształcenie pozostałej grupy pracowników zatrudnionych w jops na terenie regionu świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2013-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Zatrudnienie pomocnicze w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej

Wolontariuszem jest każda osoba fizyczna, która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego w wolontariat w obszarze pomocy społecznej zaangażowanych było **561** osób, w porównaniu do roku 2015 ich liczba była mniejsza o **5,24%**.

Wykres 32. Liczba wolontariuszy w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2016 wraz z prognozą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Największa liczba wolontariuszy w 2016 roku działała na terenie powiatu buskiego (**295** osób) oraz staszowskiego (**236** osób).

Zatrudnienie subsydiowane

Zatrudnienie subsydiowane dotyczy osób pracujących w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w ramach umów realizowanych na podstawie skierowań/porozumień z urzędami pracy.

W 2016 roku z różnego rodzaju robót publicznych, prac interwencyjnych i innych skorzystało łącznie **100** osób, tj. o **47** osób mniej niż w roku 2015. Na przestrzeni lat 2013-2016 liczba korzystających z zatrudnienia subsydiowanego systematycznie maleje (ze **126** osób w roku 2013 do **100** w roku 2016). Prognozowany jest natomiast wzrost beneficjentów tego typu zatrudnienia.

Ze staży w roku oceny skorzystało **134** osoby. Liczba ta zmniejszyła się o **4,28%** w porównaniu do roku 2015. W latach kolejnych prognozowany jest wzrost liczby osób korzystających z możliwości stażu.

Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

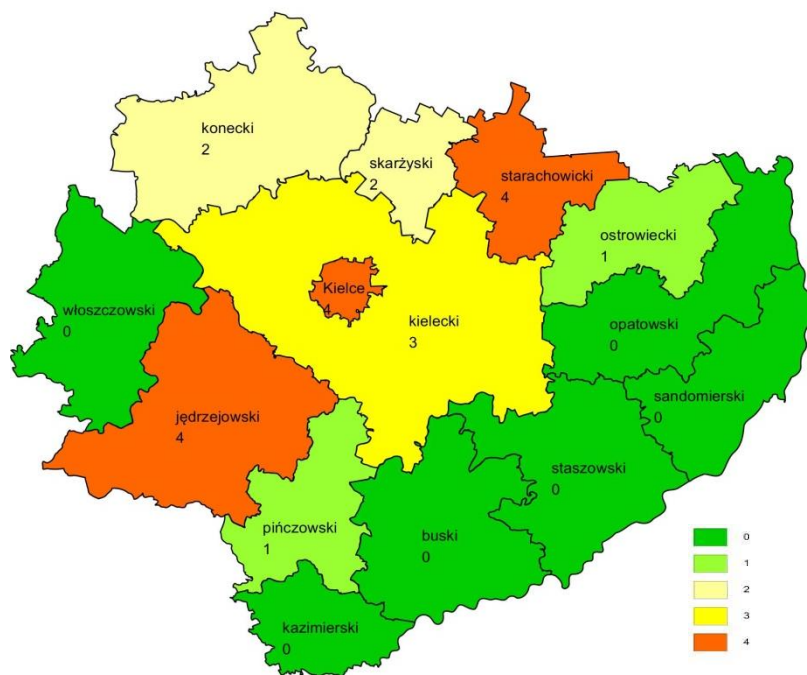
W ramach struktury organizacyjnej ośrodka pomocy społecznej może zostać wyodrębniony zespół realizujący zadania tego ośrodka w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej. W skład zespołu wchodzi co najmniej trzech pracowników socjalnych, mogą wchodzić także inni specjaliści realizujący zadania w zakresie integracji społecznej.

W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało **21** zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej, zatrudnionych w nich było **160** osób, w tym:

- **90** osób stanowili pracownicy socjalni,
- **67** osób stanowili specjaliści realizujący zadania w zakresie integracji społecznej.

Największa liczba zespołów w 2016 roku funkcjonowała na terenie powiatów: jędrzejowskiego, starachowickiego (po 4 zespoły), m. Kielce (4), kieleckiego (3), koneckiego i skarżyskiego (po 2 zespoły). Na terenie powiatów: buskiego, kazimierskiego, sandomierskiego, staszowskiego, opatowskiego, pińczowskiego oraz włoszczowskiego nie funkcjonowały zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej. Szczegóły prezentuje mapa 41.

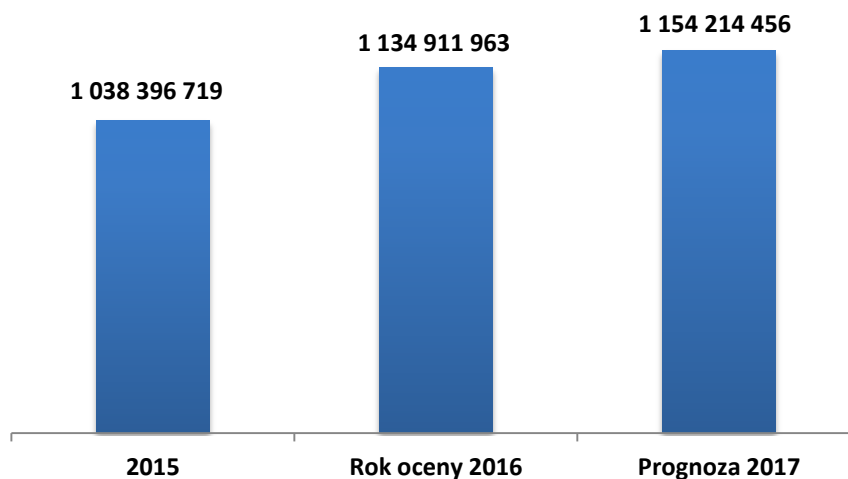
Mapa 41. Liczba zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

VII ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wydatki ogółem poniesione przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej w regionie świętokrzyskim w 2016 roku, tj. roku oceny, oszacowano na poziomie **1 134 911 963 zł** i jest to więcej o 96 515 244 zł w porównaniu do 2015 roku. Zgodnie z przedstawionymi sprawozdaniami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w kolejnych latach prognozuje się, iż wydatki na politykę społeczną ulegną dalszemu wzrostowi. W powyższych wydatkach zostały uwzględnione wszystkie środki bez względu na źródło pochodzenia.

Wykres 33. Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone (w zł).

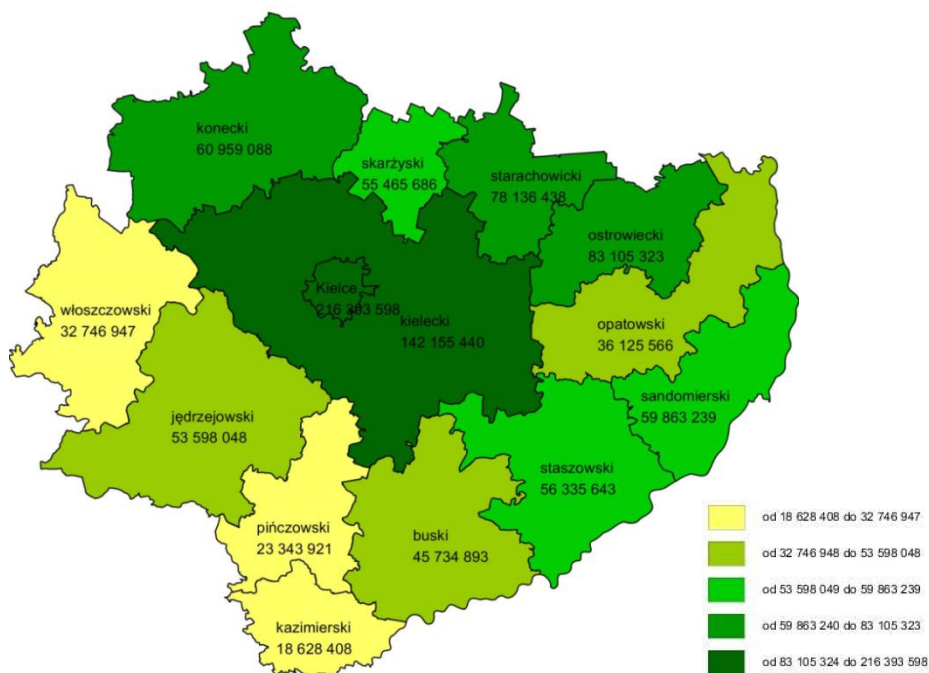
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Środki finansowe na realizację zadań własnych i zleconych pomocy społecznej wydatkowane w ramach następujących działań:

- ochrona zdrowia;
- pomoc społeczna;
- pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej;
- edukacyjna opieka wychowawcza.

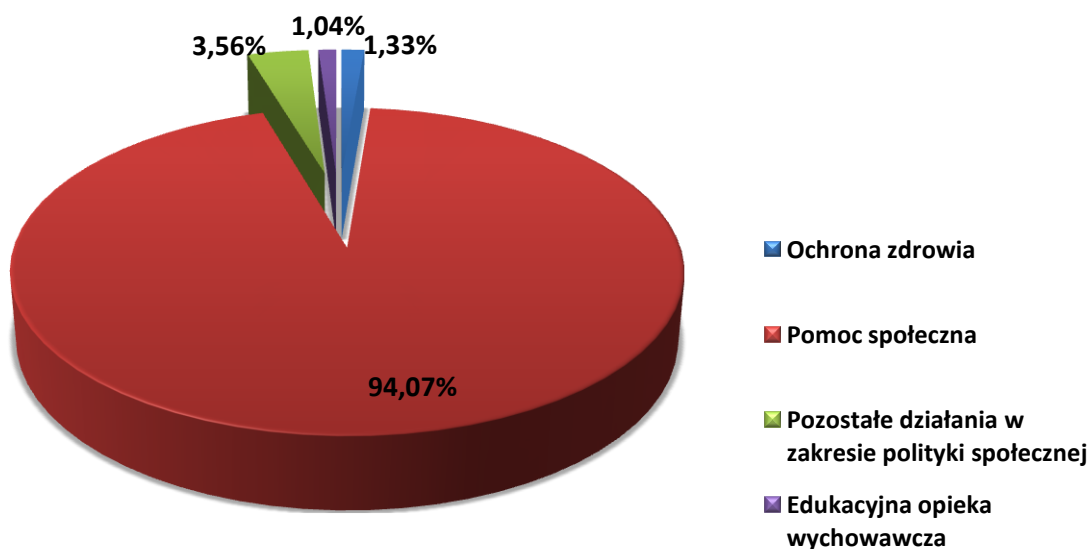
W roku oceny w budżecie OPS i PCPR znajdowało się **80,75%** kwoty wydatkowanej w zakresie wybranych zadań w obszarach pomocy społecznej i polityki społecznej.

Mapa 42. Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w ujęciu powiatowym w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 42 przedstawia kwoty wydatkowanych środków pieniężnych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i polityki społecznej według powiatów. Najwięcej środków przeznaczyło w mieście Kielce **216 283 598 zł**, na kolejnym miejscu uplasował się powiat kielecki z kwotą **142 155 440 zł**. Najmniej na politykę społeczną wydatkowano w powiatach: kazimierskim **18 628 408 zł**, pińczowskim **23 343 921 zł** oraz włoszczowskim **32 746 947 zł**.

Wykres 34. Struktura wydatków w polityce społecznej regionu świętokrzyskiego w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

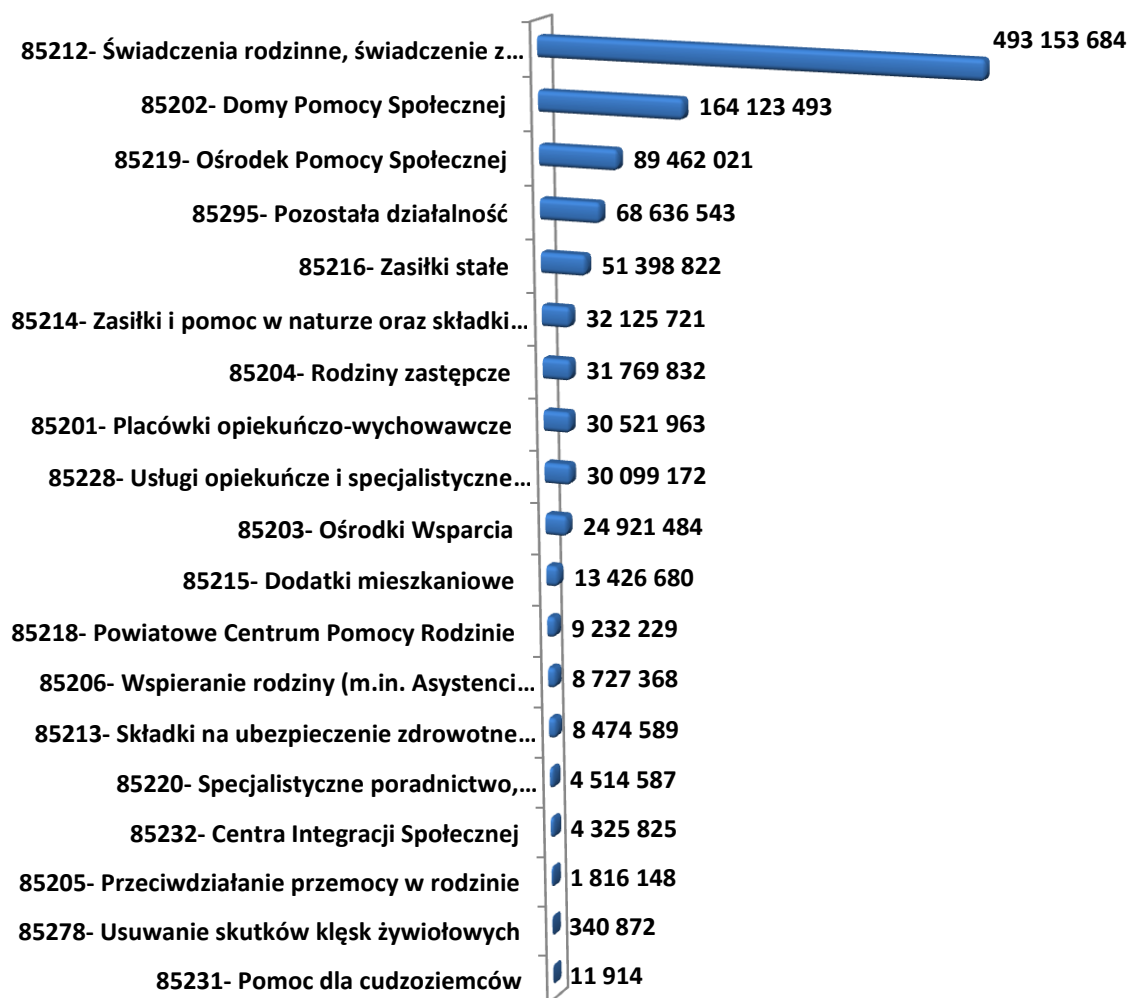
Ochrona zdrowia

Środki finansowe na wydatki z pomocy społecznej w obszarze „851 - Ochrona zdrowia” dotyczą przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania alkoholizmowi. W 2016 roku na realizację tych zadań samorządy wydatkowały **15 093 020 zł**, z czego niemal **93%** stanowią koszty przeznaczone na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

W poprzednim okresie sprawozdawczości w obszarze ochrony zdrowia przeznaczono **19 832 207 zł**, co w porównaniu do 2016 roku stanowi spadek o **526 439 zł (-3%)**.

Pomoc społeczna

W ramach działu „852 - Pomoc społeczna” łącznie wydatkowano w 2016 roku **1 067 579 663 zł**, jest to więcej o **10%** w porównaniu do 2015 roku. Na wykresie 37 przedstawiono wszystkie wydatki na zadania w ramach tego działu.

Wykres 35. Wydatki w 2016 roku w ramach działu „852- Pomoc społeczna” (zł).

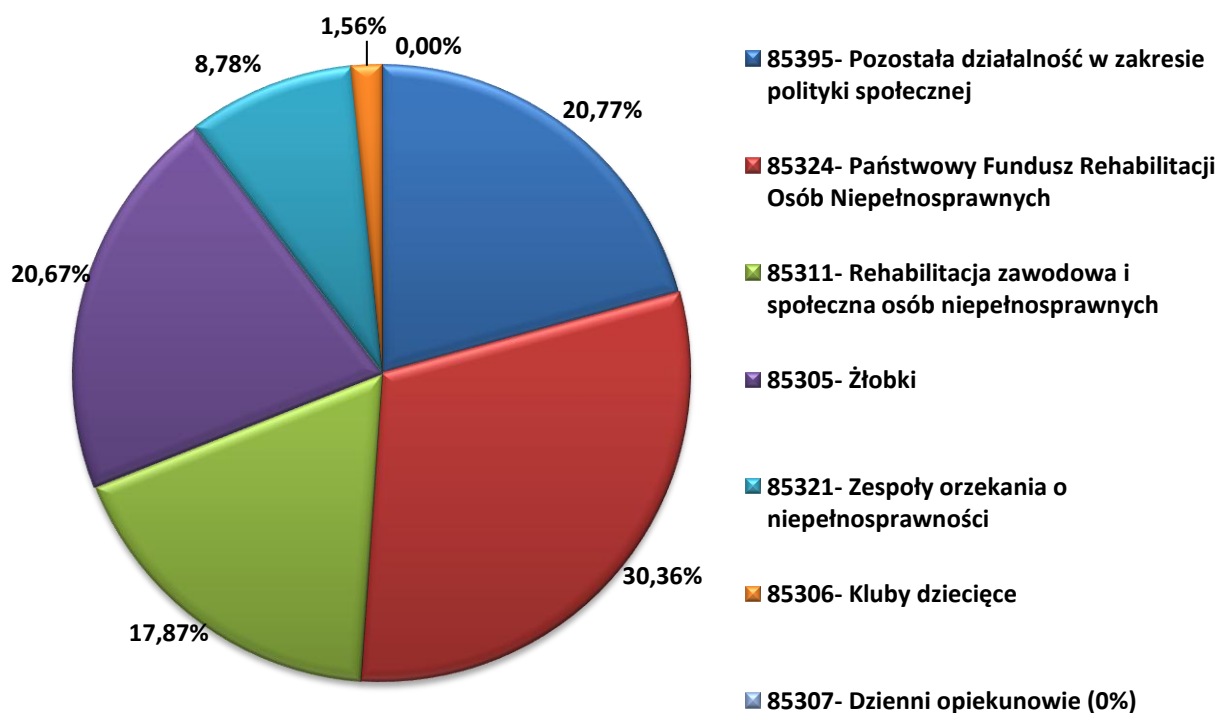
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

W dziale „pomoc społeczna” największe wydatki w wysokości **493 153 684 zł** wiążą się ze świadczeniami rodzinnymi, świadczeniami z funduszu alimentacyjnego oraz składkami na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. W tej grupie świadczeń nastąpił wzrost o **63 548 831 zł** w porównaniu do roku ubiegłego. Najmniejsze środki finansowe w roku oceny, jak również w poprzednim okresie sprawozdawczym, wydatkowane były na pomoc dla cudzoziemców **11 914 zł** oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych **340 872 zł**. W sprawozdaniu nie został wyodrębniony rozdział „85211 Świadczenie wychowawcze”, w którym ujmuje się dochody i wydatki związane z realizacją ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. poz. 195).

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Suma wydatków w dziale „853 - Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej” wyniosła **40 411 247 zł** w roku oceny co stanowi spadek o **10%** w porównaniu do 2015 roku.

Struktura wszystkich wydatków na zadania w ramach tego działu przedstawiona została na poniższym wykresie 38:

Wykres 36. Wydatki w 2016 roku w ramach działu „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Poniesione wydatki w tym dziale stanowią **3,56%** ogółu środków finansowych przeznaczonych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego.

Najwięcej środków zostało przeznaczonych na **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - 12 268 659 zł**, na kolejnych miejscach uplasowały się: pozostała działalność w zakresie polityki społecznej **8 391 881 zł**, żłobki **8 351 090 zł**, rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami **7 220 560 zł**, zespoły orzekania o niepełnosprawności **3 548 644 zł** oraz kluby dziecięce **630 413 zł**.

Z analizy danych wynika, że w roku oceny nie poniesiono żadnych wydatków na finansowanie opiekunów dziennych.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Na podstawie zestawień finansowych OZPS, na realizację zadań w dziale „**854 - Edukacyjna opieka wychowawcza**” w 2016 roku samorządy wydatkowały **11 828 033 zł**. Środki te przeznaczone zostały na pomoc materialną dla uczniów. W porównaniu do 2015 roku, koszty te zmniejszyły się o 1 644 641 zł, **(-12%)**. Prognoza na przyszły okres sprawozdawczości przewiduje zwiększenie zapotrzebowania środków o 416 974 zł.

VIII. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO - KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Niniejszy rozdział zawiera informacje na temat realizowanych projektów lub programów dotyczących obszaru pomocy i integracji społecznej.

Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)

Podjęmowane inicjatywy wspierane są przez Unię Europejską, która poprzez środki finansowe przyznane Polsce w ramach EFS realizuje cele przyjętej polityki spójności.

Najwięcej projektów realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego wykazały samorządy w powiecie buskim (8), kieleckim (6), włoszczowskim (2) oraz m. Kielce (2). Najmniejszą aktywność realizowanych projektów w ramach środków EFS odnotował powiat konecki, kazimierski, opatowski, ostrowiecki, pińczowski oraz starachowicki (po 1 projekcie).

Najwięcej projektów sfinansowanych z EFS realizowały (po 2 projekty) następujące podmioty, tj.: PCPR w Busku – Zdroju, MOPR Kielce oraz powiat kielecki (Masłów i Nowa Słupia).

W 2016 roku projektów finansowanych z EFS nie realizowało 4 powiaty: jędrzejowski, sandomierski, skarżyski oraz staszowski co przedstawia mapa 32.

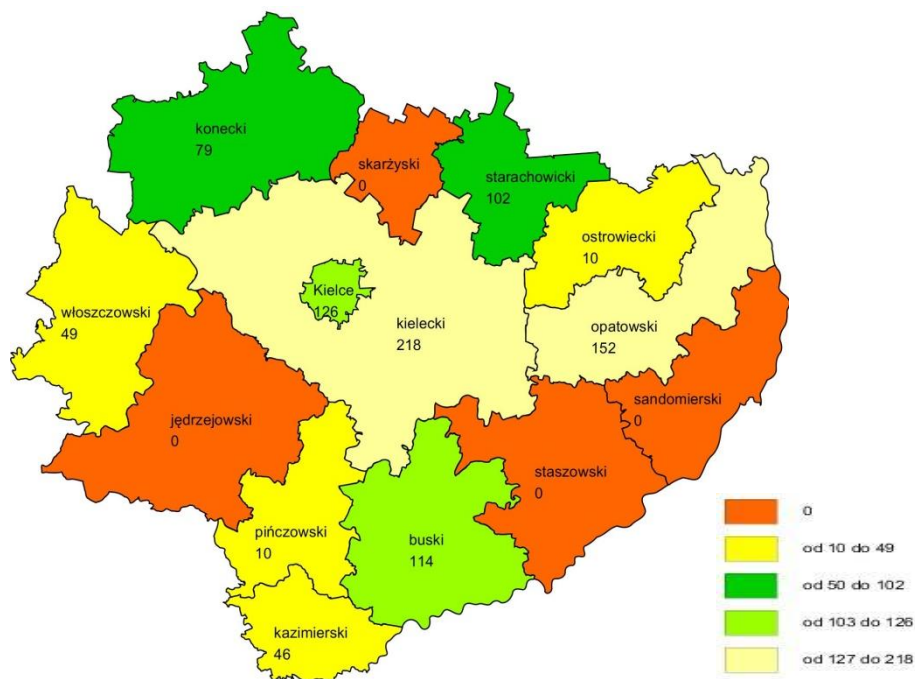
Tabela 32. Wykaz ilości projektów EFS realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Powiat	PCPR	OPS								
buski	Busko-Zdrój (2)	Busko-Zdrój (1)	Gnojno (1)	Nowy Korczyn (1)	Pacanów (1)	Solec-Zdrój (1)	Stopnica (0)	Tuczępy (0)	Wiślica (1)	
jędrzejowski	Jędrzejów (0)	Imielno (0)	Jędrzejów (0)	Małogoszcz (0)	Nagłowice (0)	Oksa (0)	Sędziszów (0)	Słupia (0)	Sobków (0)	Wodzisław (0)
kazimierski	Kazimierza Wielka (0)	Bejsce (0)	Czarnocin (0)	Kazimierza Wielka (1)	Opatowiec (0)	Skalbmierz (0)				
kielecki	Kielce (1)	Bieliny (0)	Bodzentyn (0)	Chęciny (0)	Chmielnik (0)	Daleszyce (1)	Górno (0)	Łagów (0)	Łopuszno (0)	Masłów (2)
	OPS Miedziana Góra (0)	Mniów (0)	Morawica (0)	Nowa Słupia (2)	Piekoszów (0)	Pierzchnica (0)	Raków (0)	Sitkówka-Nowiny (0)	Strawczyn (0)	Zagnańsk (0)
konecki	Końskie (0)	Fałków (0)	Gowarczów (0)	Końskie (1)	Radoszyce (0)	R. Maleniecka (0)	Sł. (Konecka) (0)	Smyków (0)	Stąporków (0)	
opatowski	Opatów (1)	Baćkowice (0)	Iwaniska (0)	Lipnik (0)	Opatów (0)	Ożarów (0)	Sadowie (0)	Tarłów (0)	Wojciechowice (0)	
ostrowiecki	Ostrowiec Św. (0)	Bałów (0)	Bodzechów (0)	Ćmielów (0)	Kunów (1)	Ostrowiec Św. (0)	Waśniów (0)			
pińczowski	Pińczów (0)	Działoszyce (0)	Kije (0)	Michałów (0)	Pińczów (1)	Złota (0)				
sandomierski	Sandomierz (0)	Dwikozy (0)	Klimontów (0)	Koprzywnica (0)	Łoniów (0)	Obrazów (0)	Samorzec (0)	Sandomierz (0)	Wilczyce (0)	Zawichost (0)
skarżyski	Skarżysko-Kam. (0)	Bliżyn (0)	Łączna (0)	Skarżysko Kościelne (0)	Skarżysko-Kamienna (0)	Suchedniów (0)				
starachowicki	Starachowice (1)	Brody (0)	Mirzec (0)	Pawłów (0)	Starachowice (0)	Wąchock (0)				
staszowski	Staszów (0)	Bogoria (0)	Łubnice (0)	Oleśnica (0)	Osiek (0)	Połaniec (0)	Rytwiany (0)	Staszów (0)	Szydłów (0)	
włoszczowski	Włoszczowa (1)	Kluczewsko (0)	Krasocin (0)	Moskorzew (0)	Radków (1)	Secemin (0)	Włoszczowa (0)			
miasto Kielce	MOPR Kielce (2)									

Opracowanie własne na podstawie CAS.

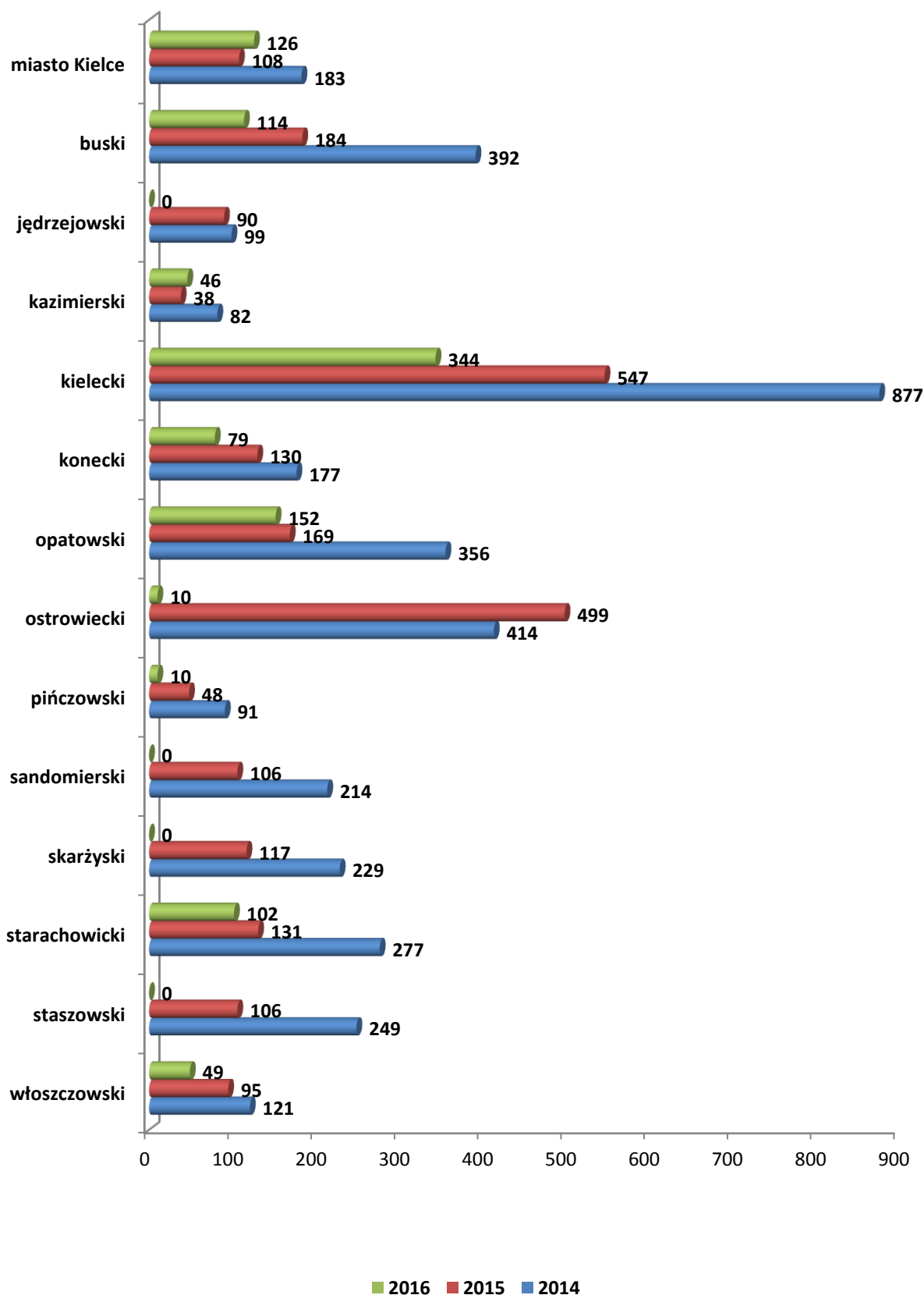
W 2016 roku działania projektowe finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego objęły **906** osób, prawie o **60%** mniej niż w roku poprzednim. Z analizy formularzy OZPS wynika, że najwięcej osób skorzystało z projektów w powiecie kieleckim (**218** osób) oraz powiecie opatowskim (**152** osoby). Zaś najmniej w powiatach ostrowieckim, pińczowskim (po **10** osób) i kazimierskim (**46** osób). W powiatach: sandomierskim, staszowskim, jędrzejowskim oraz skarżyskim nie odnotowano aktywności projektowej ze środków EFS. Ogółem łączna kwota środków wyniosła **3 619 739 zł**.

Mapa 43. Liczba osób objętych projektami współfinansowanymi z EFS w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

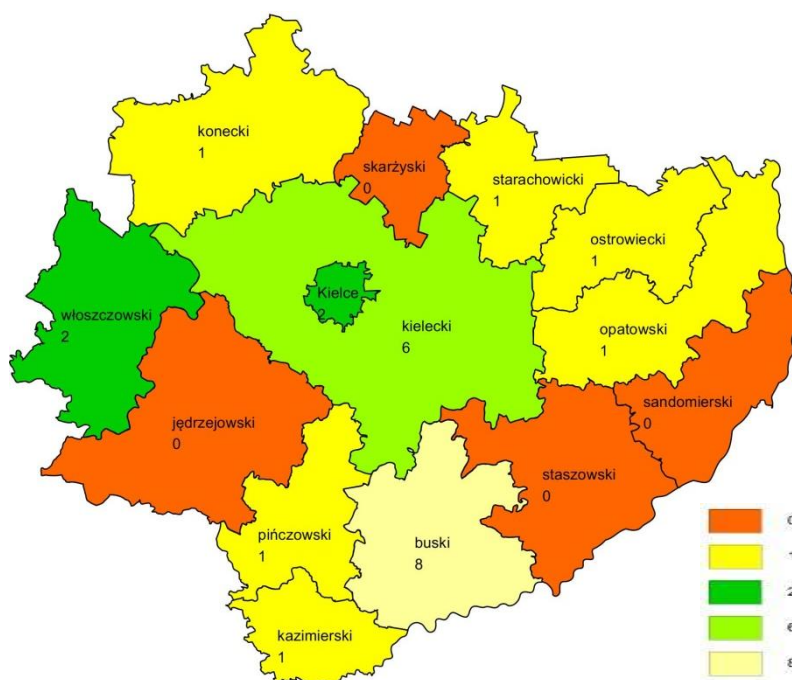
W 2016 roku w porównaniu do danych z 2015 roku, największy spadek osób objętych projektami współfinansowanymi z EFS zaobserwowano w powiecie ostrowieckim prawie o **98%** oraz kieleckim, gdzie w 2015 roku w projektach uczestniczyło **547** osób, natomiast w roku oceny **344**, to jest o **203 (37,11%)** osób mniej. Jedynie w m. Kielce nastąpił wzrost beneficjentów korzystających z projektów o **14%** i w powiecie kazimierskim o **22%**. Szczegółowy wykaz prezentuje wykres 37.

Wykres 37. Liczba osób korzystających z projektów finansowanych z EFS na przestrzeni lat 2014-2016 w regionie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 44. Liczba realizowanych projektów współfinansowanych z EFS w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Udział w konkursach ogłaszanych przez MRPiPS

W ramach projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku w regionie świętokrzyskim skorzystało **24 731** osób.

Największą aktywność projektową można zaobserwować w powiatach: kazimierskim, gdzie udział w programach wzięło **22 802** osób, koneckim **537** osób oraz kieleckim **259** osób. Najmniejsze zainteresowanie programami resortowymi wykazano w powiatach: pińczowskim (**12**), skarżyskim (**65**), buskim (**80**) oraz opatowskim (**83**). W mieście Kielce nie odnotowano aktywności projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z MRPiPS.

W okresie objętym sprawozdaniem, największą aktywność projektową odnotowano w 5 gminach województwa świętokrzyskiego gdzie w każdej z nich realizowano po 2 lub więcej projektów: Ożarów (**3**), Radków (**3**), Jędrzejów (**2**), Masłów (**2**), Morawica (**2**) Sandomierz (**2**), Staszów (**2**) i Włoszczowa (**2**).

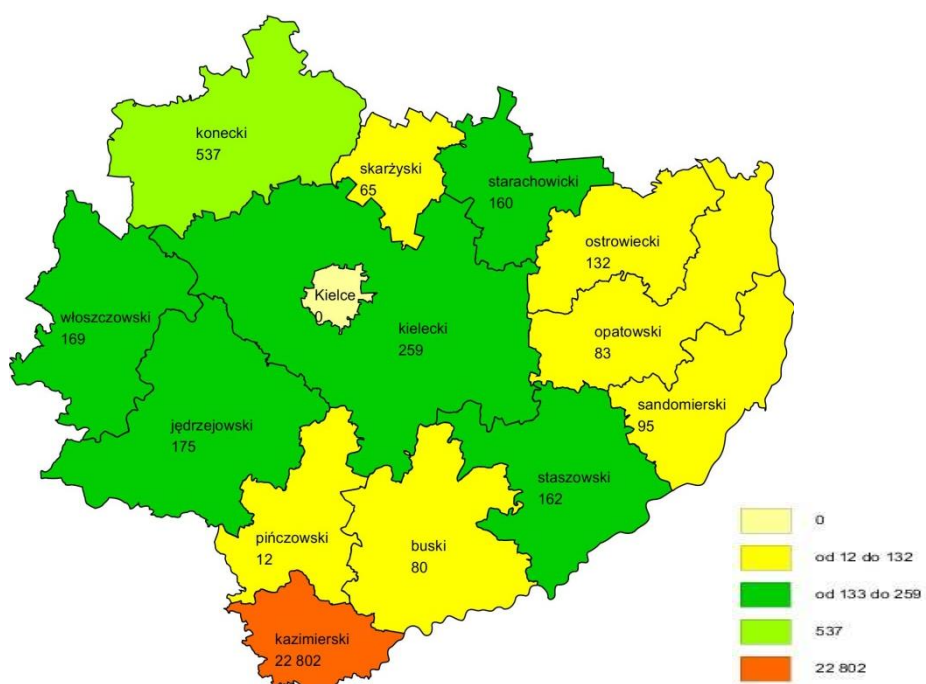
W 2016 roku projektów finansowanych z MRPiPS nie realizowało 52 ośrodki pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim. Szczegóły dotyczące ilości projektów realizowanych ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przedstawia tabela 33.

Tabela 33. Wykaz ilości projektów MRPiPS realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Powiat	PCPR	OPS								
Buski	Busko-Zdrój (2)	Busko-Zdrój (0)	Gnojno (0)	Nowy Korczyn (0)	Pacanów (1)	Solec-Zdrój (1)	Stopnica (0)	Tuczępy (0)	Wiślica (0)	
jędrzejowski	Jędrzejów (1)	Imielno (1)	Jędrzejów (2)	Małogoszcz (1)	Nagłowice (0)	Oksa (0)	Sędziszów (0)	Słupia (1)	Sobków (0)	Wodzisław (0)
kazimierski	Kazimierza Wielka (0)	Bejsce (0)	Czarnocin (1)	Kazimierza Wielka (0)	Opatowiec (1)	Skalbmierz (1)				
Kielecki	Kielce (0)	Bieliny (0)	Bodzentyn (1)	Chęciny (0)	Chmielnik (0)	Daleszyce (1)	Górno (0)	Łagów (0)	Łopuszno (0)	Masłów (2)
	OPS Miedziana Góra (1)	Mniów (1)	Morawica (2)	Nowa Słupia (1)	Piekoszów (1)	Pierzchnica (1)	Raków (1)	Sitkówka-Nowiny (1)	Strawczyn (0)	Zagnańsk (1)
Konecki	Końskie (1)	Fałków (0)	Gowarczów (0)	Końskie (1)	Radoszyce (0)	Ruda Maleniecka (1)	Słupia (Konecka) (0)	Smyków (0)	Stąporków (0)	
Opatowski	Opatów (0)	Baćkowice (1)	Iwaniska (0)	Lipnik (0)	Opatów (1)	Ożarów (3)	Sadowie (0)	Tarłów (0)	Wojciechowice (0)	
ostrowiecki	Ostrowiec Św. (1)	Bałów (1)	Bodzechów (1)	Ćmielów (0)	Kunów (0)	Ostrowiec Św. (1)	Waśniów (0)			
Pińczowski	Pińczów (1)	Działoszyce (1)	Kije (0)	Michałów (1)	Pińczów (1)	Złota (1)				
sandomierski	Sandomierz (1)	Dwikozy (1)	Klimontów (0)	Koprzywnica (0)	Łoniów (1)	Obrazów (0)	Samborzec (1)	Sandomierz (2)	Wilczyce (0)	Zawichost (0)
Skarżyski	Skarżysko-Kam. (1)	Bliżyn (1)	Łączna (0)	Skarżysko-Kościelne (1)	Skarżysko-Kamienna (1)	Suchedniów (0)				
starachowicki	Starachowice (1)	Brody (0)	Mirzec (0)	Pawłów (0)	Starachowice (1)	Wąchock (1)				
Staszowski	Staszów (0)	Bogoria (0)	Łubnice (1)	Oleśnica (1)	Osiek (1)	Połaniec (1)	Rytwiany (1)	Staszów (2)	Szydłów (0)	
włoszczowski	Włoszczowa (1)	Kluczewsko (1)	Krasocin (0)	Moskorzew (0)	Radków (3)	Secemin (1)	Włoszczowa (2)			
miasto Kielce	MOPR Kielce (0)									

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Mapa 45. Liczba osób objętych projektami w 2016 roku w ramach konkursów ogłaszanych przez MRPiPS wg powiatów regionu świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Na przestrzeni lat 2013 - 2016 największe zainteresowanie konkursami ogłaszanymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odnotowano w 2016 roku, gdzie liczba osób objętych programami resortowymi wyniosła **20 921**. W roku oceny nastąpił wzrost o **0,30%** liczby osób objętych programami resortowymi w odniesieniu do roku 2015.

Udział w programach osłonowych

W 2016 roku w ramach programów osłonowych w województwie świętokrzyskim ze wsparcia skorzystało **27** jednostek samorządowych realizując **36** programów. Najwięcej programów osłonowych zrealizował PCPR Końskie (**4**), następnie (po **2** programy) zrealizował: PCPR Busko-Zdrój, OPS Chęciny, Gowarczów, Ćmielów, Radków, Włoszczowa oraz MOPR Kielce (**1**).

Programów osłonowych nie realizowano przez jednostki samorządowe na terenie powiatów: kazimierskiego, pińczowskiego oraz starachowickiego.

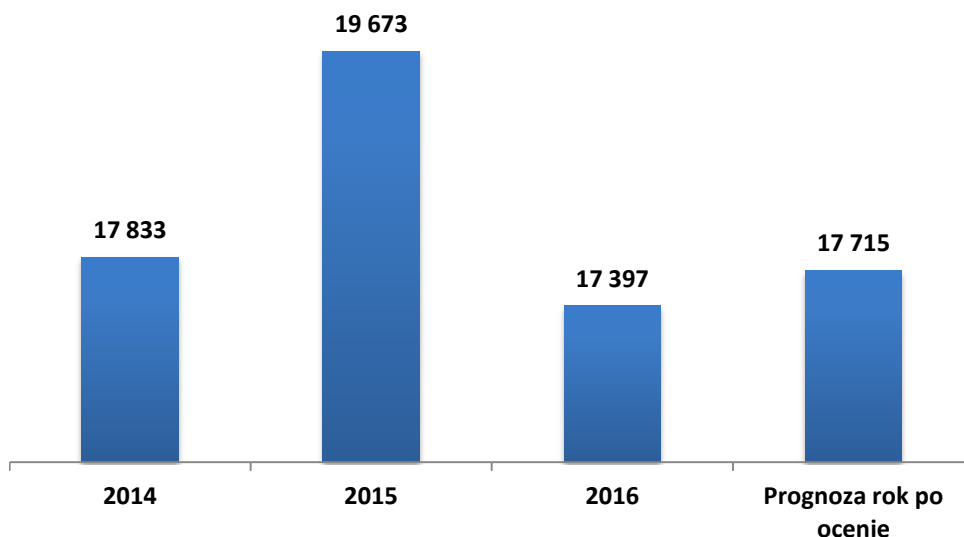
Szczegóły dotyczące udziału w programach osłonowych realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe w 2016 roku prezentuje tabela 34.

Tabela 34. Udział w programach osłonowych realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Powiat	PCPR	OPS								
buski	Busko-Zdrój (2)	Busko-Zdrój (0)	Gnojno (0)	Nowy Korczyn (0)	Pacanów (1)	Solec-Zdrój (0)	Stopnica (0)	Tuczępy (0)	Wiślica (0)	
jędrzejowski	Jędrzejów (0)	Imielno (0)	Jędrzejów (1)	Małogoszcz (0)	Nagłowice (1)	Oksa (0)	Sędziszów (0)	Słupia (1)	Sobków (0)	Wodzisław (0)
kazimierski	Kazimierza Wielka (0)	Bejsce (0)	Czarnocin (0)	Kazimierza Wielka (0)	Opatowiec (0)	Skalbmierz (0)				
kielecki	Kielce (1)	Bieliny (1)	Bodzentyn (0)	Chęciny (2)	Chmielnik (0)	Daleszyce (0)	Górno (0)	Łagów (0)	Łopuszno (1)	Masłów (1)
	OPS Miedziana Góra (1)	Mniów (1)	Morawica (0)	Nowa Słupia (1)	Piekoszków (1)	Pierzchnica (0)	Raków (0)	Sitkówka-Nowiny (0)	Strawczyn (0)	Zagnańsk (1)
konecki	Końskie (4)	Fałków (0)	Gowarczów (2)	Końskie (0)	Radoszyce (0)	Ruda Maleniecka (0)	Słupia (Konecka) (0)	Smyków (0)	Stąporków (0)	
opatowski	Opatów (0)	Baćkowiec (1)	Iwaniska (0)	Lipnik (0)	Opatów (0)	Ożarów (0)	Sadowie (0)	Tarłów (0)	Wojciechowice (0)	
ostrowiecki	Ostrowiec Św. (0)	Bałów (0)	Bodzechów (0)	Ćmielów (2)	Kunów (0)	Ostrowiec Św. (0)	Waśniów (0)			
pińczowski	Pińczów (0)	Działoszyce (0)	Kije (0)	Michałów (0)	Pińczów (0)	Złota (0)				
sandomierski	Sandomierz (0)	Dwikozy (0)	Klimontów (0)	Koprzywnica (0)	Łonów (0)	Obrazów (0)	Samborzec (0)	Sandomierz (1)	Wilczyce (0)	Zawichost (0)
skarżyski	Skarżysko-Kam. (0)	Bliżyn (1)	Łączna (0)	Skarżysko Kościelne (0)	Skarżysko-Kamienna (0)	Suchedniów (1)				
starachowicki	Starachowice (0)	Brody (0)	Mirzec (0)	Pawłów (0)	Starachowice (0)	Wąchock (0)				
staszowski	Staszów (0)	Bogoria (0)	Łubnice (0)	Oleśnica (0)	Osiek (0)	Połaniec (1)	Rytwiany (0)	Staszów (0)	Szydłów (0)	
włoszczowski	Włoszczowa (0)	Kluczewsko (0)	Krasocin (0)	Moskorzew (0)	Radków (2)	Secemin (1)	Włoszczowa (2)			
miasto Kielce	MOPR Kielce (1)									

Opracowanie własne na podstawie CAS.

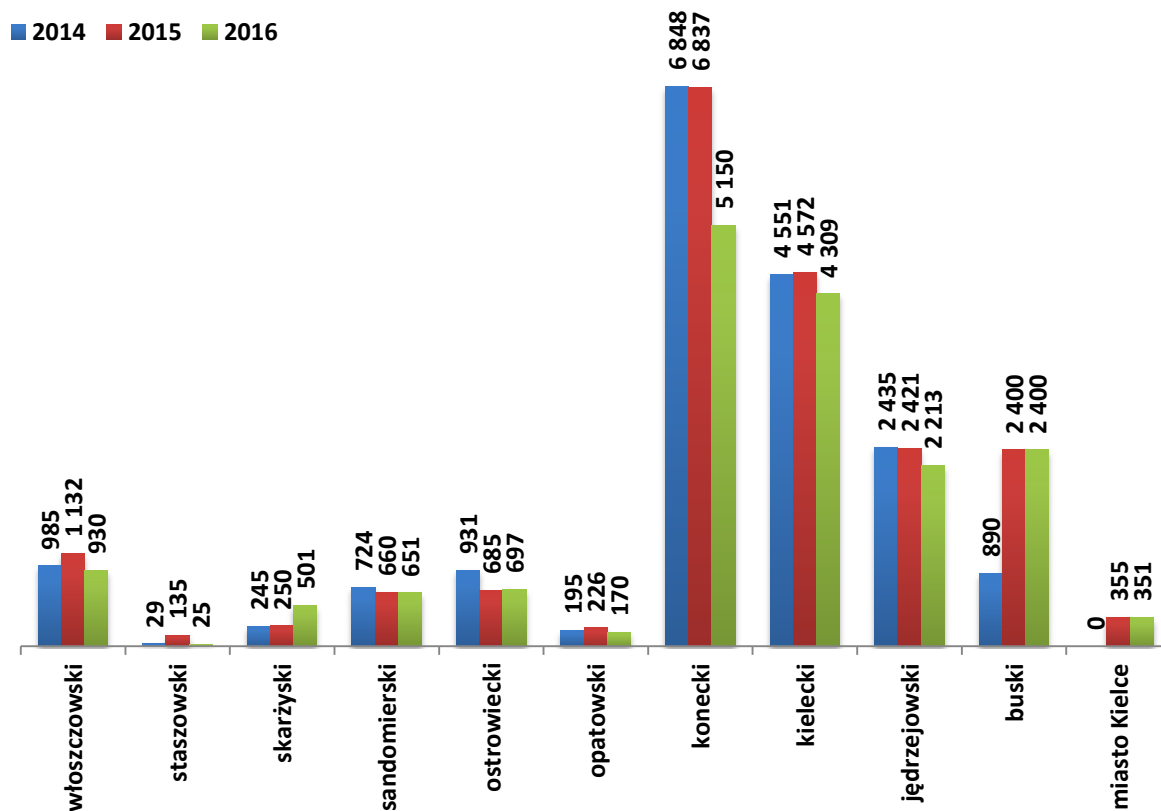
W roku oceny, w ramach programów osłonowych w województwie świętokrzyskim wsparciem objętych zostało **17 397** osób. W roku 2015 ilość osób objętych działaniami w ramach programów osłonowych była wyższa o **9,8%**. Prognoza wskazuje na wzrost osób, które skorzystają z projektów osłonowych rok po ocenie.

Wykres 38. Liczba osób biorących udział w programach osłonowych w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Najwięcej osób objętych wsparciem w ramach programów osłonowych to mieszkańcy powiatów: koneckiego (**5 150** beneficjentów), kieleckiego (**4 309** osób) buskiego (**2 400** osób) oraz jędrzejowskiego (**2 213** beneficjentów). W powiatach: kazimierskim, pińczowskim oraz starachowickim nie odnotowano realizacji programów osłonowych.

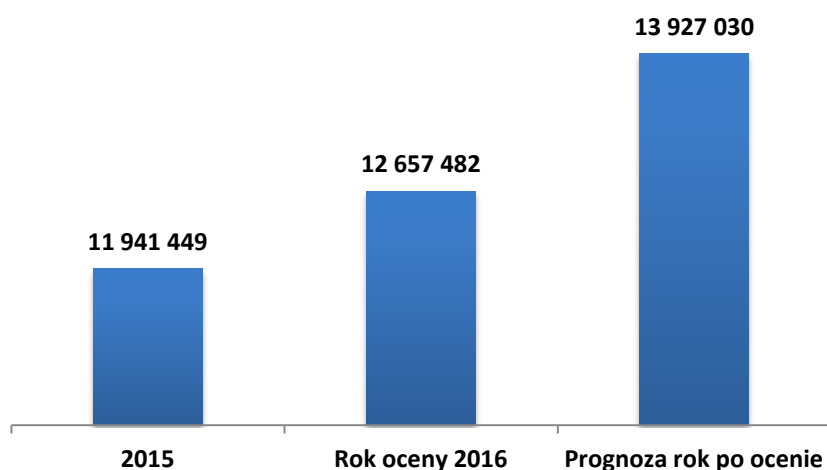

Wykres 39. Liczba osób biorących udział w programach osłonowych wg powiatów regionu świętokrzyskiego w latach 2014-2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

IX WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Zapisy ustawy o pomocy społecznej umożliwiają organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego współpracę z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Art. 4 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* definiuje zakres i rodzaj zadań publicznych, w ramach których ustawodawca przewiduje współpracę JST z organizacjami pozarządowymi. Pod pojęciem „organizacji pozarządowych” rozumie się podmioty określone w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

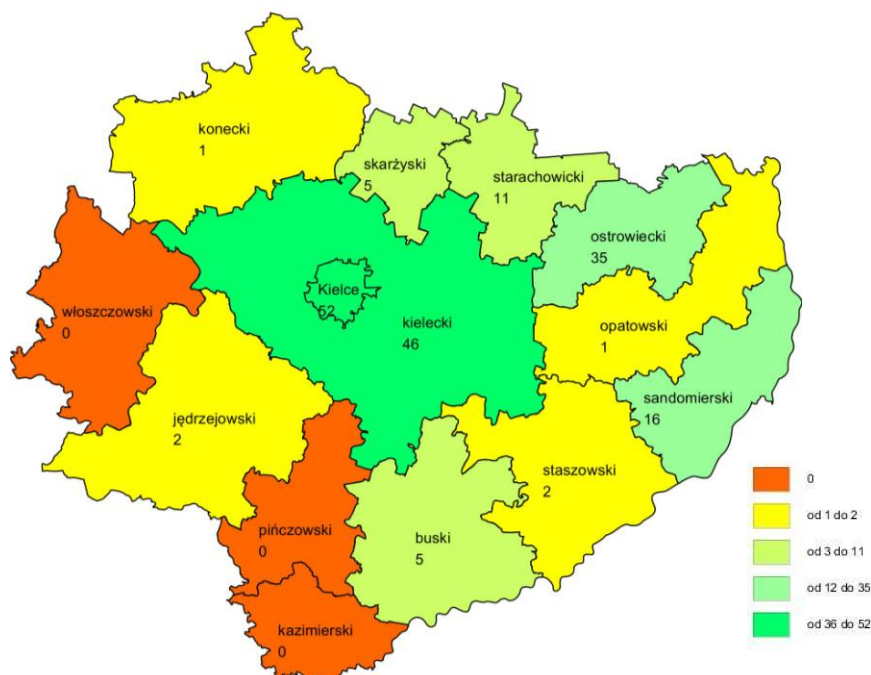

Wykres 40. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych na przestrzeni lat 2015-2016 wraz z prognozą (zł).

Opracowanie własne na podstawie CAS.

Analiza sprawozdań przesłanych przez gminy i powiaty wskazuje, że ogólna liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracują jednostki organizacyjne pomocy społecznej wyniosła w 2016 roku **251 organizacji**, jest to więcej o **17 organizacji** w porównaniu do roku 2015. Wartość przekazanych środków ogółem na realizację zadania zleconego w trybie działalności pożytku publicznego wyniosła **12 657 482 zł**. W prognozie przewiduje się utrzymanie środków na znacznie niższym poziomie.

Mapa 46. Zlecenia w trybie działalności pożytku publicznego - liczba zawartych zleceń/umów wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.

Opracowanie własne na podstawie CAS.

Ogółem liczba zawartych zleceń/umów z organizacjami pozarządowymi w 2016 roku wyniosła 176, najwięcej z nich zawarto w powiatach: kieleckim (46 umów) oraz ostrowieckim (35 umów). W trzech powiatach: włoszczowskim, pińczowskim oraz kazimierskim nie odnotowano współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi to także zlecenia w trybie określonym zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych. W okresie sprawozdawczym na terenie województwa świętokrzyskiego udzielono 17 zleceń w trybie zamówień publicznych w gminach powiatu kieleckiego: Nowej Słupi (11 zleceń) oraz Sitkówce Nowiny (6 zleceń) (powiat kielecki), na łączną kwotę **417 960 zł**.

Organizacje pozarządowe realizując swoje zadania zaspokajają potrzeby między innymi w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych lub prowadzenia infrastruktury pomocy społecznej.

Szczególne miejsce wśród świadczonych usług zlecanych przez gminy są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Przyznaje się je osobom samotnym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym i w podeszłym wieku, które mają ograniczoną zdolność, do samoopieki lub mają rodzinę niewydolną opiekuńczo. Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Mogą

one polegać na: usprawnianiu do funkcjonowania w społeczeństwie, pielęgnacji, rehabilitacji fizycznej, terapii psychologicznej i pedagogicznej, wsparciu edukacyjnym, pomocy mieszkaniowej. Usługi specjalistyczne świadczone są w miejscu zamieszkania, ale realizowane mogą być również w ośrodkach wsparcia, które zapewniają między innymi terapię zajęciową, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne, rekreacyjne.

Tabela 35. Wybrany rodzaj usług pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe na podstawie zleceń gmin w 2016 roku (w zł).

Jednostka	Liczba zleceń	Wartość zleceń (zł)
Usługi opiekuńcze		
miasto Kielce	4	380 950
Ostrowiec Świętokrzyski	1	110 000
Sandomierz	1	40 000
Pawłów	1	90 000
Razem	7	620 950
Specjalistyczne usługi opiekuńcze		
PCPR Busko-Zdrój	1	62 211
Solec Zdrój	1	488 367
miasto Kielce	4	13 452
Suchedniów	1	200 000
Razem	7	764 030
Prowadzenie placówki pomocy społecznej		
PCPR Busko-Zdrój	3	2 643 640
PCPR Jędrzejów	1	110 000
Pierzchnica	1	165 986
Ostrowiec Świętokrzyski	1	226 080
Razem	6	3 145 706

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CAS.

Tabela 35 prezentuje wybrane rodzaje usług zlecanych organizacjom pozarządowym. W roku 2016 podpisanych zostało **20** umów współpracy z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości **4 530 686 zł**. W odniesieniu do poprzedniego okresu rozliczeniowego wartość ta wzrosła o **9%**.

W 2016 roku największe środki finansowe zostały przekazane na prowadzenie placówek pomocy społecznej **3 180 103 zł** i jest to więcej o **9%** w odniesieniu do 2015 roku. Kwota dotacji na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w roku 2016 również zwiększyła się w porównaniu do lat poprzednich i wyniosła **764 030 zł** (wzrost o 18%), a w przypadku realizacji usług opiekuńczych przeznaczono na ten cel środki w wysokości **620 950 zł** i jest to więcej o **1,5%** w porównaniu do 2015 roku.

X. WNIOSKI

Sytuacja demograficzna, społeczna, zasoby infrastruktury społecznej w regionie świętokrzyskim	➤ W 2016 roku odnotowany został spadek ludności zamieszkującej region świętokrzyski o 5 997 mieszkańców w stosunku do 2015 roku. W roku 2016 największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w powiecie ostrowieckim (-1 261) oraz w mieście Kielce (-811). Najmniejszy odpływ ludności odnotowano w powiatach: włoszczowskim (-225), kazimierskim (-240), pińczowskim (-269), staszowskim (-284) oraz buskim (-382). Powiat kielecki jako jedyny w województwie świętokrzyskim odnotowuje dodatni wzrost ludności o 460 mieszkańców w 2016 roku. ➤ Stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim na koniec grudnia 2016 roku ukształtowała się na poziomie 10,8% W odniesieniu do grudnia 2015 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim w 2016 roku była niższa o 1,4%. ➤ W 2016 roku liczba mieszkań komunalnych w zasobach gmin województwa świętokrzyskiego wyniosła 11 597 i wzrosła o 5% (Liczba mieszkań komunalnych w 2015 r.: 10 987 natomiast w 2014 r.: 11 561). ➤ W 2016 roku odnotowano wzrost o 4,81% liczby mieszkań socjalnych z 2 748 w 2015 roku do 2 887 mieszkań socjalnych w 2016 roku. ➤ W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 49 (publiczne i niepubliczne) żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce. Jest to o 7 placówek więcej niż w 2015 roku. ➤ Liczba publicznych i niepublicznych przedszkoli wraz z liczbą oddziałów przyszkolnych przy szkołach podstawowych, punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim w 2016 roku wyniosła 738 w porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost liczby tego typu podmiotów o 61 placówek. ➤ W 2016 roku liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży na terenie województwa świętokrzyskiego wzrosła o 7,9% w stosunku do 2015 roku i wyniosła 623, z czego 55,22% stanowią świetlice przyszkolne. ➤ W roku 2016 łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gminy, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych wynosiła 108 placówek i zmniejszyła się o 22,30% w porównaniu do roku 2015 gdzie liczba ww. placówek wyniosła 139.
--	---

Korzystający z pomocy i wsparcia

- Analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania wskaźnika deprywacji lokalnej tj. liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej na każde 1 000 mieszkańców wskazuje, iż w 2016 roku największe natężenie wskaźnika deprywacji lokalnej odnotowujemy w powiatach: staszowskim (**139,18**), pińczowskim (**133,70**) i koneckim (**121,37**). Najniższy wskaźnik deprywacji lokalnej odnotowano w powiecie włoszczowskim (**67,17**), następnie w powiatach: starachowickim (**75,61**), kieleckim (**86,54**) oraz sandomierskim (**87,75**). Gminy w których ww. wskaźnik osiąga najwyższe wartości powyżej **200,00** to: Imielno, Gnojno, Raków, Samborzec oraz Łubnice.
- Najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim to: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność.
- W odniesieniu do 2015 roku w roku 2016 odnotowano **74 361** osób, którym przyznano świadczenia i jest to spadek o **10,9%**. Ponad **58%** ogółu liczby osób stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej **43 072**. W 2016 roku odnotowano spadek liczby osób długotrwale korzystających ze świadczeń o **8,5%**.
- W 2016 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia w wieku 0 – 17 lat wynosi **22 348 osób** o **5,23%** mniej niż w 2015 roku, w wieku 18-59 lat wynosi **39 035** osób o **10,1%** mniej niż w roku poprzednim, natomiast w wieku 60 lat i więcej odnotowano **10 337** osób i jest to największy przyrost w grupie wiekowej o **18,31%** w stosunku do roku 2015.
- Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2016 roku wynosi **39 431** osób. W stosunku do 2015 roku jest to mniej o blisko **8,1%**.
- Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2016 roku wynosiła w regionie świętokrzyskim **40 657** osób. Jest to mniej o **8,5%** w stosunku do 2015 roku.
- W 2016 roku z usług opiekuńczych skorzystało **3 627** osób, o **7,28%** więcej niż w 2015 roku.
- W 2016 roku odnotowano **1 007** osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi i jest to wzrost liczby o **4,77%** w odniesieniu do 2015 roku.
- W 2016 roku oceny obserwujemy spadek o **8,03%** liczby rodzin (**6 233 rodzin**) oraz spadek o **8,26%** liczby osób w rodzinach (**15 973 osoby**), korzystających z formy wsparcia jaką jest poradnictwo specjalistyczne.
- W 2016 roku odnotowano spadek o **3,9%** liczby rodzin (**41 471 rodzin**) objętych pracą socjalną w stosunku do roku poprzedzającego.
- Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2016 roku wynosiła **717** w stosunku do roku 2015 była mniejsza o **28,7%**.
- W 2016 roku w stosunku do roku poprzedzającego ocenę odnotowano mniejszą liczbę zawartych kontraktów socjalnych (**2 739 kontraktów**) spadek o **-11,19%**, a także mniejszą liczbę osób o **-25,6%** objętych tego typu instrumentem aktywizacyjnym (**3 276** osób).

Wsparcie rodziny i piecza zastępcza	➤ W 2016 roku liczba rodzin objętych pracą asystentów rodziny wynosi 1 540, natomiast liczba asystentów rodziny wynosi 149. W roku oceny w stosunku do roku 2015 obserwujemy wzrost o 4,22% liczby rodzin objętą pracą asystenta rodziny, asystentów rodziny spadek o 1,98%. ➤ Jedyną gminą, w której nie odnotowano w 2016 roku zatrudnienia asystenta rodziny jest gmina Sadowie (powiat opatowski). ➤ W roku 2016 odnotowano spadek liczby osób objętych programem korekcyjno- edukacyjnym o 26,91% w odniesieniu do 2015 roku. W roku oceny 182 osób objętych zostało ww. programem. ➤ Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2016 roku wyniosła 687 rodzin i w odniesieniu do roku poprzedniego jest mniejsza o 13 rodziny tego typu. ➤ W województwie świętokrzyskim w latach 2013-2016 widoczny jest systematyczny spadek rok do rok liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. W 2016 roku 918 dzieci umieszczonych zostało w ww. rodzinach, a liczba takich rodzin wyniosła 687. ➤ W roku 2016 funkcjonowało 388 rodzin zastępczych niezawodowych i odnotowano ich spadek w odniesieniu do 2015 roku o 12 rodzin. ➤ W roku 2016 odnotowano 39 rodzin zawodowych i jest to wzrost o 2 rodziny zastępcze zawodowe. Wśród zawodowych rodzin zastępczych w roku 2016 funkcjonowały 4 rodziny zastępcze specjalistyczne, 12 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i 16 rodzin prowadzi rodzinny dom dziecka. ➤ W regionie niezmiennie od 2013 roku funkcjonuje jedna rodzina wspierająca na terenie gminy Nowa Słupia (powiat kielecki)/ jest to najmniej rozpowszechniana forma pracy z rodziną w regionie. ➤ Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w roku 2016 wyniosła 647 osób, odnotowano spadek w stosunku do roku poprzedniego o 1 placówkę. ➤ Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze w roku 2016 wyniosła 448 osób, wzrost o 4,47% w odniesieniu do roku poprzedniego. ➤ Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze wyniosła w 2016 roku 151 osób.
Kadra jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej	➤ W 2016 roku liczba pracowników socjalnych w województwie świętokrzyskim wyniosła 809 osób z czego 621 osób posiadało wykształcenie wyższe (77% ogółu). ➤ W 2016 roku na terenie województwa świętokrzyskiego na stanowiskach kierowniczych zatrudnionych było 137 osób, z czego 108 posiadało wykształcenie wyższe. Według danych oceny zasobów pomocy społecznej specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (wymóg ustawowy) posiadało 127 osób pracujących na stanowiskach kierowniczych. ➤ W 2016 roku na terenie regionu, funkcjonowały ośrodki pomocy społecznej nie spełniające wymogów o których mowa w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, gdyż liczba pracowników socjalnych była niższa od normy przewidzianej przez ustawodawcę zarówno w odniesieniu do liczby mieszkańców w gminie (1 pracownik na 2000 mieszkańców) – w przypadku 30 ośrodków pomocy społecznej, jak i w stosunku do grup osób objętych świadczeniami (1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących) – w przypadku 58 gmin.

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	➤ W 2016 roku na terenie regionu funkcjonowało 86 różnego rodzaju ośrodków wsparcia, 62 (72,1%) z nich prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast 24 ośrodki wsparcia prowadził inny podmiot. Liczba miejsc ww. placówkach w roku oceny wyniosła 2 461 i w odniesieniu do roku 2015 zmniejszyła się o 7,69% (z 2 666 w roku 2015 do 4 461 miejsc w roku oceny). Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia w 2016 roku ukształtowała się na poziomie 3 958 o 4,63% mniej niż w 2015 roku. Kwota rocznego kosztu prowadzenia i utrzymania placówek zmniejszyła się o 17,82% z 21 783 449 zł w roku 2015 do 26 505 519 zł w roku 2016. ➤ W roku 2016 funkcjonowało: - 38 środowiskowych domów samopomocy. W 2016 powstał nowy ŚDS prowadzony przez powiat starachowicki. - 6 dziennych domów pomocy - 17 placówek typu Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych - 14 Klubów Samopomocy - 38 Domów Pomocy Społecznej - 41 mieszkań chronionych (wzrost o 14 mieszkań w stosunku do 2015 roku), W 2016 roku utworzono nowe mieszkania chronione w: Nowym Korczynie (1), Jędrzejowie (1), m. Kielce (3), Piekoszowie (1), powiecie kieleckim (5), powiecie opatowskim (1), powiecie starachowickim (2). - 48 placówki opiekuńczo - wychowawcze, w tym 18 typu rodzinnego. Jednostki samorządu terytorialnego prowadziły 41 z nich, a 7 placówek organizacje pozarządowe. W 2016 nowopowstałe placówki tego typu 2016 ponotowano w powiecie koneckim (1), opatowskim (2). - 5 centrów integracji społecznej ,2 z nich prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego, 3 przez organizacje pozarządowe. W 2016 roku działalność zakończył CIS w Jędrzejowie prowadzony przez organizację pozarządową. - 11 klubów integracji społecznej, z tego 6 prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i 4 przez organizacje pozarządowe. - 26 warsztatów terapii zajęciowej, 4 z nich prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, a 22 przez inne podmioty. - 4 Zakłady Aktywności Zawodowej
Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej	➤ Wydatki ogółem poniesione przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej w regionie w roku oceny, oszacowano na poziomie 1 134 911 963 zł i jest to więcej o 96 515 244 zł w porównaniu do 2015 roku. ➤ Liczba osób, które w 2016 roku korzystały z zasiłków okresowych wynosi 13 148 osób. W 2016 roku odnotowano spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych o 11,40% jak również spadek liczby świadczeń zasiłków okresowych o 11,34% w stosunku do 2015 roku. Kwota przeznaczona na zasiłki okresowe w 2016 roku zmniejszyła się o 7,5% w stosunku do roku 2015 i wyniosła 22 750 051 zł. ➤ Liczba osób, które w 2016 roku otrzymały zasiłek celowy wynosi 30 528 osób. W 2016 roku obserwujemy spadek liczby osób 11,92%, którym przyznano ww. zasiłek. Kwota środków przeznaczonych na wypłatę tego świadczenia wyniosła w sumie 24 433 309 zł i zmniejszyła się również o -2,49% w stosunku do 2015 roku.

Aktywność projektów-konkursowa i współpraca z organizacjami pozarządowymi i jops	➤ W ramach projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku w regionie skorzystało 24 731 osób. ➤ W ramach realizacji programów osłonowych w regionie ze wsparcia skorzystało 26 jednostek samorządowych w tym Samorząd Województwa/ROPS. ➤ Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracują jednostki organizacyjne pomocy społecznej wyniosła w 2016 roku 251, jest to więcej o 17 organizacji w porównaniu do 2015 roku. Wartość przekazanych środków ogółem na zadania zlecone w trybie działalności pożytku publicznego wyniosła 12 657 482 zł. ➤ Z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach ogłoszonych konkursach, przekazano kwotę: 4 201 439 zł. W ramach zadań realizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zawartych zostało 176 umów z 95 organizacjami na łączną kwotę: 417 960 zł. ➤ W roku oceny 10 powiatów posiadało opracowany Program Współpracy z NGO's, 4 powiaty nie opracowały go i były to powiaty: kazimierski, opatowski, pińczowski i starachowicki. 62 gminy z regionu opracowały ww. Program, 27 gmin nie opracowało Programu, z 12 gmin nie otrzymaliśmy informacji zwrotnych. ➤ W trzech powiatach: włoszczowskim, pińczowskim oraz kazimierskim nie odnotowano zleceń/umów w trybie działalności pożytku publicznego.
--	--

XI. REKOMENDACJE

W ramach analizy danych oceny zasobów pomocy społecznej wypracowane zostały rekomendacje dotyczące kierunków działań koniecznych do podjęcia w ramach obszaru polityki społecznej na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego.

Analiza danych oceny zasobów pomocy społecznej wykazuje, iż koniecznym jest:

- Ujednolicenie i usystematyzowanie danych statystycznych przekazywanych na potrzeby opracowania programów z obszaru polityki społecznej oraz ich monitoringu i aktualizacji.
- rozwijanie infrastruktury społecznej wspomagającej w zakresie: opieki nad osobami zależnymi tj. dziećmi do lat 3 oraz dziećmi w wieku przedszkolny, osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi poprzez m.in. tworzenie i rozwijanie żłobków, przedszkoli, dziennych domów pomocy, środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych/wspomaganych/treningowych/aktywizujących;
- zwiększenie skali zastosowania instrumentów aktywizacji społecznej beneficjentów pomocy społecznej m.in. kontraktów socjalnych.
- wdrażanie oddziaływań mających na celu profilaktykę oraz pomoc osobom z problemem uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych m.in. dopalaczy.
- dokonanie wnikliwej diagnozy potrzeb osób zaburzeniami psychicznymi oraz podjęcie działań mających na celu wsparcie tych osób.
- wspieranie opiekunów rodzinnych osób zależnych poprzez m.in. poradnictwo, grupy wsparcia, organizację opieki „wytnieniowej”, upowszechnianie asystentury dedykowanej osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom starszym, upowszechnianie wizyt patronażowych;
- rozszerzanie o dodatkowe usługi społeczne działalności domów pomocy społecznej oraz zwiększenie ich dostępności w zależności od zmieniających się potrzeb;
- inspirowanie samorządów do opracowania programów na rzecz osób starszych w każdym powiecie i gminie.
- rozwijanie usług aktywizacji seniorów poprzez rozwijanie i tworzenie m.in. klubów seniora, uniwersytetów III wieku;
- wspieranie procesu dezinstytucjonalizacji usług społecznych dedykowanych osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym;
- rozwijanie wsparcia środowiskowego dedykowanego osobom małoletnim tj. m.in. świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych, streetworking, kluby;

- podejmowanie działań na rzecz budowania partnerskiej współpracy pomiędzy pracownikami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz pracownikami instytucji rynku pracy;
- wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej;
- tworzenie i rozwijanie ośrodków interwencji kryzysowej;
- tworzenie lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej;
- tworzenie i rozwijanie podmiotów reintegracji społeczno - zawodowej;
- wykorzystanie możliwości ekonomii społecznej w zakresie rozwoju aktywności lokalnej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych (osób fizycznych oraz osób prawnych), stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, zlecanie do realizacji usług użyteczności publicznej podmiotom ekonomii społecznej;
- poszerzanie oddziaływań mających na celu wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo poprzez zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny;
- upowszechnianie rodzin wspierających jako ważnego narzędzia wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- utworzenie placówek wsparcia dziennego w tych częściach województwa gdzie występuje największe natężenie problemów opiekuńczo – wychowawczych
- rozwijanie rodzinnych form pieczy zastępczej, w szczególności zawodowych: rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
- upowszechnianie działań mający na celu realizację programu korekcyjno-edukacyjnego we wszystkich powiatach;
- dostosowanie poziomu zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej do wymogów ustawowych;
- przeprowadzenie przez jednostki samorządu szczegółowej diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji i potrzeb i ustalenie indywidualnej ścieżki reintegracji osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym dla ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym z RPO WŚ na lata 2014-2020.

XIII. SPIS

MAP:

Mapa 1.	Liczba mieszkańców regionu świętokrzyskiego wg powiatów w 2016 roku.....	5
Mapa 2.	Żłobki i oddziały żłobkowe wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku..	12
Mapa 3.	Liczba przedszkoli wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2016 roku.	13
Mapa 4.	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży ogółem wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2016 roku	14
Mapa 5.	Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów ogółem wg powiatów województwa świętokrzyskiego w 2016 roku.	15
Mapa 6.	Liczby osób, którym udzielono wsparcia wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku	18
Mapa 7.	Wewnątrzregionalne zróżnicowanie wartości wskaźnika deprywacji lokalnej wg gmin regionu świętokrzyskiego w 2016r.	23
Mapa 8.	Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (%) wg gmin regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.	24
Mapa 9.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.	26
Mapa 10.	Liczba osób, którym w 2016 roku otrzymały świadczenie pieniężne wg powiatów w regionie świętokrzyskiego.....	29
Mapa 11.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	31
Mapa 12.	Liczba osób, które korzystają ze świadczeń opiekuńczych ogółem w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	36
Mapa 13.	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	38
Mapa 14.	Poradnictwo specjalistyczne w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	39
Mapa 15.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	41
Mapa 16.	Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.	42

Mapa 17.	Liczba osób ogółem objętych kontraktem socjalnym w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.	44
Mapa 18.	Liczba asystentów rodziny w 2016 roku wg powiatów z regionu świętokrzyskiego.....	50
Mapa 19.	Liczba asystentów rodziny wg gmin w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.	52
Mapa 20.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	55
Mapa 21.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	56
Mapa 22.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	58
Mapa 23.	Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w 2016 roku wg powiatów w regionie świętokrzyskim.	59
Mapa 24.	Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych w 2016 roku według powiatów regionu świętokrzyskiego.....	70
Mapa 25.	Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka - liczba świadczeń w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	72
Mapa 26.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - liczba świadczeń w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego	73
Mapa 27.	Świadczenia pielęgnacyjne - liczba świadczeń w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego	75
Mapa 28.	Zasiłek pielęgnacyjny - liczba świadczeń wg powiatów w 2016 roku regionu świętokrzyskiego.....	76
Mapa 29.	Ośrodki wsparcia w regionie świętokrzyskim wg powiatów w 2016 roku	80
Mapa 30.	Dzienne domy pomocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.....	83
Mapa 31.	Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.	84
Mapa 32.	Kluby samopomocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku	85
Mapa 33.	Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.	86
Mapa 34.	Mieszkania chronione w 2016 roku wg powiatów w regionie świętokrzyskim.	90
Mapa 35.	Jednostki specjalistycznego poradnictwa w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	93
Mapa 36.	Placówki wsparcia dziennego w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	94

Mapa 37.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	95
Mapa 38.	Liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w jops wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku	103
Mapa 39.	OPS, które w 2016 roku nie spełniają ustawowego wskaźnika I - 1 pracownik na 2000 mieszkańców	104
Mapa 40.	OPS, które w 2016 roku nie spełniają ustawowego wskaźnika II - 1 pracownik na 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.	105
Mapa 41.	Liczba zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku.	108
Mapa 42.	Wysokość środków (w zł) finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w ujęciu powiatowym w 2016 roku.	110
Mapa 43.	Liczba osób objętych projektami współfinansowanymi z EFS w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	116
Mapa 44.	Liczba realizowanych projektów współfinansowanych z EFS w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.....	118
Mapa 45.	Liczba osób objętych projektami w 2016 roku w ramach konkursów ogłaszanych przez MRPiPS wg powiatów regionu świętokrzyskiego..	120
Mapa 46.	Zlecenia w trybie działalności pożytku publicznego - liczba zawartych zleceń/umów wg powiatów regionu świętokrzyskiego w 2016 roku..	125

TABEL:

Tabela 1.	Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w latach 2013-2016.....	6
Tabela 2.	Struktura populacji kobiet w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2016 roku	6
Tabela 3.	Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim wg ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.	7
Tabela 4.	Wskaźnik deprywacji lokalnej w 2016 r. - gmina i miasto na prawach powiatu	19
Tabela 5.	Wskaźnik deprywacji lokalnej > 200,00 wg gmin województwa świętokrzyskiego.....	22
Tabela 6.	Wskaźnik deprywacji lokalnej < 60 wg gmin województwa świętokrzyskiego	22
Tabela 7.	Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	31

Tabela 8.	Powody przyznawania pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	34
Tabela 9.	Zasiłek okresowy wg powodów przyznawania w 2016 roku	47
Tabela 10.	Zasiłek celowy ogółem w latach 2014-2016 wraz z prognozą.....	48
Tabela 11.	Liczba osób korzystających z indywidualnych programów pomocy realizowane przez ośrodki pomocy społecznej	49
Tabela 12.	Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w latach 2014-2016 w regionie świętokrzyskim	51
Tabela 13.	Indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS).	53
Tabela 14.	Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	53
Tabela 15.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie	63
Tabela 16.	Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie	64
Tabela 17.	Turnusy rehabilitacyjne w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie.	64
Tabela 18.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie	65
Tabela 19.	Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2014-2016 z prognozą.....	66
Tabela 20.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2014-2016 z prognozą rok po ocenie	67
Tabela 21.	Kwoty przyznanych i prognozowanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2014-2016 wraz z prognozą na rok po ocenie.....	71
Tabela 22.	Liczba świadczeń oraz kwoty świadczeń przyznanych dodatków oraz zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka w 2016 roku.....	72
Tabela 23.	Liczby świadczeń oraz wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia opiekuńcze w 2016 roku.....	74
Tabela 24.	Środowiskowe domy samopomocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.....	81
Tabela 25.	Domy pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim w 2016 roku	87
Tabela 26.	Infrastruktura OIK w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.	91
Tabela 27.	Rozmieszczenie infrastruktury OIK w obszarze przeciwdziałania przemocy w 2016 roku wg powiatów regionu świętokrzyskiego.	92
Tabela 28.	Centra integracji społecznej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok	96
Tabela 29.	Kluby integracji społecznej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok.....	97

Tabela 30.	Warsztaty terapii zajęciowej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok.	98
Tabela 31.	Zakłady aktywności zawodowej w regionie świętokrzyskim stan na 2016 rok..	100
Tabela 32.	Wykaz ilości projektów EFS realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe regionu świętokrzyskiego w 2016 roku	115
Tabela 33.	Wykaz ilości projektów MRPiPS realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe regionu świętokrzyskiego w 2016 roku	119
Tabela 34.	Udział w programach osłonowych realizowanych przez poszczególne jednostki samorządowe regionu świętokrzyskiego w 2016 roku	121
Tabela 35.	Wybrany rodzaj usług pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe na podstawie zleceń gmin w 2016 roku (w zł)	126

WYKRESÓW:

Wykres 1.	Stopa bezrobocia w powiatach województwa świętokrzyskiego na XII 2016 roku.....	7
Wykres 2.	Liczba osób bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w latach 2012-2016.....	9
Wykres 3.	Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w zasobie gminy na przestrzeni lat 2013-2016 w województwie świętokrzyskim	10
Wykres 4.	Liczba mieszkań socjalnych (lokalii) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2013-2016 w województwie świętokrzyskim	11
Wykres 5.	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży: przyszkolnych i pozaszkolnych oraz liczba świetlic i klubów dla seniorów na przestrzeni lat 2013-2016 na terenie województwa świętokrzyskiego.....	16
Wykres 6.	Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie	18
Wykres 7.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2014–2016 wraz z prognozą rok po ocenie w województwie świętokrzyskim.....	25
Wykres 8.	Struktura beneficjentów świadczeń pomocy społecznej w regionie świętokrzyskim według ekonomicznych grup wieku w 2016 roku.....	26
Wykres 9.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	28
Wykres 10.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2014 – 2016 wraz z prognozą	30

Wykres 11.	Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2016 roku w regionie świętokrzyskim.	33
Wykres 12.	Usługi opiekuńcze ogółem na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	35
Wykres 13.	Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	37
Wykres 14.	Poradnictwo specjalistyczne na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	39
Wykres 15.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	40
Wykres 16.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	42
Wykres 17.	Liczba zawartych kontraktów socjalnych oraz osób objętych kontraktem socjalnym, w tym liczba osób objętych kontraktem w KIS na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą.....	43
Wykres 18.	Zasiłek stały w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie	45
Wykres 19.	Zasiłek okresowy w latach 2014-2016 wraz z prognozą.....	46
Wykres 20.	Świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2016 roku	48
Wykres 21.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie	54
Wykres 22.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie	56
Wykres 23.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie.....	57
Wykres 24.	Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie	59
Wykres 25.	Liczba osób pełnoletnich opuszczające rodziny zastępcze w latach 2014-2016 wraz z prognozą	60
Wykres 26.	Liczba osób pełnoletnich opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze	61
Wykres 27.	Liczba osób pełnoletnich opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w latach 2014-2016 wraz z prognozą	62
Wykres 28.	Wysokość środków finansowych wydatkowanych w 2016 roku na zasiłki pielęgnacyjne	76
Wykres 29.	Procentowy podział wydanych środków na świadczenia pieniężne w 2016 roku.....	77
Wykres 30.	Wykształcenie pracowników socjalnych zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2014-2016 wraz z prognozą (2 lata po ocenie).....	102

Wykres 31.	Wykształcenie pozostałej grupy pracowników zatrudnionych w jops na terenie regionu świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2013-2016 wraz z prognozą	106
Wykres 32.	Liczba wolontariuszy w regionie świętokrzyskim w latach 2013-2016	107
Wykres 33.	Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zadania zlecone (w zł).....	109
Wykres 34.	Struktura wydatków w polityce społecznej regionu świętokrzyskiego w 2016 r.	110
Wykres 35.	Wydatki w 2016 roku w ramach działu „852- Pomoc społeczna” (zł).....	111
Wykres 36.	Wydatki w 2016 roku w ramach działu „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej”	112
Wykres 37.	Liczba osób korzystających z projektów finansowanych z EFS na przestrzeni lat 2014-2016 w regionie świętokrzyskim.	117
Wykres 38.	Liczba osób biorących udział w programach osłonowych w latach 2014-2016 wraz z prognozą rok po ocenie	122
Wykres 39.	Liczba osób biorących udział w programach osłonowych wg powiatów regionu świętokrzyskiego w latach 2014-2016.....	123
Wykres 40.	Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych na przestrzeni lat 2015-2016 wraz z prognozą (zł)	124